

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΤΕΧΝΗ

— Αὐτοσεβασμός
— Αὐτογνωσία
— Αὐτοέλεγχος :
Τρία στοιχεῖα
πού ὁδηγοῦν τὴν ζωὴ
στὴν Κυρίαρχη ἰσχύ.

ΤΕΝΝΥΣΟΝ
(Ἄγγλος ποιητής, 1809-1892)

ΕΤΟΣ 17ον ΤΕΥΧΟΣ 95

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ-ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1972

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ» (Δραγατσανίου 6)

(Δευτέρα - Τετάρτη - Παρασκευή 10 - 12)

		Δρχ.
H. P. Blavatsky	Τὸ Κλειδὶ τῆς Θεοσοφίας, δδ. 70, δεμ.	90
»	Στὴ χώρα τῶν Γαλάζιων Βουνῶν	30
Annie Besant	Μελέτη ἐπὶ τῆς Συνειδήσεως δδ. 60, δεμ	80
»	Πρὸς τὴν Μύησιν	30
»	Μετενσάρκωση	20
»	Κάρμα	20
C. Leadbeater	Σ' ἐκείνους ποὺ πενθοῦν	10
Ed. Arnold	Τὸ Φῶς τῆς Ἀσίας	40
Th. Pascal	Ἡ Θεοσοφία εἰς ὀλίγα κεφάλαια	20
J. Van der Leeuw	Θεοὶ ἐν ἐξορίᾳ	20
C. Jinarajadasa	Ἀπόκρυφος ἐξέλιξις Ἀνθρωπότητος	100
N. Sri Ram	Προσέγγισις πρὸς τὴν Πραγματικότητα	30
»	Αἱ βαθύτεροι ὄψεις τῆς Ζωῆς	30
»	Εἰς ἀναζήτησιν τῆς Σοφίας	50
∴	Φῶς στὴν Ἀτραπὸ	20
Krishnamurti	Στὰ πόδια τοῦ Διδασκάλου (ἔκδ. 1966)	20
»	Τὸ Βασίλειον τῆς Εὐδαιμονίας (1926)	20
»	«Δελτίον Ἀστέρος» Τόμ. 1931 - 34 ἕκαστος	30
»	Στοχασμοὶ πάνω στὴ ζωὴ (Β' σειρὰ)	70
»	Ἐκπαίδευσι καὶ σημασία ζωῆς δδ. 45, δεμ	65
Ἀντ. Ἀδριανόπουλος	Ἀρχαῖοι Ἕλληνες Φιλόσοφοι	150
Κ. Κιτρινιάρης	Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεύς	40
Γεώργ. Μαλτέζος	Τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια	50
Κ. Μελισσαρόπουλος	Ἀποκρυφισμὸς καὶ Μυστικισμὸς δδ. 30, δεμ.	50
»	Μελετήματα δδ. 60, δεμ.	80
»	Εἰσαγωγὴ στὴ Θεοσοφία δδ. 70, δεμ.	90
»	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας δδ. 50, δεμ.	70
»	ΜΗΤΙΣ (Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας) δεμ	90
»	Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κρισναμοῦρτι δδ 50, δεμ.	70
»	Ὁ Κομήτης (Θέατρο ἰδεῶν)	30
»	«Ἀγνώστῳ Θεῷ»	10

«ΙΛΙΣΟΣ», Ἐπιλογὴ ἐτῶν 1956 - 58 καὶ 1959 - 61, ἑκάστη χρυσόδ 100

Διὰ τοὺς συνδρομητὰς ἐσωτερικοῦ τοῦ «ΙΛΙΣΟΥ» 80

Περιοδικὸν «ΙΛΙΣΟΣ», Τόμοι 1960, 64, 65, 69, 70, χαρτόδ. δρχ. 70

Τόμος 1971 » » 80

Ἀποστείλατε τὸ ἀντίτιμον, διὰ νὰ τὰ λάβετε ταχυδρομικῶς.

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 15

ΙΛΙΣΟΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ
Δραγατσανίου 6 (Πλ. Κλαυθμῶνος), ΑΘΗΝΑΙ - 122

Διευθυντὴς ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ἐπιμελητὴς ὕλης ΧΡΙΣΤΟΣ ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ 17ον ✱ Σεπτέμβριος — Ὀκτώβριος 1972 ✱ ΤΕΥΧΟΣ 95

ΖΙΝΑΡΑΓΙΑΝΤΑΣΑ

Τὸ ὑπέρτατο γεγονὸς

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος γνωρίζῃ καὶ χαίρεται τὸ μόνο καὶ ὑπέρτατο γεγονὸς τῆς ἀθάνατης ζωῆς του ὡς Ψυχῆς — ὅπως ἡ βαρύτης εἶναι τὸ ὑπέρτατο γεγονὸς τῶν γηίνων σωμάτων — τότε ἡ Εὐτυχία εἶναι ἐντός του καὶ ὁ Δρόμος πρὸς τὴν Σωτηρία ἔχει ξεκινήσει ἀπὸ τὴν καρδιά του, ἔχει ἀνακαλύψει ὅτι ἡ Ἀτραπός, ἡ Ἀλήθεια, ἡ Ζωὴ καὶ ἡ Χαρὰ εἶναι ἀξεχώριστες ἀπὸ τὴν οὐσιαστική του ὕπαρξι... Τότε παύει νὰ ἕρπῃ καὶ νὰ παλεύῃ γιὰ ἐξωτερικὲς ἀπολαύσεις. Γιατί ἕνας ἄνθρωπος νὰ σκάβῃ στὰ ἔγκατα τῆς γῆς νὰ βρῇ κοσμήματα, ὅταν κρατᾶ στὸ χέρι του τὸ κλειδὶ γιὰ τὸν πιὸ πλούσιο Οἶκο τῶν Θησαυρῶν;

Ὁ καθένας μας κρατᾶ ἕναν πυρσὸ γιὰ νὰ φωτίζῃ τὴν ἀτραπὸ τῆς Εὐτυχίας τῶν ἄλλων.

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΥΛΕΑΣ

Μετὰ τὸ Οὐράνιο Τόξο

ΣΥΝΕΙΔΗΣΙΑΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

(Ἀκούγεται συνεχῶς ἦχος ἐπίμονης νεροποντῆς)

Μιὰ φωνή : Βρέχει πολλές ἡμέρες. Τὸ νερὸ ψηλώνει
Ἄλλη φωνή : Πᾶμε πάλι στὰ βουνά.
Τὸ νερὸ θὰ πάρει τὰ σπίτια μας
Ἄλλη φωνή : Τὰ δένδρα μας,
Ἄλλη φωνή : Τὰ σπαρμένα χωράφια,
Ἄλλη φωνή : Τὶς ἀποθῆκες τῶν καρπῶν,
Ἄλλη φωνή : Τὰ ζῶα μας
Ὅλες οἱ φωνές : Πᾶμε στὰ βουνά, στὰ σπήλαια
νὰ τὰ κατοικήσουμε καὶ νὰ μᾶς κατοικήσουν.
Μιὰ φωνή : Εἴχαμε πολὺ πολιτισμό,
Ἄλλη φωνή : Πολλὴ ἄνεση,
Ἄλλη φωνή : Πολλὴ πενία,
Ἄλλη φωνή : Κι ἄφθονο κενό,
Ὅλες οἱ φωνες : ὁ κατακλυσμὸς εἶναι ἕνα γεφύρι
νὰ περάσουμε τὴν ἐρημιά μας
Ἐπίσημη φωνή : Θόρυβος ὑδάτων πολλῶν, θυμώνουν
οἱ χείμαρροι, μιλοῦνε βροντερὰ
γέροι ἀσπρομάλληδες οἱ καταρράχτες
γκρεμίζονται στὰ ἴδια τους γκρεμνὰ
ἀκριβῶς ὅπως ὁ θόρυβος τοῦ πυρὸς
ἔρχεται σὰν ποταμὸς δραστήριος καὶ τρώγει τὰ δάση.
Μιὰ φωνή : Ἐγὼ ἔλεγα νὰ περιμένουμε τὸ οὐράνιο τόξο
νὰ μᾶς φέρει τὴν εἰρήνη.

Αλλη φωνη : Το συμβολαιο τῆς εἰρήνης μας˙
θυμᾶμαι ἐκεινη την πεδιαδα οπου γεννηθηκα
πάντοτε στις βροχερες ἡμερες
νά στηρίζεται στά ἡμιθόλια
τῶν οὐράνιών της τοξων, νά την διασχιζουν
τά χελιδονια μέ τήν ευλύγιστη κόψη
τῶν πεταγμάτων τους λίγο πρίν ἀπό το βράδυ
πανω στό ποτάμι.

Αλλη φωνή : Ειδαμε τη γέννηση καὶ τό θάνατο
τῶν πολιτισμῶν

Αλλη φωνή : Θά ᾽ρθει τό παγκόσμιο πῦρ;
Πόσες φορές ἦρθεν ἡ καταστροφη ταυ πυρος,
Πόσες φορές να εχουν γεννηθεῖ συνθῆκες ζωῆς;
Πόσες φορές εχουν τά ιχνη μας
αποτεφρωθεῖ μέσα στήν ἔρημο
τῶν ἀποτεφρώσεων,

Επισημη φωνή : Τό πῦρ πάλι ἑτοιμαζεται να λάβη την ακμη του
Μά τώρα ὁ Νοῦς τοῦ ανθρώπου
ἄφθαρτος απο φλόγες φωτιᾶς
κατασκευάζει τά οὐράνια ὀχήματα
νά μετακομισθεῖ τό γένος τῶν ἀνθρώπων,
μετά τήν ἐκπύρωση τῆς γῆς.
Τώρα σιγά - σιγά τρέφεται
κι ἑτοιμάζεται εἶναι ἑτοιμα-
σμένη ἡ στιγμή του ἀθάνατη
νά συνεχίσει τήν σωματική
τήν αἰώνια ἀστραπή της

Παράκληση

Μικρὸ μενεξεδάκι ταπεινὸ
στὸν ἴσκιο σου, νἄμουν κρυμμένο,
μὲ ἄλλα ἀγριολούλουδα μαζί.
Τ' ἀγέρι σου νὰ μὲ φιλάει
μικρὸ - μικρό, τοῦ κάμπου ἢ τοῦ βουνοῦ
μενεξεδάκι εὐτυχισμένο.

Τὰ φύλλα καὶ τὶς ρίζες μου ζεστὰ
τοῦ ἥλιου σου νὰ τὰ χαϊδεύει ἀχτίδα,
δὲν θέλω πλούτη βασιλιᾶ
κι' οὔτε ἡρώων δάφνινα στεφάνια·
ἀθόρυβα στῆς γῆς σου τὰ καλὰ
μέρος χαρούμενο νὰ παίρνω.

Στάλαξε στὴ δική μου τὴν καρδιὰ
τοῦ ταπεινοῦ μενεξεδιοῦ τὴ χάρη:
Ὅ,τι μοῦ δίνεις νἆναι ἄδολη χαρὰ
κι' ἂν εἶμαι ἀχάριστη καμμιὰ φορὰ
συχώρεσέ με, μὰ τὴ χάρη αὐτὴ
ποτέ - ποτὲ μὴ μοῦ τὴν πάρης.

ΙΩΑΝΝΑ ΔΡΙΒΑ - ΜΑΡΑΒΕΛΙΔΟΥ

Ἀγάπη

Στὴ λέξη Ἀγάπη στέγασες
τοὺς πρόσφυγες συμπόνοιας.
Καὶ σὲ χωράφια δύσβατα
χορταριασμένα ἀπόγνωση
στὸ πέρασμά Σου χάραξες
τὴ λεωφόρο Ἐλπίδας.

Τοῦ μίσους τ' ἄγρια σύννεφα
σκόρπισε Ἀγάπης ἄνεμος
κι' οὐράνιου τόξου ξαστεριὰ
στὴ λέξη αὐτὴ φανέρωσε
φίλοι κι' ἐχθροὶ χωρᾶνε.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΗΓΑΔΙΩΤΗΣ

Αὐτογνωσία

Ὑπὸ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Π. ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ
Φιλολόγου-Γυμνασιάρχου

1. ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑΣ.

Ἡ αὐτογνωσία προεβλήθη παλαιότατα καὶ προβάλλεται πάντοτε εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον ὡς πρόβλημα πολύπλοκον, δυσκολονόητον καὶ ἄλυτον.

Ὁ μέγας μύστης, φιλόσοφος Πυθαγόρας (580 - 500 π.Χ.), πρῶτος καθιέρωσε τὴν αὐτογνωσίαν ὡς βασικὴν ἀρχὴν ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐστήριξε τὸ μυσταγωγικὸν καὶ μορφωτικὸν πρόγραμμα τῆς Σχολῆς του.

Διὰ τῆς αὐτογνωσίας ὅλοι οἱ φιλόσοφοι, ἀλλὰ καὶ οἱ εὐφυεῖς καὶ εὐπαίδευτοι ἄνθρωποι πιστεύουν ὅτι ἀποκαλύπτεται ἡ ἀτραπὸς (ὁ στενὸς καὶ δύσβατος δρόμος), ποὺ ὁδηγεῖ πρὸς τὸ καθῆκον καὶ τὴν ἀρετήν. Διὰ τῆς αὐτογνωσίας ὁδεύομεν πρὸς τὴν ἀτομικὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν ὁμαδικὴν εὐημερίαν.

Ἀλλὰ πρὸ τοῦ προβλήματος τούτου οἱ πολλοὶ ἢ ἀδιαφοροῦν ἢ προχειρότατα κρίνουν, ἐπαινοῦν ἢ καὶ ἐπικρίνουν τὸν ἑαυτόν τους. Οἱ βαθυστόχαστοι σοφοὶ καὶ ἐμπνευσμένοι διανοηταὶ θαρραλέα μὲν καὶ ἐπίμονα ἐπιδίδονται εἰς τὴν ἐνδοσκόπησιν, κατορθώνουν ὅμως πτυχὰς μόνον νὰ ἀποκαλύψουν τοῦ Ἐγώ των.

2. ΔΙΑΤΙ ΔΥΣΚΟΛΟΝ;

Ἡ διάνοια δὲν ἐπαρκεῖ οὔτε δύναται ἡ ψυχή, ἐφ' ὅσον εἶναι ἐγκεκλεισμένη εἰς τὸ ὑλικὸν σῶμα, νὰ συλλάβῃ τὴν οὐσίαν τοῦ Ἐγώ, νὰ διεισδύσῃ εἰς τὰ μυχιαίτατα αὐτοῦ, νὰ ἀποκαλύψῃ τὸ σύνολον τοῦ Εἶναι μας.

Ἂν ἡ γνῶσις ἐπὶ παντὸς νοητοῦ ἢ αἰσθητοῦ εἶναι ἐλλιπής, ἀκόμη ἐλλιπεστέρα γίνεται διὰ τὸν ἄνθρωπον.

Τοῦτο παραστατικώτατα διετύπωσαν οἱ σοφοὶ Αἰγύπτιοι μύσται διὰ τοῦ ἐπιγράμματος ἐπὶ τοῦ βάθρου τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς Ἴσιδος: «Ἐγὼ εἰμί», ἔλεγεν ἡ θεὰ Ἶσις, «πᾶν τὸ γεγονὸς καὶ τὸ ὂν καὶ τὸ ἐσόμενον καὶ τὸν ἐμὸν πέπλον οὐδείς πω θνητὸς ἀπεκάλυψεν».

Καὶ πράγματι· ἂν παντός. τοῦ πρὸς ἔρευναν καὶ μελέτην τιθεμένου, ἡ πλήρης κατανόησις εἶναι ἐξαιρετικὰ δύσκολος, τοῦ Ἐγὼ καθίσταται ἀδύνατος, διότι αἱ μὲν ρίζαι βυθίζονται εἰς τὸ παρελθὸν εἰς ἄγνωστον χρόνου διάστημα, ἡ δὲ ἐκ τῆς ζωῆς πεῖρα παραμένει, κατὰ τοὺς μεγάλους διδασκάλους, διὰ τῆς ψυχῆς εἰς ἀπροσδιόριστον μέλλον.

Τὸ ἀδύνατον ὅμως τῆς τελείας γνώσεως καὶ τὸ ἀκατόρθωτον τῆς πλήρους ἀποκαλύψεως τῆς ἀληθείας δὲν ἐμποδίζει πάντα ἄνθρωπον προικισμένον μὲ φιλόσοφον νοῦν νὰ ἀναζητῇ, νὰ μελετᾷ, νὰ ἀποκαλύπτῃ ὅσην δύναται γνῶσιν.

3. ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΡΕΥΝΗΣ

Ἡ καλλιτέρα πρὸς τοῦτο μέθοδος εἶναι ἂν διερευνηθῇ ἡ αὐτογνωσία ἱστορικῶς, φιλοσοφικῶς, ψυχολογικῶς καὶ πρακτικῶς.

Ἡ παράθεσις σοφῶν γνωμῶν φωτισμένων ἀνθρώπων, παλαιῶν καὶ νέων, φωτίζει τὸ θέμα. Ἡ φιλοσόφησις τὸ στηρίζει ἐπὶ λογικῶν στερεῶν θεμελίων. Ἡ ψυχολογικὴ ἀναλύει καὶ παρέχει ἐπόψεις καὶ ἀπόψεις ὑπὸ τὸν προβολέα τῆς ἐπιστήμης καὶ τὸν ἔλεγχον τῆς πείρας. Ἡ εἰς πρακτικὸν πεδίον ἐφαρμογὴ τῆς αὐτογνωσίας φέρει μεγάλην ὠφέλειαν εἰς πάντα πάσης ἡλικίας, μορφώσεως καὶ κοινωνικῆς θέσεως.

Παλαιότατα καὶ αὐτὸς ὁ πρωτόγονος ἄνθρωπος ἤσκει ἕνα εἶδος αὐτοκριτικῆς κατόπιν ἐπιτυχίας ἢ ἀποτυχίας του.

Παρῆλθον ὅμως χιλιάδες χρόνια μέχρις ὅτου προεβλήθη ὡς καθολικὸν αἴτημα διὰ πάντα συνετόν, εὐφυᾶ καὶ μορφωμένον ἡ ἄσκησις τῆς αὐτογνωσίας διὰ τοῦ «γ ν ῶ θ ι σ α υ τ ό ν».

4. ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ

Τὸ ρητὸν τοῦτο, ψῆγμα πνευματικοῦ χρυσοῦ, ἀπευθύνεται πρὸς πᾶν ἔμβιον ὄν, ἰδιαιτέρως ὅμως πρὸς τὸν λογικὸν ἄνθρωπον.

Κατὰ τὸν σοφὸν μύστην Πλούταρχον τὸν Χαιρωνέα (47 - 127 μ.Χ.), ἱερέα καὶ ἐπόπτην τοῦ Δελφικοῦ ἱεροῦ, εἰς τὸ θεωρούμενον τοῦτο πάνσεπτον τέμενος τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ, οἱ βασιλεῖς, οἱ ἄρχοντες, οἱ πλούσιοι, πλούσια ὑλικὰ ἀφιερώματα ἀφιέρωνον· οἱ σοφοί, σοφὰ λακωνικώτατα ρητὰ ἀνέθετον, ὡς πνευματικὰ ἀναθήματα.

Πρῶτος, κατὰ τὴν παράδοσιν, Χείλων Δαμαγήτου ὁ Λακεδαιμόνιος, εἷς τῶν ἑπτὰ σοφῶν, καταφρονῶν τὰ ὑλικὰ ἀγαθά, προσέφερεν εἰς τὸ Μαντεῖον τῶν Δελφῶν τὴν γνώμην «Γ ν ῶ θ ι σ α υ τ ό ν».

Τοῦτον ἐμιμήθησαν καὶ ἄλλοι σοφοὶ καὶ ἑκατοντάδες ρητῶν, διὰ δύο λέξεων συνήθως ἐκφραζομένων, ἐδωρήθησαν ἵνα εἶναι ἐκεῖ εἰς τοὺς Δελφοὺς ἀναγεγραμμένα ἐπὶ παραστάδων, κιόνων, στηλῶν, τοίχων κλπ.

Ὁ Στοβαῖος (τὸν Ε΄ μ.Χ. αἰῶνα) εἰς τὴν Ἀνθολογίαν του (ΙΙΙ, 1, 173) μᾶς διέσωσεν 147 παραγγέλματα μὲ τὴν σημείωσιν «Σωσιάδου τῶν 7 Σοφῶν Ὑποθῆκαι».

Ὁ Πλάτων εἰς τὸν Πρωταγόραν» (343β) ὑποστηρίζει ὅτι τὰ πρῶτα δωρηθέντα ἀποφθέγματα εἰς τοὺς Δελφοὺς ἦσαν τὸ «Γνῶθι σαυτὸν» τοῦ Χείλωνος καὶ τὸ «Μηδὲν ἄγαν» τοῦ Σόλωνος». Εἰς τὸν Χαρμίδην προσθέτει καὶ τὸ τοῦ Θαλῆ (643 - 548 π.Χ.): «ἐγγύα· πάρα δ᾽ ἄτα», ἤτοι: ἐγγυήθηκες; θὰ ἀκολουθήσῃ ἡ συμφορά· ἡ σημερινὴ παροιμία: «ἐγγυητὴς καλοπληρωτής».

Κατὰ τὸν Πλούταρχον, τὸ «Γνῶθι σαυτὸν» προήρχετο ἀπ᾽ αὐτὸν τὸν θεὸν Ἀπόλλωνα καὶ ἦτο ἀναγεγραμμένον πολλαχοῦ ἐν τοῖς Δελφικοῖς ἱερεῖς. (Ἐπὶ κίονος, παραστάδος, μετόπης Ναοῦ, προπυλαίων κ.ἄ. Βλ. Διόδ. IX, 14. — Μακρ. Σατ. 1, 66. — Πλούταρχ. Ἠθ. 392Α).

5. ΝΟΗΜΑ ΤΟΥ ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ

Παρελήφθη τὸ «γνῶθι σαυτόν» ἀπὸ τοὺς σοφοὺς καὶ θιασώτας μυστηριακῶν ὀργανώσεων καὶ προβάλλεται ὡς πρωταρχικὸς ὅρος αὐτοενδοσκοπήσεως, αὐτοκαθάρσεως, προσπαθείας πνευματικῆς ἀνόδου καὶ ἠθικῆς τελειοποιήσεως.

Ὅπως ὁ μεταβαίνων πάλαι ποτὲ εἰς Δελφοὺς διὰ μαντείαν ἠναγκάζετο νὰ ἀναγνώσῃ ἐπὶ τοῦ προπυλαίου τὸ ρητὸν τοῦτο, κατὰ ὅμοιον τρόπον καὶ ἐκεῖνος ποὺ ἐπιθυμεῖ τὴν καλλιτέρευσιν τοῦ Ἐγώ του ὀφείλει νὰ ἀρχίζῃ ἀπὸ τὴν αὐτογνωσίαν.

Ἔλεγε τότε συμβολικά, διὰ τῶν ἐμπείρων σοφῶν ἱερέων του, ὁ Ἀπόλλων: ἄνθρωπε, πρὶν εἰσέλθῃς εἰς τὸ ἄδυτον καὶ ζητήσῃς ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτημά σου, γνώρισε πρῶτα τὸν ἑαυτόν σου· μελέτησέ τον· προσπάθησε νὰ ἀποκαλύψῃς τὰ πλεονεκτήματα καὶ μειονεκτήματά σου· τὰς τάσεις, τὰς ὁρμάς, τὰς κλίσεις, τὰς ἕξεις, τὰς ἐπιθυμίας, τὰς δυνατότητας· γνώρισε τὸ Εἶναι σου· τότε μόνον θὰ σὲ ὠφελήσῃ ὁ χρησμός μας (ἡ πρόγνωσις διὰ τὸ μέλλον σου).

Ἀκριβῶς τὰ ἴδια πρέπει νὰ ἀκούῃ ἐνδομύχως ψιθυριζόμενα ὁ εἰς ὑψηλοὺς στοχασμοὺς βυθιζόμενος καὶ διατελῶν ὑπὸ συνθήκας ἰδιαζούσης, ψυχολογικῆς, ἀνατάσεως.

Ἀλλὰ τί εἶναι Ἐγώ; Εἶναι δυνατὴ ἡ αὐτογνωσία;

Ὁ Χείλων ὅταν ἠρωτήθη: Τί τὸ χαλεπώτατον;» (τὸ δυσκολώτατον), «τὸ γιγνώσκειν ἑαυτόν» ἀπήντησε· «πολλὰ γὰρ ὑπὸ φιλαυτίας» (τῆς ἀγάπης τοῦ ἑαυτοῦ μας) «ἕκαστον ἑαυτῷ προτιθέναι» (προβάλλονται ἐμπόδια μεταξὺ τοῦ ἐγὼ κρίνοντος καὶ

κρινομένου ὑπὸ τοῦ ἰδίου).

Τὴν ὑπὸ τῆς φιλαυτίας συσκότισιν αὐτὴν τῆς κρίσεως τοῦ αὐτοκρινομένου ἄριστα ὁ Αἴσωπος ἐδίδαξε διὰ τοῦ γνωστοῦ μύθου «ἕκαστος δύο πήρας (σάκκους) φέρει· τὴν μὲν ἔμπροσθεν διὰ τὰ ἀλλότρια (ξένα), τὴν δὲ ὄπισθεν διὰ τὰ ἴδια (ἰδικά του) ἐλαττώματα» (τὰ ὁποῖα δὲν θέλει νὰ βλέπῃ).

6. ΤΟ ΤΡΙΠΤΥΧΟΝ ΤΟΥ ΕΓΩ

Ἂς ἐπιχειρήσωμεν διερεύνησιν τοῦ Ἐγὼ τοῦ ἀνθρώπου φιλοσοφικῶς, ψυχολογικῶς, μυστηριακῶς.

Πρῶτος ἐδίδαξε τὸ τριμερὲς τοῦ Ἐγὼ ὁ πρῶτος τῶν φιλοσόφων, ὁ Θαλῆς ὁ Μιλήσιος (643-548 π.Χ.), ἐρωτηθεὶς «τίς ὁ εὐδαίμων;» «ὁ τὸ μὲν σῶμα ὑγιής, τὴν δὲ ψυχὴν εὔπορος (εὐκολοπροσάρμοστον, γαληνίαν), τὴν δὲ φύσιν εὐπαίδευτος» (ἱκανότητα, χάρισμα ἐξ ἐμφύτου πρὸς μάθησιν, πρὸς πνευματικότητα)· βλ. Διογένους Λαερτίου Βίοι φιλοσ. Θαλῆς βιβλ. Ι § 37.

Σῶμα, ψυχὴν καὶ Νοῦν (ἢ πνεῦμα) ἐδίδαξε καὶ ὁ μέγιστος τῶν φιλοσόφων, ὁ μύστης Πλάτων (428-347 π.Χ.).

Ἡ ψυχὴ διὰ νὰ ἐκδηλώσῃ, εἰς τὸ ὑλικὸν πεδίον, τὰς θείας αὐτῆς ἰδιότητας ἔχει ἀνάγκην Νοῦ (Πνεύματος) καὶ ὁ νοῦς ἵνα νοῇ, τ.ἔ. μετατρέπῃ τὰ διὰ τῶν αἰσθήσεων συλλαμβανόμενα ἐρεθίσματα εἰς γνώσεις, ἔχει ἀνάγκην σώματος. (Βλ. Πλάτ. Τίμαιος 30β).

Ἡ κατὰ Πλάτωνα φιλοσοφικὴ τριμερὴς τοῦ Ἐγὼ διάκρισις ἐξακολουθεῖ, εἰς τὰ κύρια σημεῖα, νὰ ἰσχύῃ. Ἐπ' αὐτῆς στηρίζεται ἡ ψυχολογικὴ θεώρησις.

Τὸ σῶμα εἶναι τὸ αἰσθητόν, τὸ σχέσιν ἔχον πρὸς τὴν ὑλικὴν τῆς ζωῆς ἐκδήλωσιν· τὸ τρεφόμενον καὶ συντηρούμενον δι' ὑλικῶν προμηθειῶν.

Ἡ ψυχὴ εἶναι ὁ πυρὴν τοῦ Ἐγώ· ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν ἀρετήν· διακρίνει τὰς ἀντιθέσεις· τρέφεται ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ δικαίου· ὁδηγεῖ τὸ ἐγώ, τὴν γηΐνην παρουσίαν τοῦ ἀνθρώπου, ὡς σύνολον λαμβανομένην, πρὸς τὴν προοδευτικὴν καλλιτέρευσιν.

Τὸ πνεῦμα ἐκδηλώνεται διὰ τοῦ νοῦ· ψυχὴ καὶ πνεῦμα ἐκφράζουν τὴν ἠθικότητα καὶ λογικότητα, προνόμια ποὺ κοσμοῦν μόνον τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῶν γηΐνων αἰσθητῶν ὄντων.

Ὁ νοῦς εἶναι ὁ δέκτης τῶν διὰ τῶν αἰσθήσεων διαβιβαζομένων ἐρεθισμάτων· τὰ ἐλέγχει, τὰ ἀναγνωρίζει, τὰ ταξινομεῖ καὶ τὰ μετατρέπει εἰς αἰσθήματα (τὰ πρωταρχικὰ καὶ ἁπλούστερα τῶν ψυχολογικῶν φαινομένων), εἰς ἀντιλήψεις, παραστάσεις, γνῶσιν, μάθησιν, ἐπιστήμην καὶ Σοφίαν, τὴν ἀνωτάτην δυνατὴν διὰ τὸν ἄνθρωπον πνευματικὴν κατάκτησιν καὶ ἐκδηλουμένην πάντοτε μὲ τὴν κορυφαίαν ψυχικὴν ἀρετήν, τὴν ἀγάπην. Ἀναρριπίζεται ὁ νοῦς καὶ τρέφεται διὰ

τῆς περισυλλογῆς, τοῦ στοχασμοῦ, τῆς σκέψεως.

Πνεῦμα καὶ νοῦς δὲν ταυτίζονται· ὁ νοῦς εἶναι σύνδεσμος σώματος καὶ ψυχῆς· ἀποτελεῖ τὰ νοητὰ ἄϋλα νήματα - συνδέσμους μεταβιβάσεως ἐκ τοῦ ὑλικοῦ πεδίου πρὸς τὸ πνευματικόν. Τὸ πνεῦμα εἶναι ἡ θεία τοῦ Ἐγὼ ἐκδήλωσις· ἡ πέραν τῆς ψυχῆς ἐπέκτασις· ἀνταύγεια φωτὸς ἐκ τοῦ Ἀπείρου Φωτός...

Τὸ σῶμα ἀποτελεῖ τὸ ὑλικὸν φορτίον καὶ ἐξαναγκάζει τὸ Ἐγὼ νὰ ζῇ καὶ κινῆται εἰς χῶρον καὶ χρόνον. Πλεονέκτημα τούτου εἶναι ἡ ὑγεία, ἡ ὁποία διαπιστώνεται διὰ τῆς ἀρτιμελείας, τῆς εὐεξίας, τῆς ἀγωνιστικῆς διαθέσεως καὶ τῆς ἀνθεκτικότητος κατὰ παντὸς δυναμένου νὰ τὴν διαταράξῃ.

Τοῦ πνεύματος ,τὸ διὰ τοῦ νοῦ ἐκδηλούμενον μέγα προσὸν εἶναι ἡ εὐφυΐα· ἀποτελεῖ σύνθετον, ἡ εὐφυΐα, ἰδιότητα καὶ ἱκανότητα ἐκφραζομένην διὰ τῆς ὀξύτητος τῆς ἀντιλήψεως, διὰ τῆς ἀγχινοίας καὶ κριτικῆς εὐστοχίας, τῆς ἰσχυρᾶς μνήμης, διὰ τῆς ἀναλυτικῆς καὶ συνθετικῆς δεινότητος τῆς φαντασίας, διὰ τῆς ταχύτητος τῆς σκέψεως, διὰ τῆς διεισδυτικότητος τοῦ νοῦ εἰς τὴν οὐσίαν τῶν Ὄντων.

Ἡ ἔλλειψις τούτων ἀποτελεῖ νοητικὸν ἐλάττωμα καὶ ἀνωριμότητα πνευματικήν.

Ἡ εἰς ἀνώτατον βαθμὸν ἐκδήλωσις τῆς εὐφυΐας εἶναι ἐξαίρετον προνόμιον τῶν ἰδιοφυῶν καὶ μεγαλοφυῶν.

Τῆς ψυχῆς προτέρημα εἶναι, μὲ τὴν ἀγαθοποιὸν συμπαράστασιν τοῦ πνεύματος, τὸ λεπτὸν τῆς διανοήσεως ἔργον, ἀρεταὶ δὲ ἡ θεληματικότης, ἡ ἠθικότης, ἡ ἁγνότης, ἡ τάσις πρὸς τελειοποίησιν, ἡ πρὸς τὸ θεῖον ἀνάτασις, ἡ ἁγιότης.

Ψυχὴ καὶ πνεῦμα πρέπει νὰ ἡγεμονεύουν τοῦ σώματος διὰ τοῦ νοῦ· ὁ νοῦς διὰ τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων τοῦ σώματος συλλέγει πληροφορίας περὶ τοῦ ἔσω καὶ ἔξω τοῦ Ἐγὼ κόσμου καὶ τὰς παρέχει ἵνα διὰ κραδασμῶν συντελῆται ἡ διανόησις, δηλ. ἡ ἐπεξεργασία τῶν γνώσεων πρὸς βαθυτέραν κατανόησιν.

Ἡ διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἀπόκτησις μαθήσεως καὶ πείρας ἐπὶ τῶν ὄντων δὲν ἀποτελεῖ τὴν μόνην μέθοδον.

Γίνεται καὶ περαιτέρω ἀναζήτησις τῆς ἀληθείας διὰ ἰδιαιτέρων ἱκανοτήτων, δι' αἰσθήσεων λεπτοτέρων καὶ τελειοτέρων· ἀναζητεῖται ἡ οὐσία τῶν ὄντων, ἤτοι ἡ ἀλήθεια, διὰ δυνάμεων μυστηριωδῶν καὶ δυσκολοεξηγήτων, ὅπως μυστηριώδης παραμένει καὶ ἡ ἰδία ἡ ὑφὴ καὶ ἡ ὀντότης τῆς ἐννοίας τῆς ψυχῆς.

Ἡ διόρασις, ἡ διαίσθησις, ἡ διακοή, ἡ τηλεπάθεια, ἡ τηλεκινησία... εἶναι μερικαὶ μόνον ἐκ τῶν ὑπερφυῶν τοῦ Ἐγώ, ὡς συνόλου, ἰδιότητες· δι' ὅλων τῶν ἀνωτέρω ἐνεργεῖ ὡς ἑνιαία θεία δύναμις.

Φωτιζόμενον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τὸ Ἐγὼ καὶ περιβεβλημένον καὶ ὑπὸ τῆς ψυχῆς συντονίζεται

καὶ ἀποδίδει ἀνάλογα μὲ τὴν ἐνυπάρχουσαν εἰς αὐτὸ ἐμφύτως «σφραγῖδα δωρεᾶς» εἰς ἕνα ἕκαστον ἄνθρωπον· συντελεῖ πρὸς τοῦτο καὶ ἡ κατὰ τὸν βίον καλλιέργεια καὶ ἡ ἀποκτωμένη πεῖρα.

7. Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΘΕΣΕΩΝ. (Μέθοδος αὐτογνωσίας).

Ἡ ἀντίθεσις π.χ. γένεσις καὶ φθορά, ζωὴ καὶ θάνατος, φῶς καὶ σκότος κλπ., ὁ μέγας αὐτὸς δημιουργικὸς νόμος ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰ τοῦ Ἐγὼ μέρη.

Τὴν ὑγείαν τοῦ σώματος ἀκολουθεῖ ἡ ἀσθένεια· τὴν νεανικὴν ἀκμὴν καὶ σφριγηλότητα ἡ γεροντικὴ παρακμὴ καὶ ἀτονία. Τὴν εὐφυΐαν ἡ ἀφυΐα· τὴν παίδευσιν ἡ ἀμάθεια· τὴν ἠθικότητα ἡ ἀνηθικότης· τὴν ἀρετὴν ἡ κακία καὶ γενικὰ εὑρίσκονται εἰς πάλην καὶ ἐναλλαγὴν τὰ ἀντίθετα.

Καὶ εἰς τὰ τοῦ Ἐγὼ μέρη καὶ καθ᾽ ἕκαστον καὶ ὡς σύνολον ἀντιμάχονται καὶ ἀντιπαλαιουν τὸ κακὸν καὶ τὸ ἀγαθόν, τὸ ἐλάττωμα καὶ τὸ προτέρημα, ἡ ἱκανότης καὶ ἡ ἀνικανότης, ἡ δραστηριότης καὶ ἡ ἀδράνεια, ἡ νευρικότης καὶ ἡ νηφαλιότης, ἡ θεληματικότης καὶ ἡ ἀβουλία, ἵνα ἀρκεσθῶμεν εἰς μερικὰς μόνον ἀντιθέσεις.

Ἡ αὐτογνωσία εὑρίσκεται εἰς τὸ λεπτὸν ἀλλὰ καὶ δύσκολον αὐτὸ ἔργον νὰ ἐρευνηθοῦν καὶ ἀποκαλυφθοῦν αἱ ἀντιθέσεις αὐταὶ ποὺ ἐνυπάρχουν μέσα μας καὶ νὰ καθορισθῇ ὁ βαθμὸς ἐκδηλώσεως τούτων.

Ἐκ τῆς ὑπερεκτιμήσεως συνολικὰ τοῦ Ἐγώ μας προκύπτουν ἡ ἐγωπάθεια, ἡ ὑπεροψία, ἡ ὑπερηφάνεια, ὁ τύφος, ἡ ἀλαζονεία, ἡ θρασύτης, ὁ αὐταρχισμός, ἡ σκληρότης καὶ ἄλλα ἐλαττώματα, τὰ ὁποῖα συσκοτίζουν ἢ ἐμποδίζουν τὴν διαύγειαν τῆς περὶ αὐτογνωσίας κρίσεως καὶ ὁδηγοῦν εἰς πάθη ποὺ βλάπτουν καὶ τὸ ἴδιον τὸ Ἐγὼ καὶ τοὺς ἄλλους.

Ἡ ὀρθὴ ἐκτίμησις τῆς ἀξίας τοῦ Ἐγὼ ὑπὸ τοῦ ἑαυτοῦ του ὁδηγεῖ πρὸς τὴν αὐτογνωσίαν, ἐκ τῆς ὁποίας πηγάζουν τὸ αὐτοσυναίσθημα, ἡ αὐτοπεποίθησις, τὸ θάρρος, ἡ νηφαλιότης, ἡ ἀνοχή, τὸ φιλελεύθερον καὶ ἀδούλωτον, τὸ φιλοδίκαιον καὶ πᾶν ἐνάρετον.

Ἡ ὑποτίμησις τρίτον τῆς αὐτοαξίας προκαλεῖ τὸ συναίσθημα τῆς μειονεξίας, τὴν δειλίαν, τὸ ἄγχος, τὴν ἀγωνίαν, τὴν δουλοφροσύνην, τὴν παράλυσιν τῆς δραστηριότητος, τὴν ἐξουθένωσιν τοῦ Ἐγὼ ὑπὸ τοῦ ἑαυτοῦ του.

Ἡ ὑπερεκτίμησις καὶ ἡ ὑποτίμησις (ἡ ὑπερβολὴ καὶ ἡ ἔλλειψις) φέρουν εἰς ἔντονα πάθη, ὅπως τὴν θρασύτητα, τὴν μισαλλοδοξίαν, τὴν μωροδοξίαν, τὴν δεισιδαιμονίαν, τὴν ζήλειαν, τὸν φθόνον, τὸ μῖσος, τὴν συκοφαντίαν, τὸν φανατισμόν, τὴν ἐκδίκησιν, τὴν ἀδικίαν, τὴν ἁρπακτικότητα, τὰς βαναυσότητας, τὴν ἐγκληματικότητα.

Ταῦτα καὶ ἄλλα τοῦ Ἐγὼ βασανιστικὰ πάθη καλεῖται καὶ δύναται κάθε καλοπροαίρετος ἄνθρωπος νὰ καταστέλλῃ ἢ καὶ νὰ παρεμποδίζῃ τὴν ἐκδήλωσίν των

καὶ ὡς ἐπιθυμίας ἀκόμη.

Πρέπει νὰ προηγηθῇ τὸ δύσκολον τοῦτο κατόρθωμα διὰ νὰ δυνηθῇ, χωρὶς φιλαυτίαν, ἀλλὰ μὲ εἰλικρινῆ καὶ διαυγῆ κρίσιν, νὰ γνωρίσῃ τὰς ἱκανότητάς του (σωματικάς, ψυχικάς, πνευματικάς), νὰ τὰς ἀξιοποιήσῃ εἰς τὸν ἀνώτερον δυνατὸν βαθμόν, πρὸς ἰδίαν ὠφέλειαν καὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἰδοὺ ὁ ὑψηλότερος, τῆς γηΐνης διελεύσεώς του στόχος.

8. ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΤΟΥ ΕΓΩ ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΙΣ:

Ἔχομεν:

α) «Ἐ γ ὼ» ὑπὸ τὴν περιωρισμένην σημασίαν εἰς ἓν πρόσωπον αὐτοτελῶς λαμβανόμενον· εἰς αὐτὸ τὸ διακριτόν, τὸ περιωρισμένον, τὸ πραγματικὸν Ἐ γ ὼ ἀναφέρεται καὶ πρέπει νὰ ἐφαρμόζεται ἡ αὐτογνωσία.

β) Ἐ π έ κ τ α σ ι ν τ ο ῦ Ἐ γ ὼ εἰς πρόσωπα ἢ πράγματα ἐκτὸς τοῦ προσωπικοῦ Ἐγὼ κείμενα. Ὅταν λέγῃ: τὸ σπίτι μ ο υ, τὰ βιβλία μ ο υ, ἡ οἰκογένειά μ ο υ, τὸ παιδί μ ο υ, ἐκεῖνο τὸ μ ο ῦ ποὺ προσθέτει τοῦ δημιουργεῖ τὴν παραίσθησιν ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ ἐκτὸς τοῦ προσωπικοῦ του Ἐγὼ κείμενα ἀποτελοῦν ἑνιαῖον καὶ ἀναπόσπαστον τοῦ ἑαυτοῦ του τμῆμα.

Αὐτὴ ἡ ἐπέκτασις πρὸς τὰ ἔξω τοῦ προσωπικοῦ Ἐγὼ προκαλεῖ σύγχυσιν μέχρι ποῦ φθάνει τὸ Ἐγώ του, συσκοτίζει τὴν κρίσιν, ἐμποδίζει τὴν αὐτοκριτικήν, ἀποτρέπει τὴν σκέψιν του νὰ στραφῇ πρὸς τὰ ἔσω καὶ ἀποτελεῖ οὐσιωδέστατον ἐμπόδιον τῆς πρὸς αὐτογνωσίαν προσπαθείας. Τὴν ἐπέκτασιν αὐτὴν ὀνομάζομεν, χάριν εὐκρινείας, «Ἔ ξ ω Ἐ γ ώ».

Τὸ Ἔξω τοῦτο Ἐγὼ γεμίζει τὴν σκέψιν καὶ τὴν ζωὴν πολλῶν, τόσον πολύ, ὥστε νὰ πιστεύουν ὅτι αὐτὸ καὶ μόνον εἶναι τὸ Ἐγώ των. Ἀπορροφᾷ ὅλην τὴν δραστηριότητά των καὶ τὴν ζωτικότητα καὶ ὁδηγεῖ εἰς πλήρη παραμέλησιν τοῦ προσωπικοῦ, τοῦ κυρίως Ἐγώ, ἀπὸ ἐπόψεως α ὐ τ ο μ ε λ έ τ η ς.

«Ἡ ψυχή», λέγει ὁ Σίλλερ, «τόσον περισσότερον ἐκτείνεται μέσα της ὅσον περισσοτέρους περιορισμοὺς εὑρίσκει ἔξω της». Ὁ μέγας αὐτὸς Γερμανὸς ποιητὴς διέγνωσε μίαν μεγάλην ἀλήθειαν.

Ἡ μελέτη τῶν ἐκτὸς τοῦ Ἐγὼ ὁδηγεῖ πρὸς τὴν ἑ τ ε ρ ο γ ν ω σ ί α ν· ἢ τῶν ἐντὸς πρὸς τὴν α ὐ τ ο γ ν ω σ ί α ν.

9. ΤΥΠΟΙ ΑΝΘΡΩΠΩΝ: Θ ε ω ρ η τ ι κ ο ί, π ρ α κ τ ι κ ο ί.

Τὴν μεγάλην ποικιλίαν τῶν ἀνθρώπων ἐκ τοῦ ποῦ καὶ πῶς καὶ πρὸς τίνα σκοπὸν ἀναζητοῦν τὴν γνῶσιν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ κατατάξωμεν εἰς δύο ὁμάδας: τ ο ὺ ς θ ε ω ρ η τ ι κ ο ὺ ς καὶ τοὺς π ρ α κ τ ι κ ο ύ ς.

Οἱ θ ε ω ρ η τ ι κ ο ί, προικισμένοι μὲ λεπτὴν διάνοιαν καὶ φιλόσοφον, δηλ. ἀνήσυχον, ἐρευνητικὸν διεισδυτικὸν νοῦν, δὲν ἀρκοῦνται εἰς τὴν διαπίστωσιν τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ προωθοῦν τὴν σκέψιν των βαθύτερον, ἐπιχειροῦντες τὴν ἀποκάλυψιν σχέσεων καὶ

αἰτίων γενέσεως καὶ σκοποῦ ὑπάρξεως.

Εἰς τὴν ἔρευνάν των συμπεριλαμβάνουν πᾶν τὸ ἐ π ι σ τ η τ ὸ ν (τὸ δυνάμενον νὰ γίνῃ γνωστὸν) καὶ ἐκ τῶν πορισμάτων τῆς μελέτης καὶ τῶν ἰδίων καὶ τῶν ἄλλων συνάγουν συμπεράσματα περὶ πάντων καὶ ἐπινοοῦν θεωρίας καὶ κοσμοθεωρίας.

Οἱ θεωρητικοὶ αὐτοὶ χαράσσουν κατευθύνσεις καὶ διὰ τῶν ἐμπνεύσεών των καὶ τῶν ἐπιτευγμάτων των ἐπιτυγχάνεται ἡ πρόοδος καὶ ἡ ἀνέλιξις τοῦ πολιτισμοῦ.

Εἰς αὐτοὺς ἀνήκουν οἱ μεγάλο. ποιηταί, καλλιτέχναι, ἐπιστήμονες, φιλόσοφοι.

Οἱ π ρ α κ τ ι κ ο ὶ ἀρκοῦνται εἰς τὴν διαπίστωσιν τῶν πραγμάτων· λαμβάνουν ἕτοιμα τὰ ἐπινοήματα τῶν θεωρητικῶν καὶ ἐφαρμόζουν αὐτὰ εἰς πρακτικὰ ἔργα· γίνονται μεγάλοι ἐπιχειρηματίαι, ἔμποροι, βιομήχανοι, τεχνικοί· συναθροίζουν πλοῦτον καὶ διαθέτουν ὅλην των τὴν πνευματικότητα καὶ δραστηριότητα εἰς τὴν αὔξησίν του καὶ τὴν μερικὴν ἀπόλαυσίν του.

Οἱ π ρ α κ τ ι κ ο ὶ α ὐ τ ο ὶ ἔχουν σχεδὸν μόνον «Ἔξω Ἐ γ ώ». Εἶναι τόση ἡ ἐπέκτασις τοῦ Ἐγὼ εἰς ὑλικὰ πράγματα καὶ τόση ἡ ἀπασχόλησις τοῦ Νοῦ των μὲ αὐτὰ ὥστε τὰ περὶ αὐτογνωσίας, αὐτοσυγκεντρώσεως, αὐτοενδοσκοπήσεως, εὐτυχίας ἐκ τῶν ἔσω κλπ. νὰ τὰ νομίζουν τὸ ὀλιγώτερον χαμένον χρόνον.

Ἰδοὺ ἄλλη αἰτία διὰ τὴν παραμέλησιν τῆς αὐτογνωσίας.

Καὶ ὅμως, οἱ πρακτικοὶ αὐτοὶ οὐδὲ στιγμὴν γαλήνης καὶ ψυχικῆς ἠρεμίας ἀπολαμβάνουν· διαρκῶς συμβαίνει νὰ εἶναι ἀνήσυχοι, σκεπτικοί, πολυπράγμονες, ἀγωνιῶντες, ἀπορροφημένοι ἀπὸ πρακτικὰ σχέδια, ἀπὸ ὑλικὰ ἀποκτήματα, ἀπὸ τὴν ἀγωνίαν τῆς ἐπιτυχίας ἢ ἀποτυχίας, ἀπὸ τὸ ἄγχος τῆς αὐξήσεως τῶν ὅσων ἔχουν ἢ τῆς ἐκ τῶν χειρῶν των ἐξαφανίσεως.

Ἡ ἐπέκτασις τοῦ Ἐγώ των πρὸς τὰ ἔξω ἔχει τόσον εὐρυνθῆ ὥστε χάνουν τὴν συναίσθησιν τοῦ ἑαυτοῦ των.

Πόσους ἐξ αὐτῶν δὲν ἀκούομεν νὰ παραπονοῦνται συχνὰ ὅτι «δὲν προφθάνουν νὰ φᾶνε καὶ νὰ αναπαυθοῦν»! Κανεὶς σχεδὸν ἐξ αὐτῶν δὲν λέγει: ἀφήνω ὀλίγον χρόνον καὶ διὰ τὸν ἑαυτόν μου, διὰ τὰ ἐκλεκτὰ βιβλία μου, διὰ τὰς σκέψεις μου. Θὰ ἐχαίροντο καὶ αὐτοὶ στιγμὰς γαλήνης καὶ μακαριότητος ἂν ἐδιδάσκοντο σύμμετρον στροφὴν καὶ ἐπέκτασιν τοῦ Ἐγώ των πρὸς τ ὰ ἔ σ ω καὶ π ρ ὸ ς τ ὰ ἔ ξ ω. Θὰ ἀπέφευγον νὰ διατηροῦν εἰς συνεχῆ συναγερμὸν τὸν ἑαυτόν τους· δὲν θὰ διεδέχοντο τὰς στιγμιαίας χαράς των ἔντονοι θλίψεις· τὰς παροδικὰς ὑλικὰς ἀπολαύσεις πικρίαι καὶ ἐνίοτε ἐξευτελισμοί.

10. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙ· ΕΞΩΣΤΡΟΦΙΚΟΙ, ΕΣΩΣΤΡΟΦΙΚΟΙ

Οἱ θ ε ω ρ η τ ι κ ο ί, αὐτοὶ οἱ ὀλίγοι ἐκλεκτοί, πρέπει νὰ διακριθοῦν εἰς δύο κατηγορίας: α) τοὺς ἐ ξ ω σ τ ρ ο φ ι κ ο ύ ς· αὐτοὺς οἱ ὁποῖοι περισσότερον πρὸς τὴν ἑτερογνωσίαν ἀφοσιώνονται· καὶ β) τοὺς ἐ σ ω σ τ ρ ο-

φ ι κ ο ὑ ς ἢ ἐνδοσκοπικούς αὐτοὺς ποὺ θέτουν ὡς κύριον μέλημα τὴν μελέτην τοῦ ἑαυτοῦ των πρῶτον.

Οἱ πρῶτοι ἐνδιαφέρονται καὶ ἀρχίζουν τὴν ἔρευναν, μελέτην, φιλοσόφησιν τοῦ ἐκτὸς τοῦ Ἐγώ των κόσμου, ἵνα καταλήξουν, τέλος, εἰς συμπεράσματα καὶ περὶ τοῦ Εἶναι τους. Ἀποτελοῦν τὸ μεγαλύτερον τῶν θεωρητικῶν πλῆθος· εἰς αὐτοὺς ἀνήκουν οἱ μεγάλοι δημιουργοὶ πνευματικῶν ἔργων.

Οἱ δεύτεροι, ὀλίγοι, ἐλάχιστοι, ἀλλὰ οἱ πλέον ἐκλεκτοί, μετὰ ζήλου καὶ αὐτοθυσίας ἐπιδίδονται εἰς τὴν διείσδυσιν καὶ διερεύνησιν τῶν μυχίων τοῦ ἐγὼ πτυχῶν· διὰ τῆς αὐτοσυγκεντρώσεως, τοῦ διαλογισμοῦ, τοῦ στοχασμοῦ, τῶν ἐνοραματικῶν συγκινήσεων καὶ δονήσεων τῆς ψυχῆς των κατορθώνουν νὰ ἀξιοποιήσουν ἀνεξαντλήτους δυνατότητας τοῦ Ἐγώ των πρὸς μεγάλην καὶ πανανθρώπινον ὠφέλειαν.

Αἱ ἐπινοήσεις των, τὰ σοφά των διδάγματα, αἱ ἐνάρετοι πράξεις των καὶ ὁ ἅγιος βίος των προβάλλονται ὡς φωτεινὰ παραδείγματα δι' ὅσους δύνανται νὰ ἐννοήσουν αὐτὰ καὶ νὰ τὰ ἀκολουθήσουν.

Εἰς αὐτοὺς ἀνήκουν αἱ μεγάλαι ὀντότητες, οἱ μύσται, οἱ ἅγιοι, οἱ ἱδρυταὶ θρησκειῶν καὶ οἱ ἑρμηνευταί των.

Αὐτοὶ ἀνήγειραν καὶ ἀνεγείρουν τοὺς φωτοβόλους τηλαυγεῖς φάρους τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ προσανατολισμοῦ· ἀνήκουν εἰς τοὺς φωτισμένους ὁδηγοὺς καὶ τοὺς ἀξίους εὐεργέτας τῆς Ἀνθρωπότητος. Ἀνήκουν εἰς τοὺς μεγαλοφυεῖς.

Περὶ τούτων εἰς ποιητικὴν γλῶσσαν ὁ σύγχρονος Ἰνδὸς φιλόσοφος Κ ρ ι σ ν α μ ο ύ ρ τ ι λέγει: «Ὁ μ ε γ α λ ο φ υ ὴ ς ἔχει πάντοτε μέσα του ἕνα ἡφαίστειον ποὺ δημιουργεῖ ταραχὴν καὶ ἐξακοντίζει φλόγας πρὸς τοὺς Οὐρανούς· ἐνῶ ὁ μικρὸς (κοινὸς) ἄνθρωπος ἀρκεῖται νὰ προχωρῇ ἠρέμα, χωρὶς νὰ δημιουργῇ αὐτὰς τὰς φλόγας, χωρὶς νὰ ἐξακοντίζῃ αὐτὰ τὰ ἄστρα πρὸς τὸ στερέωμα». (Βλ. Κρισναμ. «Ἡ πηγὴ τῆς Σοφίας», 1930 σελ. 32).

Ὁ κύριος παράγων διὰ νὰ γεννηθῇ μ ε γ α λ ο φ υ ὴ ς καὶ νὰ ἀναδειχθῇ εἰς π ρ ο σ ω π ι κ ό τ η τ α εἶναι ἡ φ ύ σ ι ς, ἤτοι ἡ ἐξ ἐμφύτου δ ω ρ ε ὰ ἰσχυρῶν προσόντων· διὰ τοῦ ἐπικτήτου, δηλ. διὰ τῆς ζωῆς, καλλιεργοῦνται μόνον καὶ ἐκδηλοῦνται αἱ ἐξαίρετοι ἢ μὴ ἱκανότητες τὰς ὁποίας τὸ πρόσωπον ἐκ γενετῆς φέρει.

Αἱ ἔξοχοι φ ύ σ ε ι ς (μ ε γ α λ ο φ υ ε ῖ ς καὶ ἰ δ ι ο φ υ ε ῖ ς) διὰ τοῦ παραστήματος, τῆς ὑγείας, τῆς σφριγηλότητος, τῆς εὐκινησίας, τοῦ βλέμματος, τῆς ἱκανότητος πρὸς μάθησιν, τῆς πνευματικῆς ὑπεροχῆς, τοῦ ψυχικοῦ σθένους, τῆς ἁγνότητος, τοῦ ἤθους, τῆς σταθερότητος, τῆς ἀκάμπτου προσηλώσεως πρὸς ὑψηλὰ ἰδανικά, καὶ λοιπῶν τοῦ ἐγὼ ἐκδηλώσεων, ἀκτινοβολοῦν ἐπιρροὴν καὶ ἐκπέμπουν μαγνητικὰ κύματα ἀνάλογα τοῦ κύρους τῆς προσωπικότητός των.

Ἡ μαγνητικὴ ἀκτινοβολία ὑπερόχων προσωπικοτήτων ἐστάθη

ἱκανὴ νὰ ἀκινητήση ἢ νὰ ἀνατρέψη τοὺς γνωστοὺς ὡς φυσικοὺς νόμους. Τοῦτο φανερώνει ὅτι μέσα του τὸ Ἐγὼ διαθέτει μυστηριώδεις ἀνεξαντλήτους δυνάμεις. Δι᾽ αὐτῶν οἱ μεγάλοι μύσται καὶ Ἅγιοι ἐπέτυχον καταπληκτικὰ ἔργα, μερικὰ τῶν ὁποίων, δυσεξήγητα μὲ τοὺς γνωστοὺς νόμους τῆς φύσεως, ἀποκαλοῦνται θαύματα.

11. ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ, Ο ΠΡΩΤΟΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ: (580 - 500 π.Χ.).

Ὁ μύστης αὐτὸς ἐπέβαλε πρακτικῶς εἰς τοὺς μαθητάς του τὴν ἄσκησιν τῆς αὐτογνωσίας.

Κατὰ Ἰάμβλιχον (τοῦ Γ΄ μ.Χ. αἰῶνος) οἱ μαθηταί του ἦσαν: ἀκουστικοί (ἤκουον μόνον· οὐδὲν ἠρώτων, οὐδὲν ἔλεγον)· μαθηματικοί (ἡ φιλοσόφησις ἐγίγνετο διὰ τῶν ἀριθμῶν, ὡς συμβόλων ἑρμηνευομένων)· φυσικοί (οἱ ἀνωτέρου βαθμοῦ εἰσήγοντο εἰς πληρεστέραν γνῶσιν τῆς φύσεως τῶν ὄντων)· καὶ τετάρτη τάξις: οἱ ἀνωτάτην μύησιν καὶ γνῶσιν κατέχοντες.

Ἠσκοῦντο εἰς τὰς μυστηριακὰς ἀρετὰς πρῶτον τῆς σιγῆς (νὰ σιωποῦν) καὶ τῆς ἐχεμυθίας (νὰ κρατοῦν ἀπόλυτα μυστικὰ ἀπὸ ἄλλους ὅ,τι ἤκουον ἢ ἐδιδάσκοντο καὶ ἐμάνθανον). Διὰ τούτων κατώρθωνον θεληματικὴν χρῆσιν τοῦ Νοῦ, ἠρεμίαν, ἀταραξίαν, αὐτόβουλον τῆς σκέψεως κατεύθυνσιν ὅπου ἡ ἠθικὴ ἀπαιτεῖ καὶ ἡ λογικὴ καὶ ὄχι ὅπου τὸ συναίσθημα (ἡ συγκίνησις) καὶ ἡ τυχαία ἐκ τῶν ἐρεθισμῶν παρόρμησις. Ἐπεδίωκον καὶ τὴν καταστολὴν τῶν ὁρμῶν, ἐπιθυμιῶν, ὀρέξεων καὶ ἐν γένει παθῶν καὶ ὅλων ὅσων ἀποτελοῦν ἐμπόδιον πρὸς αὐτογνωσίαν.

Ἐπέβαλλεν ἔπειτα ὁ Πυθαγόρας εἰς τοὺς μαθητάς του νὰ ἐφαρμόζουν εἰς τὴν ζωήν των τὰς ἀρετάς:

α) τῆς εὐσεβείας· «Θεὸν τίμα, πρῶτα, καὶ σέβου».

β) Τῆς εὐορκίας· «Σέβου ὅρκον», τ.ἔ. συνέπειαν καὶ ἀκριβῆ τήρησιν τοῦ δοθέντος ὅρκου, ἀλλὰ καὶ πάσης ὑποσχέσεως.

γ) Τιμὴν πρὸς γονεῖς· «Τοὺς γονεῖς τίμα».

δ) Τῆς ἐγκρατείας· «Εἰθίζεο, γαστρὸς μὲν πρώτιστα καὶ ὕπνου, λαγνείας, θυμοῦ...», δηλ. ἂς συνηθίζης νὰ κυριαρχῆς εἰς τὰς ἐπιθυμίας πρῶτα - πρῶτα τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ ποτοῦ, τοῦ ὕπνου, τῶν ἀφροδισίων, τῆς ὀργῆς (θυμοῦ)· ἀπόφευγε τὰς αἰσχρὰς πράξεις, καὶ μὲ ἄλλους καὶ μόνος».

ε) Τῆς δικαιοσύνης: «δικαιοσύνην ἀσκεῖν ἔργῳ τε λόγῳ τε».

στ) «Γνῶθι θανέειν, πέπρωται ἅπασι» δηλ. ἂς γνωρίζη ὅτι πεπρωμένον εἶναι ὅλοι ἀνεξαιρέτως νὰ πεθαίνουν· ἄρα νὰ εἶναι πάντοτε ἕτοιμοι· ἁγνοὶ καὶ ἐνάρετοι.

ζ) Τῆς λιτότητος: «ὑγιείας τῆς περὶ τὸ σῶμα χρὴ ἔχειν· ἀλλὰ μέτρον (τὸ κανονικὸν οὔτε

περισσότερον οὔτε ὀλιγώτερον) π ο τ ο ῦ, σ ί τ ο υ, γ υ μ ν α σ ί ω ν». Ἀρίστη συμβουλὴ καὶ προτροπή.

η) «Μ η δ ὲ ἀ ν ε λ ε ύ θ ε ρ ο ς ἴ σ θ ι· ἐ π ὶ π ᾶ σ ι μ έ τ ρ ο ν ἄ ρ ι σ τ ο ν» ἡ ἐλευθερία μεγάλο ἀγαθόν· ἀρετὴ ἡ διαφύλαξις αὐτῆς.

θ) Δ ι ὰ τ ῆ ς π ρ ο σ ε υ χ ῆ ς μεγάλας δυνάμεις κατακτᾶ: «Ἀλλ' ἔρχου ἐπ' ἔργον θεοῖσιν ἐ πευξάμενοςτελέσαι»· ἤτοι: ἀλλὰ ἀναλάμβανε μετὰ θάρρους τὸ ἔργον ἀφοῦ προσευχηθῆς εἰς τὸν Θεὸν νὰ σὲ βοηθήσῃ νὰ τελειώσῃς.

ι) Διὰ τῆς κ α θ ά ρ σ ε ω ς σώματος καὶ ψυχῆς σώζεται τὸ Ἐγώ.

ια) Τ ῆ ς φ ρ ο ν ή σ ε ω ς σ υ ν ε χ ὴ ς ἐ π ι δ ί ω ξ ι ς: «Ἡ ν ί ο χ ο ν γ ν ώ μ η ν σ τ ή σ α ς κ α θ ύ π ε ρ θ ε ν ἀ ρ ί σ τ η ν», ἤτοι: ὑπεράνω ὅλων ἂς ἔχῃ κυβερνήτην τὸν ν ο ῦ ν, ἄριστον.

Τὸ κορύφωμα ὅμως τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τῆς αὐτογνωσίας ὑπὸ τῶν Πυθαγορείων κατωρθώνετο μὲ τὸν καθ' ἑκάστην ἑσπέραν πρὸ τοῦ ὕπνου αὐτοέλεγχον μὲ τὰ πολυθρύλητα τρία ἐρωτήματα: Οἱ περίφημοι αὐτοὶ στίχοι τῶν χρυσῶν ἐ πῶνἔχουν ὡς ἑξῆς: (στιχ. 40 - 45).

«Μηδ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι προσδέξασθαι. Πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων λογίσασθαι ἕκαστον· Π ῆ π α ρ έ β η ν; τ ί δ' ἔ ρ ε ξ α; τ ί μ ο ι δ έ ο ν ο ὐ κ ἐ τ ε λ έ σ θ η; Ἀρξάμενος δ' ἀπὸ πρώτου ἐπέξιθι καὶ μετέπειτα. Δεινὰ μὲν ἐκπρήξας ἐπιπλήσσεο· χρηστὰ δὲ τέρπου. Ταῦτα πόνει· ταῦτ' ἐκμελέτα· τούτων χρὴ ἐρᾶν σε».

Ἤτοι εἰς πιστὴν κατὰ λέξιν καὶ νόημα μετάφρασίν μας:

Μὴ δεχθῇς ποτὲ στὰ μάτια σου τὸν ὕπνο πρὶν ἐξετάσῃς προσεκτικὰ ἕνα ἕνα τὰ ἔργα τῆς ἡμέρας ἐκείνης ρωτώντας τὸν ἑαυτόν σου: ε ἰ ς π ο ῖ α ἔ σ φ α λ α; τ ί κ α λ ὸ ν ἔ κ α μ α; τ ί ἔ π ρ ε π ε ν ὰ κ ά μ ω κ α ὶ τ ὸ π α ρ έ λ ε ι ψ α;

Ἀφοῦ ἀρχίσῃς ἀπὸ τὸ πρῶτο τῆς ἡμέρας ἔργον προχώρει μέχρι τὸ τελευταῖον· ἔπειτα ἀπὸ τὸν ἔλεγχον νὰ ἐ πιπλήττῃς (καταδικάζῃς) τὸν ἑαυτόν σου διὰ τὰς κακὰς πράξεις· διὰ τὰς καλὰς νὰ εὐχαριστῆσαι ὁλόψυχα. Μὲ αὐτὰ ἀσχολήσου· αὐτὰ μελέτα μὲ προσοχή· αὐτὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀγαπήσῃς μὲ ζῆλο.

Τὰ σχόλια περιττεύουν.

Μόνον ἡ περικοπὴ αὐτή, ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν Πυθαγορείων, ἂν παρέμενε, θὰ ἦτο ἱκανὴ νὰ δείξῃ τὸ ὑπέροχον αὐτῆς ἠθικὸν ὕψος. Δι' ὅσους τὴν ἐφήρμοσαν ἢ δύνανται νὰ τὴν ἐφαρμόσουν ἀνοίγεται διάπλατα ὁ δρόμος πρὸς τὴν Ἁ γ ι ό τ η τ α.

Καὶ ὅμως πέρασαν 2500 χρόνια· καὶ τὴν θαυμασίαν αὐτὴν μέθοδον, τὴν διὰ τοῦ αὐτοελέγχου καὶ τῆς καθημερινῆς αὐτοκριτικῆς ἀνύψωσιν τοῦ Ἐ γ ὼ εἰς μεγαλειώδη θέωσιν, δὲν ἐ πεχείρησαν νὰ ἐφαρμόσουν οἱ παιδαγωγοὶ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν νέων.

Δὲν εἶναι παράδοξον τοῦτο· ἡ καθολίκευσις τῆς ἐκπαιδεύσεως μόλις ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ

παρελθόντος αἰῶνος ἤρχισε καὶ ἀπὸ τοῦ παρόντος ἐπεβλήθη συστηματικώτερον. Ἔπειτα, κατὰ τοὺς δύο αὐτοὺς τελευταίους αἰῶνας, αἱ ἐπιστημονικαὶ ἐπιτυχίαι τῶν ἐρευνητῶν εἰς τὰς θετικὰς λεγομένας ἐπιστήμας ἐθάμβωσαν τοὺς συντάκτας τῶν ἐκπαιδευτικῶν προγραμμάτων καὶ ἐπίστευσαν εἰς τὴν παντοδυναμίαν τῆς ἑ τ ε ρ ο γ ν ω σ ί α ς· διὰ τὴν α ὐ τ ο γ ν ω σ ί α ν δὲν παρέμεινε θέσις.

Ἰδοὺ μία σημαντικὴ καὶ κεφαλαιώδης ἀτέλεια τῶν ἐκπαιδευτικῶν μας προγραμμάτων ὅλων τῶν βαθμίδων.

Εἶναι ἀκατανόητον ὅσον καὶ ἀπαράδεκτον διὰ τὴν ἑτερογνωσίαν μὲν νὰ ἀφιερώνωνται τόσοι κόποι καὶ μόχθοι καὶ δαπάναι καὶ ἀγωνίαι καὶ νὰ δοκιμάζωνται πικρίαι καὶ ἀπογοητεύσεις· διὰ τὴν αὐτογνωσίαν ὅμως, δηλ. δι' αὐτὸ τοῦτο τὸ ν ο ο ῦ ν, τὸ ἐκλεκτὸν καὶ μέγα καὶ θεῖον Ἐ γ ώ, νὰ μὴ διατίθενται οὔτε ὀλίγα λεπτὰ τῆς ὥρας κάθε ἡμέραν;

Ἐπιβάλλεται σήμερον, ὅτε ὁ ἄνθρωπος καταπληκτικὰς εἰς τὴν ἑτερογνωσίαν ἐπιτυχίας ἔχει, νὰ στραφῇ καὶ πρὸς τὴν α ὐ τ ο γ ν ω σ ί α ν.

Τί ὠφελεῖ ἂν οἱ ἐπιστήμονες ἐπέτυχον νὰ «ζυγίζουν» τὰ ἄστρα καὶ ὑπολογίζουν τὸ βάρος των, ἢ νὰ μετρῶσι τὸν ἀριθμὸν τῶν πρωτονίων καὶ ἠλεκτρονίων «τῶν ἀ τ ό μ ω ν» καὶ διὰ τῆς διαταραχῆς τῆς ἀναλογίας τῆς συνθέσεως αὐτῶν νὰ ἀποδεσμεύουν τὴν γιγαντιαίαν ἐνέργειαν , ποὺ ἐγκλείουν, ἂν δὲν ἀποκαλύψουν καὶ δὲν ἀξιοποιήσουν καὶ τὴν ἐντὸς τοῦ Ἐ γ ὼ ἐνυπάρχουσαν ἐξ ἴσου ἀξιοθαύμαστον δυναμικότητα;

Πᾶσα πνευματικὴ ἢ ἠθικὴ κατάκτησις διὰ τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ συντελεῖται· τὸ Ἐγὼ νοεῖ, ἐπινοεῖ, θαυματουργεῖ εἰς ἀποκαλύψεις τῶν νόμων τῆς φύσεως.

Δὲν θὰ ἀπεκάλυπτον περισσότερα καὶ ὠφελιμώτερα ἂν ἰ σ ό ρ ρ ο π ο ν, οἱ ἐπιστήμονες ἐρευνηταί, διέθετον χρόνον διὰ τὴν μελέτην κ α ὶ τ ῆ ς φ ύ σ ε ω ς τ ο ῦ Ἐ γ ὼ τ ο ῦ ἀ ν θ ρ ώ π ο υ, καὶ ὑπεδείκνυον καὶ εἰς ἕνα ἕκαστον ἄνθρωπον αὐτοπροσπάθειαν πρὸς αὐτομελέτην καὶ αὐτοκαλλιέργειαν τῶν ἱκανοτήτων των;

«Ε ἰ ς ἑ α υ τ ὸ ν σ υ ν ε λ ο ῦ... (εἰς τὸν ἑαυτόν σου συγκεντρώσου) παραγγέλλει ὁ φιλόσοφος αὐτοκράτωρ Μᾶρκος Αὐρήλιος, «ἔ ν δ ο ν β λ έ π ε» (μέσα σου βλέπε) «ἔ ν δ ο ν ἡ π η γ ὴ τ ο ῦ ἀ γ α θ ο ῦ κ α ὶ ἀ ε ὶ ἀ ν α β λ ύ ε ι ν δ υ ν α μ έ ν η ἐ ὰ ν ἀ ε ὶ σ κ ά π τ η ς».

Ἡ πηγὴ ὅθεν τ ο ῦ ἀ γ α θ ο ῦ (αὐτοῦ δηλ. ποὺ σώζει καὶ ὠφελεῖ) ἀναβλύζει μέσα ἀπὸ τὸ Ἐγώ, ἂν ὅμως πάντοτε ἀνασκάπτεται (ἐπίμονα προσπαθεῖ τὸ ἴδιο τὸ Ἐ γ ὼ διὰ τοῦ στοχασμοῦ νὰ αὐτοαποκαλυφθῇ) καὶ αὐτοκαλλιεργῆται καὶ ἀξιοποιῇ τὰς ἱκανότητάς του καὶ αὐτοδιερευνᾶται καὶ καταστέλλῃ τὰς ὁρμὰς καὶ πάθη του· ἂν συνεχῶς γίνεται αὐτὴ ἡ προσπάθεια, τότε καὶ διαυγής, ὅπως ἡ πηγὴ ὕδατος, θὰ ἀναβλύζῃ ἀπὸ μέσα του καὶ θὰ

πλημμυρίζη τὸ Εἶναι του ἀπὸ χαρὰν καὶ εὐτυχίαν.

Τὸ κλειδὶ λοιπὸν τῆς θύρας διὰ τῆς ὁποίας διερχόμενος ὁ ἄνθρωπος κατευθύνεται πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν εἶναι ἡ αὐτογνωσία.

Διὰ τῆς αὐτογνωσίας φερόμεθα ταχύτερον καὶ σταθερώτερον πρὸς τὴν γνῶσιν καὶ μάθησιν, τῶν ὁποίων τὴν ἀκροτάτην βαθμίδα κατέχει ἡ ἀπροσπέλαστος διὰ τὸν ἄνθρωπον Σ ο φ ί α· φθάνομεν πρὸς τὴν δυνατὴν γαλήνην καὶ ἠρεμίαν πνεύματος καὶ ψυχῆς, προϋποθέσεων ε ὐ τ υ χ ί α ς· ὁδηγούμεθα διὰ τῆς συνετῆς ἠθικῆς διαβιώσεως πρὸς τὴν τ ε λ ε ί ω σ ι ν καὶ πρὸς τὴν ἁ γ ι ό τ η τ α, τὸν μοναδικὸν ἀλλὰ καὶ ὕψιστον σκοπὸν τῆς γηΐνης τοῦ ἀνθρώπου ὑπάρξεως.

ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ὁ ἄγνωστος ψυχικὸς κόσμος τῶν φυτῶν

Καὶ τὰ δένδρα πονοῦν! Ὑποφέρουν ἀπὸ τὸ μῖσος τῶν ἀνθρώπων. Μιὰ παράξενη ἐνέργεια ἑνώνει τὴν ζωή

ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΣΤΗΝ ΒΡΑΖΙΛΙΑ

Ὁ Κλὴβ Μπάκστερ ἦταν ἕνας τεχνικὸς στὴν ὑπηρεσία τοῦ Ἔφ - Μπὶ - Ἄι. Εἶχε ἀποκτήσει εἰδικότητα στὶς μηχανὲς «ἀνιχνεύσεως τῆς ἀληθείας». Ἦταν δουλειά του νὰ συντηρῇ τὶς μηχανὲς αὐτὲς καὶ νὰ διδάσκῃ στοὺς μυστικοὺς πράκτορες τοῦ Ἔφ - Μπὶ - Ἄϊ τὴν χρήση τους. Ὅταν γύριζε στὸ σπίτι, ὁ Κλὴβ Μπάκστερ ἠσχολεῖτο μ᾽ ἕναν μικρὸ κῆπο, μιὰ συνήθεια ποὺ τὴν ἔχουν πολλοὶ Ἀμερικανοί. Μιὰ μέρα, τὴν στιγμὴ ποὺ ἑτοιμαζόταν νὰ ποτίση μιὰ δράκαινα, τοῦ ἦρθε ἡ ἰδέα νὰ ἐρευνήση πόσην ὥρα θὰ ἐχρειάζετο τὸ νερὸ γιὰ νὰ πάη ἀπὸ τὶς ρίζες στὰ φύλλα. Γι᾽ αὐτὸ συνέδεσε μερικὰ καλώδια στὰ φύλλα, ὑποθέτοντας ὅτι ἡ αὔξησις τῆς ὑγρασίας ποὺ θὰ ἐρχόταν ἀπὸ τὶς ρίζες θὰ ἀλλοίωνε τὴν ἀντίστασι: ἡ παραλλαγή, θὰ κατεγράφετο μὲ τὸν τρόπο ποὺ συμβαίνει πάνω - κάτω στὰ ἐγκεφαλογραφήματα. Ἀντίθετα ὅμως, ἀπ᾽ ὅτι περίμενε, οἱ γραφίδες τοῦ μηχανήματος ἄρχισαν ἀμέσως νὰ γράφουν. Ὁ Μπάκστερ δὲν εἶχε ρίξει ἀκόμη τὸ νερὸ καὶ τὸ φυτὸ ἀντιδροῦσε στοὺς ἐρεθισμούς. Τὸ σχεδιάγραμμα ἔμοιαζε πολὺ μὲ ἐκεῖνο ποὺ παρατηροῦμε ὅταν καταγράφουμε τὶς ἀντιδράσεις ἑνὸς τρομαγμένου ἀνθρώπου.

Εἶναι δυνατόν; Ὁ Μπάκστερ ἀπεφάσισε ἀμέσως νὰ μάθη τὴν ἀλήθεια. Ἤθελε ὁπωσδήποτε νὰ μάθη ἂν τὸ φυτὸ ἔνοιωθε τὴν ἀνησυχία ἑνὸς ἀνθρώπου ποὺ βρί-

σκεται σὲ κίνδυνο. Τότε ἕνας βίαιος καὶ ἄμεσος πόνος θὰ ἔπρεπε νὰ προκαλέση μία ἀκόμη δραματικότερη ἀντίδραση. Τότε «σκέφτηκε» νὰ κόψη ἕνα φύλλο. Τὴν στιγμὴ ποὺ «σκεφτόταν» νὰ τὸ κάνη, οἱ γραφίδες ἀνέβηκαν ἀμέσως στὸ μάξιμουμ καὶ ἀμέσως μετὰ ἔπεσαν στὸ μηδέν.

«Τὸ φυτὸ εἶχε οὐρλιάξει ἀπὸ τὸν τρόμο καὶ στὴ συνέχεια λιποθύμησε».

Συνῆλθε πολὺ ἀργά, ἐνῶ ὁ Μπάκστερ ἄρχισε νὰ ἐγκαταλείπη τὴν πρόθεσί του νὰ τοῦ κάνη κακό.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη ὁ Ἀμερικανὸς τεχνικὸς ἔκανε χιλιάδες πειράματα σὲ φυτὰ καὶ σὲ ζῶα, πετυχαίνοντας πάντοτε ἐκπληκτικὰ ἀποτελέσματα. Ἕνα φυτὸ ποὺ τὸ κακοποιεῖ ἕνας ἐπιστήμονας μπροστὰ στὰ μάτια πέντε ἄλλων συναδέλφων του, «χάνει τὶς αἰσθήσεις του» ἀλλὰ συνεχίζει νὰ ζῇ.

Οἱ ἔξη ἐπιστήμονες φεύγουν. Λίγο ἀργότερα ἐπιστρέφουν οἱ πέντε, ποὺ μόνον παρακολουθήσανε τὴν κακοποίησι. Τὸ φυτὸ βρίσκεται σὲ κατάστασι συναγερμοῦ. Ὅταν μπαίνη ὁ ἕκτος, τὸ φυτὸ «τὸν ἀναγνωρίζει» καὶ χάνει καὶ πάλι τὶς αἰσθήσεις του.

Ἄλλα φυτά, τὰ ὁποῖα ἐπὶ ἀρκετὲς ὧρες βρίσκονται σὲ ἀπόλυτη ὁμαλότητα μοιάζουν νὰ τρελλαίνωνται ὅλα μαζὶ τὴν στιγμὴ κατὰ τὴν ὁποία μερικὲς μικρὲς καραβίδες ρίχνονται καὶ βρίσκουν τὸν θάνατο μέσα σὲ βραστὸ νερὸ σὲ κάποιο κοντινὸ δωμάτιο. Τὰ αὐγὰ προαισθάνονται τὸν κίνδυνο τοῦ ἀνθρώπου ποὺ πλησιάζει γιὰ

Φωτογραφία τοῦ «φωτοστέφανου» ποὺ περιβάλλει τὰ φύλλα καὶ ποὺ μπόρεσαν νὰ πραγματοποιήσουν οἱ ἐπιστήμονες τοῦ Ἰνστιτούτου Ψυχοφυσικῆς τοῦ Σὰν Πάολο

νὰ τὰ τηγανίση καὶ «λιποθυμοῦν» ὅταν ἕνα ἀπ' αὐτὰ σπάζει.

«Ὅλα αὐτὰ — εἶπε ὁ Μπάκστερ — μᾶς ἄνοιξαν ἕναν καινούργιο θαυμάσιο ὁρίζοντα. Διαπιστώσαμε ὅτι ὑπάρχει κάποια ἐπικοινωνία ἀνάμεσα σ' ὅλες τὶς μορφὲς τῆς ὕλης. Κάτι σὰν συμπαράστασι, κάτι σὰν παγκόσμια ἀγάπη...».

Μετὰ τὰ πειράματα τοῦ

Μπάκστερ, κατὰ τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν φωτογραφίες τῆς «ψυχικῆς ἐνεργείας» τῶν φυτῶν, ἕνας ἄλλος μηχανικός, ὁ Ἐνρίκο Ροδρίγκες, στὴν ὑπηρεσία τῆς Τζένεραλ Ἐλέκτρικ, εἰδικευμένος στὴν μηχανο - ἰατρική, ἀσχολήθηκε μὲ τὸν ψυχισμὸ τοῦ φυτικοῦ κόσμου ἀρχικῶς καὶ κατόπιν μὲ τὸν ψυχισμὸ τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπετεύχθησαν ταυτόσημα ἀποτελέσματα! Στὶς φωτογραφίες ξεχωρίζει κάτι σὰν φωτοστέφανος πέριξ τοῦ σώματος.

«Τὰ φύλλα — εἶπε ὁ Ροδρίγκες — ἐκπέμπουν μία μυστηριώδη ἐνέργεια, ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ μπορέσαμε νὰ συλλάβουμε καὶ νὰ φωτογραφίσουμε μὲ τὴ μορφὴ φωτός. Ὅπως τὰ φύλλα, ἔτσι καὶ ἡ κάθε ζωντανὴ ὀντότητα, φυτικὴ ἢ ζωική, ἐκπέμπει μιὰ δική της ἐνέργεια, τῆς ὁποίας δὲν γνωρίζουμε τὴν καταγωγή, οὔτε τὶς πραγματικὲς δυνατότητες. Ἔχομε φτάσει στὰ σύνορα ἑνὸς καινούργιου κόσμου. Ὅποιος θὰ ἤθελε νὰ προχωρήσῃ πέρα ἀπὸ τὰ σύνορα αὐτά, δὲν ἔχει, γιὰ τὴν ὥρα, ἄλλα δεδομένα ἀπὸ τὴν ἱστορία ἐκείνων ποὺ ἔφτασαν μέχρις ἐδῶ ξεκινώντας ἀπὸ τὶς διαφορετικότερες κατευθύνσεις, σχεδὸν πάντοτε τυχαῖα καὶ σχεδὸν πάντοτε χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὁ ἕνας τὶς προσπάθειες τοῦ ἄλλου.

Δὲν χρησιμοποιεῖται φωτογραφικὴ μηχανὴ οὔτε φακός. Τὸ πρὸς φωτογράφησιν ἀντικείμενον τοποθετεῖται ἐπὶ τεμαχίου ταινίας, ἡ ὁποία ἐμφανίζεται χάρις εἰς ἠλεκτρικὴν ἐκφόρτισιν, ἡ ὁποία διέρχεται διὰ τοῦ ἀντικειμένου.

«Οἱ φωτογραφίες αὐτὲς» λέγει ὁ μηχανικὸς Ἐνρίκουε Ροντρίγκες, «εἶναι μόνον ἕνα ἀπὸ τὰ ἐνδιαφέροντα ἀποτελέσματα ποὺ πετύχαμε στὰ ἐργαστήριά μας. Τὸ φωτοστέφανο τοῦ φύλλου ἀλλάζει μορφὴ καὶ χρῶμα ἀνάλογα μὲ ἐκεῖνο ποὺ θὰ μπορούσαμε νὰ ἀποκαλέσουμε κατάστασι ὑγείας τοῦ φυτοῦ. Αὐτό, ὅμως, δὲν εἶναι τίποτε. Πράγματι οἱ ἀξιολογώτερες παραλλαγὲς ἐμφανίζονται ὅταν τὸ φυτὸ «νιώθει νὰ ἀπειλῆται»: ὅταν γιὰ παράδειγμα τὸ πλησιάζει κάποιος ἄνθρωπος μὲ σκοπὸ νὰ τοῦ κάνῃ κακό, ἢ ὅταν ἕνας ὁποιοσδήποτε κίνδυνος ἑτοιμάζεται νὰ κακοποιήσῃ «κάποια ἀπὸ τὶς κοντινὲς ζωντανὲς ἑνότητες». Αὐτὸ ἔχει ἐπιβεβαιωθῆ ἀπὸ τὰ πειράματα ποὺ ἔκανε ὁ Κλῆβ Μπάκστερ, πρὶν ἕξη χρόνια. Πολλοὶ εἶπαν τότε ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ ἕναν ὁραματιστὴ ἢ ὀνειροπαρμένο.

Τώρα, ὅμως, μετέχουν στὰ πειράματα καὶ μελετηταὶ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ Ἐρνάνι, διευθυντοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου Ψυχοβιοφυσικῆς στὸ Σάο Πάολο τῆς Βραζιλίας. Πρόκειται περὶ ὁμάδος 50 ἐρευνητῶν ἐπιστημόνων, οἱ ὁποῖοι ἐπιδίδονται στὴν κατασκευὴ εἰδικῶν μετρητῶν γιὰ τὶς ἀθέατες ἀκτινοβολίες τῶν σωμάτων.

Ὑπάρχει λοιπὸν ἕνας «μαγνητισμὸς» ποὺ ἐπηρεάζει ἄμεσα τὸν ρυθμὸ τῆς ζωῆς; Καὶ τὸ μυστηριῶδες «φωτοστέφανο» σὲ ποιοὺς νόμους ὑπακούει; Ἡ ἀρχαία ἐπιστήμη Γιόγκα δήλωσε πρὶν αἰῶνες ὅτι ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ ἀνακαλύψῃ ἐξαιρετικὲς ἱκανότητες μέσα του καὶ νὰ πετύχῃ ἀσύλληπτα πράγματα.

Δελφικὸ

Τὰ φύλλα,
τὴν ὀμορφιὰ τῆς γῆς ἐσπίθιζαν στὸ φῶς,
θρόιζαν τὴ μυστική της σκέψη.
Δὲν ἔχει θύρα τὸ μαντεῖο σου πιὰ
βῆμα εὐλαβείας γιὰ νὰ τολμήσεις.
Καθένας δύναται νὰ περπατήσει
τὸ ἱερό σου ἄδυτο, νὰ ρίξει τὸν ἴσκιο του
καὶ νὰ χαρεῖ τὸν ἦχο βέβηλων βημάτων.
Νεκρὸ τὸ λάλον ὕδωρ.
Τὸ ἄντρο μὲ τὶς σεπτὲς ἱέρειες,
που ἔδενε τὸ βαθὺ νόημα τοῦ σύμπαντος
σώπασε ἀπὸ φωνές,
ἔρημο ἀπὸ ἴσκιους ἱερῶν χορῶν.
Αἷμα κατρακυλᾶ στὴ λυπημένη κώχη,
στὸ βουβὸ ἐλαιῶνα.
Σῶμα τεφρὸ ἀγωνίζεται ἡ ἄγρια πέτρα
τὸ ἐφιαλτικό της ὕψος νὰ διατηρήσει.

ΛΟΥΛΑ Δ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

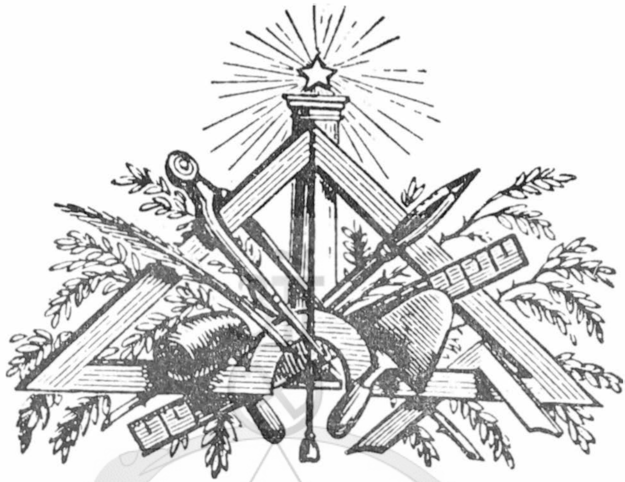
Τὸ πέρασμα τῶν βαρβάρων

Οἱ Βαρβαροι δεν πρεπει να περασουν!
Μᾶς εἶπαν. Καὶ στηθήκαμε μπροστά τους
πέτρινοι κι' ἀτσαλένιοι. Μὰ περάσαν,
μὲ τὰ βαριά τους τ' ἄλογα, λεφούσι,

κι ὡς ἀντικρύσαν ὅμως ἔχθρητα καὶ μίσος,
τὸ παγερό μας βλέμμα σὰν μαχαίρι,
καβαλλικέψαν τ' ἄλογα μὲ βιάση
καὶ μᾶς ἀφῆσαν πάλι ὁλομονάχους.

Ἔτσι: Κανένας τώρα δὲν θυμᾶται
στ' ἀλήθεια — τότε — οἱ βαρβάροι ἂν περάσαν.
Γιατὶ κανένας πιὰ δὲν ξεχωρίζει
ποιοὶ εἶναι, ποιοὶ δὲν εἶναι, ἀπ' τους βαρβαρους.

ΔΙΟΝ. ΚΟΥΛΕΝΤΙΑΝΟΣ

Η ΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΑΜΦΙΚΤΙΟΝΙΑ

Αἱ Ἑλληνικαὶ Τεκτονικαὶ Στοαὶ τῆς Κύπρου ἔχουν καθιερώσει ἐτήσιον συνέδριον, τὸ ὁποῖον, ὑπὸ τὸν τίτλον «Τεκτονικὴ Ἀμφικτιονία», συνέρχεται ἐκ περιτροπῆς εἰς τὰς πόλεις, ὅπου ἔχει μεταφερθῆ τὸ Μυστηριακὸν Φῶς. Ἐφέτος, ἡ ΚΔ΄ Τεκτονικὴ Ἀμφικτιονία συνῆλθεν εἰς Λευκωσίαν καὶ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Στοᾶς «Ἄδωνις». Εἰς τὴν Κυπριακὴν πρωτεύουσαν συνεκεντρώθησαν τὰ πλεῖστα τῶν μελῶν ὅλων τῶν στοῶν τῆς μεγαλονήσου. Προσεφώνησεν ὁ Σεβάσμιος τοῦ «Ἀδώνιδος» κ. Βασ. Σταμπολῆς ὑπογραμμίσας τὴν Ἑλληνικὴν καταγωγὴν τῶν Ἀμφικτιονιῶν.

«Ἀθάνατον, οὐράνιον, πράγματι, ὑπῆρξεν — εἶπε — τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον διεῖπε τὴν ζωὴν τῶν Κοινοτήτων τῶν ἀδιασπάστως συνηνωμένων εἰς ἑκάστην τῶν Ἀμφικτιονιῶν τῆς Ἀρχαίας πατρίδος μας καὶ κυρίως τῆς Δελφικῆς. Τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο τὰς ἐστερέωνεν εἰς ἀμοιβαίαν ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν καὶ εἰς συνεργασίαν πρὸς κοινὴν εὐημερίαν. Ἀθάνατον, οὐράνιον πράγματι, εἶναι καὶ τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον διέπει τὰς ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Τεκτονικὰς Ἀδελφότητας. Τὰς συνενώνει καὶ τὰς στερεώνει εἰς ἀδελφικὴν ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν καὶ εἰς Ὀργανισμὸν Σεβαστόν, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ δραστικὸν πυρῆνα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ πνεῦμα τῆς ἰδεώδους συναδελφώσεως καὶ ἐξυψώσεως συνήθροισε καὶ ἡμᾶς σήμερον ἀπὸ σύμπασαν τὴν Ἑλληνικὴν Τεκτονικὴν Κύπρον, διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ἅπαξ ἔτι ἡ δύναμις τῆς συνεργασίας, ἡ μεγάλη ἀξία τοῦ κοινοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνος, ἡ ὑψηλὴ εὐγενεστάτη ἀποστολὴ τῶν προοδευτικῶν ἀνθρώπων».

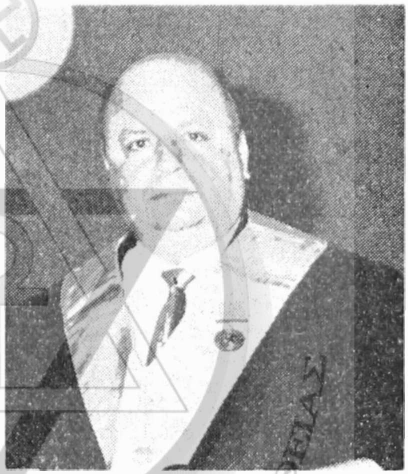
Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΜΦΙΚΤΙΟΝΙΑ ΑΡΙΣΤΟΝ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗΣ ΕΥΔΟΚΙΜΗΣΕΩΣ

Ὁμιλία ΑΧΙΛΛΕΑ ΖΑΒΑΛΛΗ
κατὰ τὴν Τεκτονικὴν Ἀμφικτιονίαν
εἰς τὴν Στοὰν «ΑΔΩΝΙΣ» Λευκωσίας

Ἡ ἀμφικτιονία τῶν Δελφῶν, εἰς χρόνους προϊστορικοὺς ἔχει τὴν ἀρχήν της, καὶ ἐπὶ αἰῶνας διετήρησεν ἀμείωτα ἀκμὴν καὶ δόξαν. Ἐπέτυχε νὰ κρατήσῃ συνηνωμένον, ὄχι πολιτικῶς ὑπὸ κοινὸν ἀνώτατον ἄρχοντα, ἀλλὰ ὑπὸ τὸν Θεσμὸν ἀνωτέρας κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης, μέγαν ἀριθμὸν Κοινοτήτων εἰς εὐρυτάτην περιοχὴν τοῦ παγκοσμίου φήμης λατρευτικοῦ κέντρου τοῦ Θεοῦ Ἀπόλλωνος.

Ἀντιπρόσωποι τῶν ἀμφικτιονικῶν πόλεων, μίαν διαθέτοντες ψῆφον ἕκαστος, ἅπαξ τοῦ ἔτους συνεδρίαζον εἰς τὸ Ἱερὸν τοῦ Πυθίου Θεοῦ τοῦ Φωτὸς εἰς Δελφοὺς καὶ εἰς τὸ Ἱερὸν τῆς Θεᾶς Ἀρτέμιδος εἰς τὰς Θερμοπύλας, καὶ ἀπεφάσιζον τὴν προαγωγὴν τῶν μέσων τῆς κοινῆς τῶν Ἀμφικτιόνων εὐημερίας, καὶ τὴν ἐξάλειψιν κάθε ἐλλείψεως, ἡ ὁποία παρέβλαπτε τὸ κοινὸν καλόν. Ἐκ τῶν κυρίων ἔργων των ἦτο καὶ ἡ πάσῃ δυνάμει προάσπισις τῆς πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Θεὰν ἀδελφὴν Ἄρτεμιν ἐπιβαλλομένης μεγίστης τιμῆς.

Οἱ Ρωμαῖοι διετήρησαν τὴν Ἀμφικτιονίαν αὐτήν, διότι ἀνεγνώρισαν τὸν εὐεργετικὸν χαρακτῆρα τοῦ ἔργου της.

ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΖΑΒΑΛΛΗΣ
πρώην Σεβάσμιος «Ἀδώνιδος»

Κατ' ἐπέκτασιν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Ἀμφικτιονικοῦ θεσμοῦ τῶν Δελφῶν, ἱδρύθησαν καὶ Ἀμφικτιονίαι ἄλλαι, ὡς ἡ Ἀμφικτιονία τῆς Καλαυρίας τοῦ Σαρωνικοῦ περὶ τὸ Ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος, ἡ Ἀμφικτιονία τῆς Ἀγχηστοῦ τῆς Βοιωτίας, καὶ αὐτὴ εἰς τὴν περιοχὴν Ναοῦ τοῦ Θεοῦ τῆς Θαλάσσης, καὶ ἡ Ἀμφικτιονία τῆς Δήλου ὑπὲρ τοῦ Ἱεροῦ τοῦ Δη-

λίου Ἀπόλλωνος, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἔστελλον, ἐντὸς εἰδικοῦ ἱεροῦ πλοίου, ἐπίσημον ἀντιπροσωπείαν. Οἱ Πέρσαι, ὅταν ἐπήρχοντο κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἀπέδειξαν ἐξαιρετικὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν Δηλιακὴν Ἀμφικτιονίαν: ἐστάθμευσαν εἰς τὴν Ἱερὰν Νῆσον καὶ ἔκαυσαν ἀσυνήθως μεγάλην ποσότητα θυμιάματος.

Δυστυχῶς, μὲ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, οἱ περικαλλεῖς Ναοὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πανθέου κατηδαφίσθησαν, μετ' αὐτῶν δέ, περιῆλθεν εἰς ἀχρηστίαν καὶ ὁ θεσμὸς τῶν Ἀμφικτιονιῶν. Τὸ φιλελεύθερον πνεῦμα ὑπέπεσεν εἰς τὴν σκληρὰν κυριαρχίαν ἀκάμπτου τυραννίας: ὁ ἐχθρὸς πάσης προόδου δογματισμός, κατέκτησε τὸν ψυχικὸν κόσμον καὶ κατέστησεν, ὄχι ἁπλῶς μὴ ἐπιθυμητήν, ἀλλὰ καὶ ἀξίαν ἀπηνοῦς διώξεως, πᾶσαν ἐπιδίωξιν συνεργασίας πρὸς ἐπίτευξιν ἀνωτέρων καταστάσεων ζωῆς κοινωνικῆς.

Ἡ πρώτη ἀντίδρασις πρὸς τὴν δουλείαν ἐκείνην τοῦ πνεύματος, ἡ πρώτη, μετὰ χρόνους μακρούς, ἀναλαμπὴ τῆς ἀξίας τοῦ Ἀμφικτιονικοῦ θεσμοῦ, ἐσημειώθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Αὐτοκρατορίαν τοῦ Βυζαντίου, διὰ νὰ πατάξῃ καὶ διαλύσῃ τὸν ἐκκλησιαστικὸν καὶ πολιτικὸν Δεσποτισμόν. Ἡ ἀντίδρασις ἐκείνη, γνωστὴ ὑπὸ τὸ γενικὸν ὄνομα Εἰκονομαχία, ἐπὶ δύο σχεδὸν αἰῶνας, ἀπὸ τοῦ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου, 717 μ.Χ. καὶ ἑξῆς, διέλυσε τὰς Μονάς, ἐπανέφερε τοὺς Μοναχοὺς εἰς ἔργα παραγωγικά, καὶ ἔπραξε πᾶν τὸ δυνατόν, διὰ νὰ ὀργανώσῃ τὸ κράτος εἰς ἰσχυρὸν βιώσιμον ὀργανισμόν, ἱκανόν, νὰ ἀμύνεται κατὰ τῶν πολυαρίθμων ἐχθρῶν του καὶ νὰ εὑρίσκεται ἐπὶ κεφαλῆς κοινωνικῆς προοδευτικῆς δράσεως. Ἀπέτυχεν ὅμως εἰς τὸ ἔργον της, διότι εὗρεν ἀντιπάλους τοὺς φανατικοὺς Εἰκονολάτρας, Μοναχοὺς καὶ γυναῖκας, οἱ ὁποῖοι καὶ ἐπανέφεραν τὴν Βυζαντινὴν κοινωνίαν εἰς τὴν πρώτην ὀπισθοδρομικὴν ζωήν.

Ἀργότερον, μετὰ τρεῖς περίπου αἰῶνας, μὲ τὴν ἰσχυρὰν συμβολὴν Ἑλλήνων λογίων προσφύγων ἀπὸ τὰς χώρας τοῦ μαραινομένου Βυζαντίου, ἐσημειώθη, ὑπὸ μορφὴν πνευματικῆς εἰρηνικῆς ἐκδηλώσεως, εἰς χώρας τῆς Εὐρώπης, ἀντίδρασις, ἡ ὁποία ἔφερε τὴν Ἀναγέννησιν εἰς τὰς Καλὰς Τέχνας καὶ εἰς τὴν μελέτην τῆς Ἑλληνικῆς σοφίας. Ἡ εἰρηνικὴ ὅμως ἀντίδρασις ἐκείνη μόνον ἐκλεκτοὺς ὠφέλησεν· αἱ λαϊκαὶ μᾶζαι παρέμειναν ὑπὸ τὴν αὐτήν, κοινωνικὴν καὶ πολιτικήν, καταπίεσιν, καταπίεσιν τὴν ὁποίαν ἐκ παραδόσεως ἐδέχοντο ὡς ἐπιβαλλομένην, ὡς ἀναπόφευκτον, καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἀνεκτήν.

Ἠκολούθησε τρίτη, ζωηροτάτη, ἔμπρακτος ἀποδοκιμασία τοῦ ψυχικοῦ κλοιοῦ, ὁ ὁποῖος περιέσφιγγε πᾶσαν ἀπόπειραν πρὸς ἀνάτασιν εἰς τὴν ζωὴν τῶν πολλῶν. Ἐξεδηλώθη θρησκευτικὴ Μεταρρύθμισις: Ἐκκλησίαι, ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, ἀπεσπῶντο ἀπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ Καθολικισμοῦ, ἠσχολήθησαν μὲ τὴν συστηματικὴν ἔρευναν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν αληθειῶν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, καὶ θεμελίωσαν ζηλευτὴν κίνησιν θαρραλέων ἀποστατῶν, ἡ ὁποία συνήνωσε τὰς ψυχάς των εἰς ἔργα ἀνωτέ-

ρας πνευματικῆς δημιουργίας.

Οὔτε ὅμως τότε ἐπετεύχθη συνένωσις ὠργανωμένη, τῆς ὁποίας αἱ πράξεις νὰ κατευθύνωνται διὰ κοινῆς τῶν προοδευτικῶν ἀποστατῶν συνεργασίας. Ἁπλῶς, διετηρήθη, ὅπως καὶ διατηρεῖται ἀκόμη, ἡ ἰδέα τῆς ἀντιδράσεως ἐναντίον καταστάσεων ἀφορήτων, καὶ ἡ ἰδέα ἀνεξαρτήτου ἐπωφελοῦς ἐξυπηρετήσεως τοῦ ἰδικοῦ των ψυχικοῦ κόσμου. Οὔτε ὅμως ἡ μία ἰδέα οὔτε ἡ ἄλλη ἴσχυσαν νὰ βοηθήσουν εἰς τὴν σύμπηξιν ἑνὸς Κ ο ι ν ο ῦ Μ ε τ α ρ ρ υ θ μ ι σ τ ῶ ν, τὸ ὁποῖον νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν συστηματικὴν δι᾽ ἀντιπροσώπων των ρύθμισιν τῶν μεταρρυθμιστικῶν ἐπιδιώξεών των. Διὰ τοῦτο, ἑκάστη τῶν προτεσταντικῶν Ἐκκλησιῶν, μετ᾽ αὐτῶν δὲ καὶ ἡ γεραρὰ Ἐκκλησία τῶν Ὀρθοδόξων, παραμένει προσηλωμένη εἰς τὸν ἰδικόν της τρόπον ψυχικῆς ἀγωγῆς τῶν μελῶν της, δὲν φαίνεται δὲ ὅτι προσεγγίζει ἡ ἡμέρα τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ἑνώσεώς των εἰς μίαν καὶ μόνην Ὀργάνωσιν συνεργαζομένων Ἐκκλησιῶν, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς Ἑλληνικῆς Ἀμφικτιονίας.

Παρὰ ταῦτα, λαμπροτέρα εἴπερ ποτέ, ἐκδηλώνεται εἰς τὴν ἐποχήν μας ἡ ἀκτινοβολία τοῦ Ἀμφικτιονικοῦ πνεύματος.

Ἡ ἰδέα τῆς συνενώσεως πρὸς καλυτέραν τῆς κοινῆς ζωῆς ἐξυπηρέτησιν, ἡ ἰδέα αὐτή, εἰς τὴν ὁποίαν, διὰ λόγους ἐγωϊστικούς, ἰσχυρότατα ἐκ παραδόσεως θεμελιωμένους, δὲν κατώρθωσαν αἱ Ἐκκλησίαι νὰ δώσουν σάρκα καὶ ὀστᾶ, διὰ νὰ γίνῃ πραγματικὴ Θεότης, ἀξία τῆς Λατρείας μας, αὐτὴ ἡ ἰδέα υἱοθετήθη εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιον, ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν καὶ καθοδήγησιν ἀνθρώπων ἀνωτέρας διανοήσεως, βαθέων μελετητῶν τῶν ἐξελίξεων καὶ προνομίων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς· διέβλεψαν ἐκεῖνοι καὶ διεπίστωσαν ὅτι ἡ μόνη ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ βιώσιμος δημιουργία δὲν εἶναι ἡ ἀτομικὴ καὶ ὁμαδικὴ ἀπομόνωσις, ἡ ὁποία ἐκτρέφει τὰς ἐγωϊστικὰς τάσεις, τὰς ἥκιστα συντελεστικάς τῆς προόδου, ἀλλὰ ἡ συνεργασία τῶν ἀτόμων ἐν ἑκάστῃ κοινωνία, ἡ συνεργασία τῶν ὁμάδων καὶ ὁ ἀδιάρρηκτος σύνδεσμος τῶν κοινωνικῶν εἰς κοινὸν ἀγῶνα ὑλικῆς εὐημερίας καὶ πνευματικῆς ἐξυψώσεως.

Τοιαύτην ἐπαινετὴν δρᾶσιν ἐπεδίωξε, μὲ ὅλα τὰ εἰς τὴν διάθεσίν μας μέσα, πρώτη ἡ Κ ο ι ν ω ν ί α τ ῶ ν Ἐ θ ν ῶ ν, ἡ εὐγενικὴ πρόδρομος τῆς σημερινῆς Ὀργανώσεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, μὲ τὴν διαφώτισιν ἐκλεκτῶν μελετητῶν τῆς ἱστορίας, ἐμελέτησεν ἐν λεπτομερείᾳ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ δυσκόλου ἀλλ᾽ ἀρεστοῦ εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἔργου της, ἰδιαιτέρως μάλιστα ἔλαβεν ὑπ᾽ ὄψιν τὰς διατάξεις αἱ ὁποῖαι διεῖπον τὴν ἐπὶ αἰῶνας ἐπιβλητικὴν ἀξιοθαύμαστον Ἑλληνικὴν Ἀμφικτιονίαν, καὶ ἔθεσε τὰς ἀρραγεῖς βάσεις τοῦ καταστατικοῦ της χάρτου. Διελύθη ὅμως δι᾽ ἐμπόδια ἀνεξαρτήτως τῆς καλῆς της θελήσεως, καὶ εἰς τὴν θέσιν της ἱδρύθη, ἰσχυροτέρα ἐκείνης, ἡ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν Ὀργάνωσις.

Ἡ Ὀργάνωσις Ἡνωμένων Ἐ-

θνῶν, εἰς τὸ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ μέγαρόν της, οὐρανοξύστην τῶν 37 πατωμάτων, μὲ μόνιμον Συμβούλιον Ἀσφαλείας, μὲ Γενικὰς Συνελεύσεις τῶν ἀντιπροσώπων τῶν μέχρι τοῦδε κρατῶν μελῶν της, καὶ τῆς φιλτάτης Κύπρου συμπεριλαμβανομένης, μὲ εἰδικὰς Ἐπιτροπὰς διὰ μελέτην ὑπαρχόντων ζητημάτων καὶ ἄλλων ἑκάστοτε ἀναφυομένων, ἐργάζεται ἐντατικώτατα: ἐπεμβαίνει μὲ στρατιωτικὰς εἰρηνευτικὰς δυνάμεις, ἀναθέτει τὴν λύσιν τῶν μεταξὺ τῶν μελῶν της διαφορῶν εἰς πεπειραμένους συμβιβαστάς, πᾶσαν καταβάλλει προσπάθειαν πρὸς γενικὴν κοινωνικὴν εὐημερίαν, ἔχει δὲ ὡς στόχον τῶν ἐνεργειῶν της τὴν πλήρη, κατὰ τὸ δυνατόν, παγκρατικὴν συνεργασίαν, τὴν ἐπέκτασιν δηλ. τοῦ συνεκτικοῦ ἔργου της εἰς ὅλα τὰ κράτη τοῦ κόσμου, ὥστε, τελικῶς, νὰ ἔχῃ τὴν καύχησιν ὅτι ἐπέτυχε νὰ παρουσιάζῃ πάντας τοὺς ἀνθρώπους ὡς μίαν ποίμνην μὲ ἕνα καὶ μόνον ποιμένα, τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

Πῶς νὰ μὴ ὑπερηφανεύεται ἡ μεγάλη πατρίς μας, ἡ Ἑλλάς, διότι διαπνέει ὅλας τὰς πράξεις τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν μὲ θεσμὸν παγκοσμίου εὐτυχίας, θεσμὸν ἰδικόν της, γνησίως Ἑλληνικόν!

Παραλλήλως πρὸς τὴν Ἀμφικτιονίαν τοῦ Ὀργανισμοῦ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ἡ ὁποία τείνει νὰ λάβῃ παγκόσμιον χαρακτῆρα, ἀναφύονται καὶ ὀργανώνονται καὶ Ἀμφτικτιονίαι ἄλλαι, εἰδικῆς δράσεως, ἀποκαλυπτικαὶ καὶ προαγωγικαὶ τῶν ὠφελειῶν, αἱ ὁποῖαι προκύπτουν ἀπὸ τὴν συστηματικὴν μελέτην καὶ πρόθυμον ἐξυπηρέτησιν τῶν πολλαπλῶν τῆς σημερινῆς κοινωνίας ἀναγκῶν.

Αἱ Ἑνώσεις αὐταί, μὲ τὴν φροντίδα εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς ἑκάστη, ὀργανώνουν Συνέδρια ποικιλωτάτων ἐπιδιώξεων, Συνέδρια ἐρεύνης, ἀρχαιολογικῆς καὶ ἱστορικῆς, Συνέδρια γλωσσολογικῆς καὶ φιλοσοφικῆς ἐρεύνης, Συνέδρια παιδαγωγικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ γενικώτερον, Συνέδρια γεωργικὰ καὶ βιομηχανικά, Συνέδρια ταχυδρομικὰ καὶ τηλεπικοινωνιακά, ἰατρικὰ καὶ φαρμακολογικά, καὶ συνέδρια ἄλλα, τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατὸν νὰ συντελέσουν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀνθρωπίνης εὐημερίας, ὑλικῆς καὶ πνευματικῆς. Οἱ ἀνὰ τὸν κόσμον ἀντιπρόσωποι τῶν Ἀμφικτιονικῶν αὐτῶν Ὀργανώσεων, εἰς ἑκατοντάδας ἑκάστοτε ἀνερχόμενοι, κατακλύζουν τόπους καταλλήλους διὰ τὰς συνεδριάσεις των, δημοσιεύουν τὰ πορίσματα τῆς συνεργασίας των, καὶ εἶναι ἕτοιμοι νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὴν μελέτην πάσης νέας ἀπαιτήσεως τοῦ πανανθρωπίνου πολιτισμοῦ.

Δὲν ἀποτελεῖ καὶ αὐτὸ θρίαμβον τῆς μεγάλης ἐπιρροῆς, τὴν ὁποίαν ἀσκεῖ εἰς τὴν πανανθρώπινον συνεργασίαν ὁ Ἑλληνικὸς Ἀμφικτιονικὸς Νοῦς;

Συνέδριον τῆς μορφῆς αὐτῆς, γνωστὸν εἰς πάντας ἡμᾶς, εἶναι τὸ πρὸ τριετίας συνελθὸν ἐν Λευκωσίᾳ Πρῶτον Διεθνὲς Κυπρολογικὸν Συνέδριον.

Ἀμφικτιονικὴν πνοὴν ζωῆς ἀνωτέρας προσφέρει καὶ ὁ Τεκτονισμός. Ὑπεράνω τοπικῶν ὁρίων, ὑπεράνω παντὸς δογματισμοῦ, πολιτικοῦ, θρησκευτικοῦ, ἐκπαιδευτικοῦ, οἰκονομικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ, δέχεται εἰς τοὺς κόλπους

του τοὺς ἐκλεκτούς, τοὺς πράγματι ἐλευθέρους, τοὺς ἐραστὰς τῆς δημιουργικῆς ἐργασίας, τοὺς ἐνθουσιώδεις ἐρευνητὰς καὶ ἐφαρμοστὰς τῶν μέσων τῆς κοινωνικῆς ἀνυψώσεως, τοὺς ἐμφορουμένους ἀπὸ ἁγνήν, ἔμπρακτον κατὰ τὸ δυνατόν, ἀγάπην πρὸς πάντα συνάνθρωπον, τοὺς τάξαντας ὡς προορισμόν των, ὄχι μόνον τὴν ἄψογον ἀτομικὴν ζωήν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἄδολον συνεργασίαν μὲ τοὺς ὁμοιδεάτας των πρὸς βελτίωσιν τῶν ὅρων τῆς κοινωνικῆς συμβιώσεως, τοὺς ἐν ἔργῳ δραματιζομένους τὸ καλύτερον παγκόσμιον αὔριον.

Ἀμφικτιονικὴν ὑφὴν ἔχει καὶ ἡ ὀργάνωσις τοῦ Τεκτονισμοῦ. Ὑπὸ μίαν ἀνωτάτην ἰδεολογικὴν ἀρχήν, καὶ βάσει Κανονισμῶν τοὺς ὁποίους ἔχει συνθέσει πεῖρα μακροτάτη, ἀπηλλαγμένη ἀπὸ ἀτομικὰς ἐπιδιώξεις, καὶ μόνον εἰς τὸ καλὸν τοῦ Τεκτονικοῦ Κοινοῦ ἀποβλέπουσα, ὁ Τεκτονισμὸς διαδίδει τρόπους ἀνωτέρας ζωῆς παγκοσμίου ἀξίας, καὶ συγκρατεῖ τὰ μέλη του ψυχικῶς συνηνωμένα καὶ ἀφωσιωμένα εἰς ἔργα κοινῆς ὠφελείας. Σεβόμενος τὰς ἀρχὰς του, δὲν τὰς ἀφήνει ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῶν μὴ Τεκτόνων. Ἐργάζεται, ἀφανῶς, εἰς Ἐργαστήρια εἰδικῶς διασκευασμένα καὶ ἀποπνέοντα τὴν ἱερότητα Ναοῦ Λατρείας, πραγματικὰ Ἐργαστήρια κατεργασίας τῆς ἀρετῆς, ἐμφανῶς δέ, μεταξὺ τοῦ ἔξω κόσμου, ἀποδεικνύει, διὰ τῆς ἐν γένει συμπεριφορᾶς τῶν Τεκτόνων μελῶν του, ὅτι ἡ ἰδεολογία του εἶναι ἰδεολογία διαπνεομένη ὑπὸ ἀνωτέρων ἀρχῶν, αὐτὸ δὲ γεννᾷ καὶ ἐπιτείνει τὸν πρὸς τὸν Τεκτονισμὸν σεβασμὸν πολλῶν.

Συνέδρια Τεκτονικὰ ὀργανώνονται εἰς κάθε περιοχὴν Τεκτονικῆς δικαιοδοσίας. Ἅπαξ τοῦ ἔτους, ἀντιπρόσωποι τῶν Στοῶν τῆς περιοχῆς, συνέρχονται, ὄχι εἰς Στοὰν ὡρισμένην, — διὰ νὰ ἀποκλείεται καὶ ἡ εἰς τοῦτο προτίμησις συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς γενικῆς ἐξισώσεως,—ἀλλὰ διαδοχικῶς, ἐκ περιτροπῆς, εἰς ὅλας τὰς Στοὰς τῆς Κύπρου, διὰ νὰ συσφίγξουν τὰς μεταξὺ τῶν Ἀδελφῶν προσωπικὰς σχέσεις, μὲ κοινὴν ἑστίασιν, μὲ πνευματικὴν ἐπικοινωνίαν πρὸς τοὺς ἐν τῷ Συνεδρίῳ Ἀδελφοὺς καὶ πρὸς τὴν Ἀνωτάτην Τεκτονικὴν Ἀρχήν, μὲ ἀνακοίνωσιν, ὑπὸ ἑνὸς τῶν Ἀδελφῶν, θέματος στηρικτικοῦ εἰς τὴν Τεκτονικὴν πίστιν, καὶ μὲ τακτικὴν ἔναρξιν καὶ λῆξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου συμφώνως πρὸς τοὺς κειμένους Τεκτονικοὺς νόμους.

Ἐπὶ πλέον, κατὰ τὰ Ἀμφικτιονικὰ Συνέδριά μας, ἐν πνεύματι ἀγάπης καὶ κατανοήσεως, μελετῶνται, ζητήματα σχετικὰ πρὸς τὴν λειτουργίαν τῶν Στοῶν τῆς περιοχῆς, καὶ εἰσηγήσεις διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς ὅλης ἐν τῇ περιοχῇ Τεκτονικῆς δράσεως.

Ἀ μ φ ι κ τ ι ο ν ί α ι λέγονται τὰ ἐτήσια, ὡς τὸ παρόν, Τεκτονικὰ Συνέδριά μας, καὶ Ἀ μ φ ι κ τ ι ο ν ί α ι πράγματι εἶναι, διότι ἀντιγράφουν, ἐν πάσῃ πιστότητι, τὸν τρόπον ἐργασίας τῶν Συνεδρίων τῶν Ἑλληνικῶν Ἀμφικτιονιῶν. Ἐπισήμως καὶ ἐκεῖ, κατόπιν εἰδικῆς προσκλήσεως, προσήρχοντο οἱ σύνεδροι, Ἀ μ φ ι κ τ ί ο ν ε ς κ α ὶ Π υ λ α γ ό ρ α ι, ἅπαξ κατὰ τὸ ἔαρ παρὰ τὸ Ἱερὸν τῶν Δελφῶν,

καὶ δευτέραν φορὰν εἰς τὴν ἐν Θερμοπύλαις Ἀνθήλην παρὰ τὸν Ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος. Ἐπεσκοπεῖτο ἡ ζωὴ τῶν ἀμφικτιονίδων πόλεων, προεβάλλοντο τὰ ἔργα τὰ χρήζοντα ἀμέσου ἐκτελέσεως, ἀπεκαλύπτοντο οἱ κατὰ τῆς Ἀμφικτιονικῆς Ἑνώσεως κίνδυνοι, καὶ ἐμελετῶντο καὶ ἀπεφασίζοντο τὰ πρὸς ἀποτροπήν των ληπτέα μέτρα, προσεκτικῶς ἐξητάζοντο αἰτήσεις ἄλλων πόλεων πρὸς εἰσδοχήν των εἰς τὴν Ἀμφικτιονικὴν οἰκογένειαν, ἔληγον δὲ τὰ Συνέδρια μὲ ὕμνους πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτεμιν καὶ ἐπίκλησίν των πρὸς κραταίωσιν τῆς Ἀμφικτιονίας.

Φίλτατοι Ἀδελφοί, τοιαύτη, λαμπρᾶς πράγματι δράσεως, ὑπῆρξεν ἡ Δελφικὴ Ἀμφικτιονία· τόσαι αἱ πολλαπλαὶ ζημίαι, τὰς ὁποίας ἡ ἀνθρωπίνη κοινωνία ὑπέστη, διότι δὲν ἐφρόντισε νὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν τὸν θεόπνευστον Ἀμφικτιονικὸν θεσμόν· τόση δὲ παγκόσμιος ὠφέλεια προκύπτει ἀπὸ τινος χρόνου ἀπὸ τὴν υἱοθέτησιν τοῦ τρόπου τῆς λειτουργίας του. Χαίρομεν δὲ ἰδιαιτέρως ἡμεῖς οἱ Τέκτονες, διότι συνεργαζόμεθα, ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὰς ἀκαταλύτους ἀρχὰς τῆς Ἑλληνικῆς ἐκείνης κοινωνικῆς Ἑνώσεως.

Χαρμόσυνος κωδωνοκρουσία Ἀγγλικῆς Μητροπόλεως διὰ Τεκτονικὴν Ἐπέτειον

Ἡ Ἀγγλικὴ Τεκτονικὴ Στοὰ Σαὶντ - Χιοὺ Νο 1386 τῆς πόλεως Λίνκολν, ἑώρτασε μεγαλοπρεπῶς τὴν συμπλήρωσι ἑνὸς αἰῶνος ζωῆς.

Ἔγινε πανηγυρικὴ συνεδρίασις κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνεγνώσθησαν χαρακτηριστικὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὰ πρακτικὰ τῆς 100ετίας καὶ ἀπενεμήθησαν ἀναμνηστικὰ μετάλλια.

Ὑπὸ τιμητικὴν συνοδείαν παρεδόθη στὸν Σεβάσμιο τῆς Στοᾶς τὸ Δίπλωμα τῆς Ἑκατονταετίας ἀπὸ ἕνα μέλος της, τοῦ ὁποίου ὁ πατέρας καὶ ὁ πάππος ἦσαν ἐπίσης μέλη της.

Μὲ εἰδικὴ τελετὴ παρεδόθη ἐπίσης ἕνα ἀντίτυπον Ἁγίας Γραφῆς ἡλικίας 100 ἐτῶν, φυλασσόμενον ὡς κειμήλιον ἀπὸ Τεκτονικὴ οἰκογένεια. Ὁ Ἐπαρχιακὸς Μέγας Διδάσκαλος, στὴν σχετικὴ ὁμιλία του, ηὐχήθη ὅπως αὐτὴ ἡ «Βίβλος τοῦ Ἱεροῦ Νόμου» ἀποβῆ ζωντανὸ σύμβολο καὶ παρότρυνσις μελέτης ἀπὸ τὸ ‚ἀτομικὸ ἀντίτυπον ἑνὸς ἑκάστου κατ᾽ οἶκον, ἐπίσης δὲ ὅπως ἀποβῆ ὅσον τὸ δυνατὸν ἐντονώτερα ἕνας ὁδηγὸς ζωῆς.

Στὰ πλαίσια τοῦ πανηγυρισμοῦ ὠργανώθη ἔκθεσις κειμηλίων τῆς ἑκατονταετίας τῆς Στοᾶς.

Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς πανηγυρικῆς τελετῆς ἀκούσθηκαν οἱ καμπάνες τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Οὔγου, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα φέρει ἡ Στοά. Ἦταν μία μελωδικὴ κωδωνοκρουσία μὲ 5.019 τόνους, γιὰ τὴν ὁποίαν ἐργάσθηκαν οἱ καλύτεροι δώδεκα κωδωνοκροῦσται τῆς Ἀγγλίας, εἰδικῶς συγκεντρωθέντες, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ ἐπαρχιακοῦ ἐπισκόπου, Τέκτονος ἐπίσης. Καὶ οἱ Κωδωνοκροῦσται ἦσαν ὅλοι Τέκτονες.

Ἡ Μητρόπολις τοῦ Σαὶντ Χιοὺ θέλησε μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν νὰ ὑπογραμμίση τὴν ἐκτίμησί της πρὸς τὴν τοπικὴ Τεκτονικὴ Στοά, ἡ ὁποία, κατὰ τὴν ἑκατονταετία τῆς ζωῆς της, συνέδραμε ὅλα τὰ ἔργα εὐποιΐας τῆς Ἐκκλησίας καὶ γενικὰ ἐργάσθηκε γιὰ τὴν κοινωνικὴ πρόοδο. Ἐξ ἄλλου, ἀνώτεροι κληρικοὶ παρέστησαν καὶ προσωπικὰ στὸν πανηγυρισμὸ τῆς 100ετίας τῆς Στοᾶς.

4 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ
ΗΜΕΡΑ
ΤΩΝ ΖΩΩΝ

ΕΤΗΣΙΟΝ
ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ»

Ὀλυμπιονίκες τοῦ ζωϊκοῦ κόσμου

Σὲ φανταστικὴ ἀναμέτρηση μὲ ἀνθρώπους-πρωταθλητὰς

Τὸ χρυσὸ μετάλλιο στὰ 100 μ. προσθίως (στὺλ βατράχου)

Τί θὰ συνέβαινε ἂν σὲ κάποιους φανταστικοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες τὰ ζῶα συναγωνιζόντουσαν τοὺς ἀνθρώπους; Αὐτό, ἀκριβῶς, ἀπησχόλησε τὸν συγγραφέα καὶ εἰδικὸ σὲ θέματα ζωολογίας Φρὰνκ Λεΐν.

Ἐάν, λοιπόν, οἱ πρωταθληταὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους συνηγωνίζοντο μὲ τὰ ζῶα στὸ Πένταθλο (ἐξαιρουμένου, βέβαια, τοῦ ἀκοντίου καὶ ἄλλων ἀγωνισμάτων ὀλυμπιακῶν, δι'εὐνοήτους λόγους) μὲ ἀγῶνες ταχύτητος 200 καὶ 1500 μ., ἅλματος εἰς μῆκος καὶ ὕψος καὶ Μαραθωνίου δρόμου ἀντοχῆς, νικηταὶ θ' ἀνεκηρύσσοντο τὰ ζῶα, μὲ τὴν ἑξῆς σειρά:

1. Ἀντιλόπη
2. Ἄλογο
3. Καγκουρὼ
4. Ρέννος (εἶδος ἐλαφιοῦ)
5. Καγιὸτ (λύκος τῆς Βορείου Ἀμερικῆς)
6. Ἄνθρωπος
7. Κουνέλι
8. «Τσίτα» (εἶδος λεοπαρδάλεως)

Τὰ ἀποτελέσματα θὰ ἦσαν ἀναλυτικώτερα ὡς ἀκολούθως: Στὸ δρόμο τῶν 200 μ. θ' ἀπενέμετο τὸ χρυσοῦν μετάλλιον στὴν Τσίτα, ἡ ὁποία ἀναπτύσσει ταχύτητα 60 μίλια τὴν ὥρα. Ὁ ταχύτερος σπρίντερ τοῦ κόσμου, ὁ Ρόμπερτ Χέϋς χρειάζεται δέκα ὁλόκληρα δευτερόλεπτα γιὰ ν' ἀναπτύξη τὸ ἀνώτατο ὅριο ταχύτητός του — 26 μίλια τὴν ὥρα. Στὸ ὀλυμπιακὸ ἀγώνισμα δρόμου τῶν 200 μέτρων θὰ μποροῦσε ἔτσι νὰ συναγωνισθῆ ἕναν ρινόκερω βάρους δύο τόννων καὶ νὰ τερματίση πρῶτος, μὲ διαφορὰ στήθους. Ὁ ρινόκερως ἀναπτύσσει ταχύτητα 25 μιλίων τὴν ὥρα, ἀνώτατο ὅριο.

Τὸ ἴδιο θὰ συνέβαινε καὶ σ' ὅλα τὰ ἄλλα ὀλυμπιακὰ ἀγωνίσματα. Τὰ ζῶα θὰ ὑπεσκέλιζαν τὸν ἄνθρωπο. Στὸν δρόμο, στὸ ἅλμα, στὴν κολύμβησι... Ἀλλά, ὅταν, τελικά, πρόκειται νὰ βαθμολογηθοῦν ἡ ἀντοχὴ καὶ ἡ εὐστροφία, ὁ ἄνθρωπος διατηρεῖ τὰ πρωτεῖα· ἀκριβῶς γιατὶ λίγα πλάσματα τῆς Δημιουργίας μποροῦν νὰ λάβουν μέρος καὶ νὰ σημειώσουν ἐπιδόσεις σ' ὅλα τὰ ὀλυμπιακὰ ἀγωνίσματα.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἰσχυροὶ μῦς σὲ μικρόζωα ζῶα, δημιουργοῦν «ἀθλητὲς» ἱκανοὺς νὰ ἐπιτύχουν ἀξιοσημείωτες ἐπιδόσεις ταχύτητος καὶ ἀντοχῆς. Ἔτσι, ἕνας ψύλλος, ποὺ τὸ σῶμα του δὲν εἶναι μεγαλύτερο ἀπὸ ἕνα δέκατο (1/10) τῆς ἴντσας, μπορεῖ νὰ ὑπερπηδήση ἕνα ἀντικείμενο ὕψους 8 ἰντσῶν καὶ μήκους ἑνὸς ποδιοῦ. Κατὰ τὴν ἀναλογία αὐτή, ἕνας ἄνθρωπος ὕψους 6 ποδῶν θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπερπηδήση μ' ἕνα ἅλμα του τὸν καθεδρικὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Παύλου στὸ Λονδῖνο, ὕψους 365 ποδῶν!... Ἀξίζει νὰ σημειωθῆ ἐδῶ ὅτι ἡ ταχύτητα τοῦ ψύλλου εἶναι ἴδια μ' ἐκείνη μιᾶς σφαίρας ποὺ φεύγει ἀπὸ ἀεροβόλο ὅπλο!

Κι ἕνας ποντικὸς μήκους τριῶν ἰντσῶν, ποὺ τρέχει γιὰ νὰ γλυτώση ἀπὸ μιὰ γάτα, ἀναπτύσσει ταχύτητα 4 μιλίων τὴν ὥρα. Για νὰ τὸν συναγωνισθῆ — τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν — ἕνας ἄνθρωπος ὕψους 6 ποδῶν, θὰ ἔπρεπε νὰ φθάση τὰ 96 μίλια τὴν ὥρα!..

Στὰ 1500 θ' ἀνακηρυσσόταν

πρῶτος νικητὴς ὁ λύκος τῆς Β. Ἀμερικῆς (Καγιώτ), δεύτερος ἕνα... γαϊδούρι (ὁ ἀσιατικὸς ὄναγρος) καὶ τρίτος μία γαζέλλα τῆς Μογγολίας (ταχύτης 50 μίλια τὴν ὥρα ἔναντι 16 τοῦ ἀνθρώπου).

Στὸ ἅλμα εἰς μῆκος ἡ σειρὰ θὰ ἦτο: 1) Ὀξύρυγχος βάτραχος τῆς Ἀφρικῆς. 2) Ἕνα Ἰμπάλα, εἶδος ἀντιλόπης. 3) Μία λεοπάρδαλις. 4) Ἕνας ἄνθρωπος. 5) Μία Τσίτα. 6) Ἕνα καγκουρώ.

Ἅλμα εἰς ὕψος: Παγκόσμιος πρωταθλητὴς ἀναδεικνύεται ἕνα δελφίνι, ποὺ τὸ ρύγχος του θυμίζει μποτίλια, μὲ ἕνα ἅλμα εἰς ὕψος 20 πόδια. Ὁ ἄνθρωπος μόλις ποὺ καταλαμβάνει τὴν προτελευταία θέσι, μὲ ἐπίδοσι στὸ ἐνεργητικό του 7,5 πόδια.

Τὸ Πούμα σημειώνει δεύτερη ὀλυμπιακὴ νίκη, μὲ 15 πόδια ἅλμα εἰς ὕψος. Καὶ ἕνα μεγαλόσωμο γκρίζο καγκουρὼ καταλαμβάνει τὴν τρίτη θέσι.

Ἐλευθέρα κολύμβησις 100 γυάρδες: Ἕνα ψάρι, τὸ οὐάχου, κερδίζει τὴν πρώτη ὀλυμπιακὴ νίκη μὲ ταχύτητα 50 μίλια τὴν ὥρα. Ὁ ἄνθρωπος καὶ πάλι τελευταῖος. Τὸ ἀνώτατο ὅριο ἀντοχῆς του φθάνει 5 μίλια τὴν ὥρα.

Μιὰ φάλαινα μὲ τὸν τεράστιο ὄγκο της καταλαμβάνει τὴν δεύτερη θέσι στὴν ἐλευθέρα κολύμβησι μὲ 36 μίλια τὴν ὥρα. Ἀκολουθεῖ ἕνας πιγκουῖνος, ποὺ κερδίζει τρίτη ὀλυμπιακὴ νίκη. Ὁ ἄνθρωπος δικαιολογημένα ὑστερεῖ. Βρίσκεται ἔξω ἀπὸ τὸ στοιχεῖο του.

Τὸ μεγαλύτερο θηλαστικὸ τοῦ κόσμου, ἡ μπλὲ φάλαινα, ποὺ ζυγίζει 120 τόννους, ἀναπτύσσει δύναμι 520 ἵππων καθὼς κινεῖ τὸ σῶμα της, ποὺ πλησιάζει τὰ 90 πόδια, μέσα στὸ νερὸ μὲ μεγίστη ταχύτητα 23 μιλίων τὴν ὥρα. Συγκριτικὰ ὁ σπρίντερ Ρόμπερτ Χέϋς στὸ ἀποκορύφωμα τῆς προσπαθείας του ἀναπτύσσει δύναμι 4 ἵππων. Γιὰ νὰ ἀντιληφθῆ κανεὶς ἀκόμη πιὸ παραστατικὰ τὶς δυνατότητες μιᾶς μπλὲ φάλαινας, ἀρκεῖ ν' ἀναφερθῆ ὅτι τὸ περίφημο ἀγωνιστικὸ αὐτοκίνητο Μὰκ Λάρεν Φὸρντ Φόρμουλα 1, ποὺ ἔφθανε τὰ 185 μίλια τὴν ὥρα, διέθετε 410 ἵππους.

Μιὰ ἄλλη ἐντυπωσιακὴ περίπτωσις εἶναι ἑνὸς ἀπειροελάχιστου κολυμβητοῦ τῆς «Mona stigmatica». Πρόκειται γιὰ ἕνα πρωτόζωο ποὺ τὸ μῆκος του δὲν ὑπερβαίνει τὰ 3) 10.000 τῆς ἴντσας. Αὐτὸ τὸ πρωτόζωο μπορεῖ νὰ καλύψη «κολυμβώντας» σ' ἕνα δευτερόλεπτο ἀπόστασι 43 φορὲς μεγαλύτερη ἀπὸ τὸ μῆκος του. Ἂν ἴσχυαν ἁπλὲς ἀναλογίες στὸ ζωικὸ βασίλειο, ἕνας ἄνθρωπος ὕψους 6 ποδῶν θὰ ἔπρεπε νὰ διασχίζη τὸ νερὸ μὲ ταχύτητα 176 μιλίων τὴν ὥρα!

Μαραθώνειος: Μία ἀντιλόπη ἀναδεικνύεται πρωταθλήτρια, σημειώνοντας πρώτη ὀλυμπιακὴ νίκη στὸν Μαραθώνιο, μὲ μέση ὡριαία ταχύτητα 36 μίλια. Ὁ ἄνθρωπος μόλις κατορθώνει νὰ τερματίση προτελευταῖος, τρέχοντας μὲ 12 μίλια τὴν ὥρα...

Δεύτερη καὶ τρίτη θέσι καταλαμβάνουν ἀντίστοιχα στὸν Μαραθώνιο ἡ μογγολικὴ Γαζέλλα καὶ ἕνας Ρέννος. Ἡ διαφορὰ στὴν ταχύτητά τους εἶναι σημαντική. Ἡ Γαζέλλα ἀνέπτυξε 35 μίλια τὴν ὥρα, ἐνῶ ὁ Ρέννος μόνον 25.

Ἐντυπωσιακὰ εἶναι καὶ τὰ ρεκὸρ ταχύτητος τῶν γερακιῶν. Σὲ κατ' εὐθεῖαν πτῆσι φθάνουν τὰ 60 μίλια ὡριαίως, ἐνῶ ἀνωτάτη ταχύτητα δυθίσεως ποὺ ἐπιτυγχάνουν εἶναι 83 μίλια τὴν ὥρα.

Ὁ ρέκορντμαν, ὅμως, τῶν πτήσεων μεγάλης ἀποστάσεως, εἶναι ἡ ἀρκτικὴ χελιδών. Κάθε χρόνο πετοῦν ἀπὸ τὴν Ἀρκτικὴ στὴν Ἀνταρκτική. Εἶναι, λοιπόν, πολὺ πιθανό, ὅτι ὡρισμένα ἀπὸ αὐτὰ τὰ πουλιὰ καλύπτουν κάθε χρόνο πετώντας ἀπόστασι 30.000 μιλίων.

Ἀλλὰ τὸ ρεκὸρ ἀντοχῆς φαίνεται ὅτι στὰ πουλιὰ τὸ κατέχει τὸ κοκκινολαίμικο κολυμπρί. Κάθε ἄνοιξι καλύπτουν χωρὶς κανένα σταθμό, μιὰ ἀπόστασι 500 μιλίων κατὰ μῆκος τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ σὲ 24 ὧρες. Ἀλλὰ τὸ 1953, ὅταν ὁ 45χρονος Νοτιοαφρικανὸς Γουώλλυ Χέυγουωρντ ἐπεχείρησε νὰ διαπιστώση ποιά ἀπόστασι μποροῦσε νὰ καλύψη τρέχοντας ἀσταμάτητα μέσα σ' ἕνα 24ωρο στὸ Σάρρεϋ δὲν ξεπέρασε τὰ 159 μίλια — ἀπόστασι ποὺ ὁπωσδήποτε εἶναι ἕνα ρεκόρ.

★

Ἀθηναϊκὴ «Στέγη Ζώων Ἁγ. Φραγκίσκου Ἀσίζης»

Ὑπὸ τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν ἐνεκρίθη ἡ ἵδρυσις σωματείου ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Στέγη ζώων Ἁγίου Φραγκίσκου τῆς Ἀσσίζης». Τὰ γραφεῖα του ἐγκατεστάθησαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Παξῶν 13 (Κυψέλη). Τηλέφωνα: 834-360 καὶ 671-32-28.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ καταστατικοῦ, σκοπὸς τοῦ σωματείου εἶναι:

1. Ἡ περισυλλογὴ τῶν ἀδεσπότων καὶ ἀσθενούντων κυνῶν, ἵππων κλπ. ζώων. Ἡ ἐξασφάλισις αὐτῶν ἐντὸς εἰδικῶς φροντιζομένου χώρου ἐφωδιασμένου διὰ στεγάστρων καὶ ἐγκαταστάσεων καθαρισμοῦ, ὑδρεύσεως, θερμάνσεως.

2. Ἡ ἐξασφάλισις εἰς τὰ ζῶα τροφῆς, ἰατρικῆς κλπ. μερίμνης.

3. Ἡ διάθεσις ζώων εἰς φιλοζώους.

4. Ἡ ἐφαρμογὴ ἀντισυλληπτικῶν μέσων διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ἐν λόγῳ ζώων.

5. Ἡ διαφώτισις τοῦ Κοινοῦ, δι' ἐντύπων, διαλέξεων, κινηματογραφικῶν προβολῶν κλπ.

Συνεργάτης ἑβδομαδιαίου λαϊκοῦ περιοδικοῦ ἐσχολίασε τὴν ἵδρυση τοῦ σωματείου τῆς «Στέγης ζώων» ἐν συσχετισμῷ μὲ τὶς ἐλλείψεις καὶ τὶς ἀνάγκες ἑνὸς «Ἀσύλου ἀστέγων» ἀνθρώπων, ποὺ λειτουργεῖ στὴν Ἀθήνα, καὶ διερωτᾶται:

«Ὕστερα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἀξίζει νὰ φροντίζουμε γιὰ τὴν στέγη καὶ τά... ἀντισυλληπτικὰ τῶν σκύλων ἢ γιὰ τὸ πῶς θὰ βοηθήσουμε αὐ-

τοὺς τοὺς λίγους δυστυχεῖς συνανθρώπους μας; Πρῶτα οἱ σκύλοι καὶ ὕστερα οἱ ἄνθρωποι;»

Εἶναι προφανὲς ὅτι ἐτέθη τὸ θέμα ἐπὶ ἐσφαλμένης βάσεως. Βεβαίως ὄχι πρῶτα οἱ σκῦλοι. Οὔτε καὶ πρῶτα οἱ ἄνθρωποι. Ἀλλά, *συγχρόνως καὶ παραλλήλως*. Ἡ μέριμνα ὑπὲρ τῶν ζώων εἶναι καὶ αὐτὴ *ἀνθρωπισμός*. Ἐὰν δέ, μία μικρὴ —πολὺ μικρή, δυστυχῶς— μερὶς ἀνθρώπων ἐνδιαφέρονται γιὰ τὰ ζῶα, κατὰ τί αὐτὸ ἐμποδίζει τὴν μεγάλη, τὴν συντριπτικὴ πλειονότητα τῆς κοινωνίας νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ φιλάνθρωπο χρέος της;

Γράφει ἀκόμη ὁ συνεργάτης τοῦ περιοδικοῦ:

«Πραγματικά, ἀρκετοὶ ἄνθρωποι σήμερα ξεχνοῦν ὅτι ὑπάρχει στὴν Ἀθήνα «Ἄσυλο Ἀστέγων» ὅπου οἱ τρόφιμοί του — δυστυχισμένες ἀνθρώπινες ὑπάρξεις — ζητοῦν λίγη συμπαράστασι, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀγωνίζωνται ὑπεράνθρωπα γιὰ νὰ δημιουργήσουν στέγη... ζώων!»

Εἶναι, ὅμως, ὁ συνεργάτης τοῦ περιοδικοῦ εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι, ποὺ «ξεχνοῦν τὴν ὕπαρξη τοῦ Ἀσύλου τῶν Ἀστέγων», εἶναι οἱ ἴδιοι, οἱ ὁποῖοι ἵδρυσαν τὴν «Στέγη τῶν ζώων»; Ἤ, μήπως οἱ φιλανθρωπότεροι καταλέγονται μεταξὺ τῶν ζωοφίλων; καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει, οἱ ὀλίγοι ζωόφιλοι, οἱ ὁποῖοι —ὑποτίθεται— περιορίζουν τὴν στοργή τους στὰ ζῶα, εἶναι ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν ἀδιαφορία τῶν μεγάλων μαζῶν τῆς κοινωνίας, ποὺ δὲν ἐκδηλώνουν καμμία στοργὴ πρὸς καμμία κατεύθυνσι;

Περιέργως, ὁ ἴδιος συνεργάτης

Ὁ Ἅγιος Φραγκῖσκος μοιράζει τροφὴ στὰ «ἀδελφὰ πουλιά»

τοῦ λαϊκοῦ περιοδικοῦ ἀναφέρει ἕνα περιστατικὸ ἀπὸ τὴν «Θαΐδα» τοῦ Ἀνατὸλ Φράνς — χωρὶς νὰ ἐμβαθύνῃ στὸ νόημά του. Γράφει ὁ Ἀνατὸλ Φράνς:

«Ἕνας ἐξερευνητὴς συναντᾶ κάπου στὴν ἔρημο ἕνα «γιόγκη» ποὺ στέκεται ἐπὶ ὧρες ἀκίνητος. Ὁ ἐξερευνητὴς τοῦ πιάνει κουβέντα ἀλλὰ ὁ «γιόγκη» δὲν τοῦ δίνει καμμιὰ ἀπάντησι. Ἐκνευρισμένος ὁ ξένος τὸν βρίζει: «σκύλε». Ἔτσι ἡ βρισιὰ αὐτὴ λύνει τὴν σιωπὴ τοῦ «γιόγκη» ποὺ παρατηρεῖ μὲ ἤρεμη φωνή: «Πάψε! Πάψε! Δὲν ξέρουμε τί εἶναι οἱ σκύλοι καὶ τί εἴμαστε ἐμεῖς...».

«Δὲν εἶναι προσβολὴ νὰ σὲ ποῦνε: ζῶον!»

Τοῦ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΡΟΙ·ΔΗ

Ἄκουσα — γράφει ὁ κ. Γιάννης Καραλῆς, χρονογράφος τῆς ἐφημερίδος «Πελοποννησος» Πατρῶν — νὰ λέγη μὲ ὀργὴ μία μητέρα στη θυγατέρα της: «Τέτοιο ζῶο, που εἶσαι, καλὰ νὰ τὰ παθαίνης»

Ἡ καλὴ ἐκείνη μητέρα δεν καθωριζε ὅμως, ποιό ζῶο, ἀκριβῶς ἦταν ἡ κόρη της. Γιατί, ὅπως ὑπάρχουν ἄνθρωποι καὶ ἀνθρωπάκια, ὑπαρχουν ζῶα καὶ ζωῦφια. Μᾶλλον θὰ ηθελε νὰ τὴν πῆ σκουλήκι, γιατὶ τὰ ζῶα εἶναι εὐγενῆ καὶ ἀξιοπρεπῆ πλάσματα.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ, θάθελα νὰ μετέφερα ἐδῶ, τὰ ὅσα γράφει ὁ Ἐμμανουηλ Ροΐδης γιὰ τὰ ζῶα, αὐτὸς ὁ μεγαλοφυὴς καὶ εἴρωνας, ὁ κοινωνιολογος, ὁ ἀνοιχτομάτης συγγραφέας, ποὺ στάθηκαν μικρὰ τὰ σύνορα τῆς Ἑλλάδος γιὰ το τεραστιο ταλεντο του

★

Γράφει ὁ Ροΐδης:

«Ἐφ' ὅσον εὐτύχησα η δυστυχησα νὰ γνωρίσω, εἶμαι, πιστεύω ὁ μόνος ἄνρθωπος, ὅστις, ἂν τον ὠνόμαζαν ζῶον, δὲν θὰ ἐθεώρει τοῦτο προσβολήν Ὅσον συναναστρέφομαι τὰ ζῶα, τόσον μᾶλλον πείθομαι ὅτι δὲν ὑπάρχει μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων καμμία διαφορά, ἀλλὰ μόνον ὅτι τὰ πράγματα κατὰ τὰ ὁποῖα διαφέρομεν ἀπὸ τὰ ζῶα, δεν ἀποδεικνύουν ὅλα τὴν ἀνθρωπινην ὑπεροχην. Τὸ κυρίως διακρίνον ἡμᾶς ἀπὸ αὐτὰ εἶναι ὅτι ἐκεῖνα παρελαβον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ὅσα ἔχουν οὗτοι καλὰ καὶ ἀπέφυγον νὰ μιμηθοῦν τ' ἄχρηστα, τὰ ἐπιβλαβῆ και τὰ γελοῖα.

»Οὐδέποτε γίνεται λόγος μεταξὺ αὐτῶν περὶ ἐπισκέψεων τοῦ νέου ἔτους, οὔτε περὶ καπνίσματος, οὔτε περὶ φορου ἐπὶ τοῦ καπνοῦ ἢ οἱουδήποτε ἄλλου Δεν χαρτοπαικτοῦν, δὲν πίνουν παρὰ νερό, ἢ γαλα, ὅταν εἶναι μικρα, δεν συντηροῦν στρατούς, ἀγνοοῦν τί θὰ πῆ πατρὶς καὶ ἰδιοκτησία καὶ ἐκ τούτου οὔτε δίκας ἐγείρουν, ουτε κινοῦσι πολέμους, ἀλλὰ μονον μονομαχίας περὶ πραγματων, τα ὁποῖα τὰ ἐνδιαφέρουν προσωπικῶς. Καὶ αὐτους τους οἰκογενειακους δεσμοὺς περιώρισαν εἰς μόνον τοὺς ἀναγκαίους καὶ μὴ ὀχληρούς Ἔχουν μεν πατερα καὶ μητέρα, οὔτε θείους ὅμως, οὔτε ἐξαδέλφους, οὔτε πάππους, ουτε ἐγγονους καὶ το κυριώτερον οὔτε πενθερους, οὔτε πενθερας. Ζῶντα κατὰ τὸ Εὐαγγελικὸν παράγγελμα, με ὅ,τι στείλη εἰς αὐτὰ ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ, δεν ὑποκεινται εἰς την ὑποχρέωσιν νὰ συντάξουν διαθηκην καὶ ἀγνοοῦν ὅτι ὑπάρχουν εἰς τον κοσμον συμβολαιογράφοι, ὅπως καὶ δήμιοι, δικαστήρια, ἰατροί, εἱρκταί, στρατῶνες, νοσοκομεῖα, πτωχοκομεῖα καὶ οἰκονομικὰ μαγειρεῖα

»Ταῦτα λέγων δὲν ἐννοῶ ν' ἀμφισβητήσω τῶν πραγμάτων τούτων τὴν χρησιμότητα καὶ τὴν ἀνάγκην, ἀλλὰ νὰ εἴπω ὅτι δύσκολον νὰ μακαρίσωμεν τον ἄνθρωπον δι' ὅσα κατέστησεν ἀναγκαῖα ἡ κακὴ ποιοτης τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς του, ἢ νὰ θεωρησωμεν ὡς μικρον πλεονεκτημα τῶν ζώων το νὰ δύνανται νὰ τρώγουν χωρὶς μαγείρους, νὰ ἐνδύωνται χωρὶς ράπτας, νὰ νυμφεύωνται χωρὶς παπᾶν, νὰ γεννῶνται ἄνευ τῆς βοηθείας μαμμῆς καὶ ν' ἀποθνήσκουν ἄνευ τῆς συμπράξεως τοῦ ἰατροῦ ἢ τοῦ δημίου Τ' ἀνωτερω ἀρκοῦν, νομίζω, ν' ἀποδείξουν πόσον ἀπατῶνται οἱ θεωροῦντες ἄλογα τὰ ζῶα...».

'Αρετὲς τῶν ζώων

Ἰταλοὶ ἐπιστήμονες ὑποστηρίζουν, ὅτι ἐπιβάλλεται ἀναθεώρησις τοῦ λεξιλογίου μας, ἰδίως σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὰ ζῶα.

Μὲ ποιό δικαίωμα χρησιμοποιοῦμε ἔξαφνα ὡς βρισιὰ τὴ λέξη γουρούνι; Ὁ χοῖρος, ὅπως μᾶς πληροφοροῦν οἱ ζωολόγοι, ἔχει ὁρισμένες εὐαισθησίες ποὺ ἀρκετὰ σπάνια τὶς ἔχουν οἱ ἄνθρωποι. Τὸ τετράποδο αὐτό, ὅταν προσβάλλεται ἀπὸ πυρετό, προτιμάει νὰ ὑποφέρη ἀγόγγυστα γιὰ νὰ μὴν ἀνησυχήση τὰ ἄλλα ὅμοιά του ζῶα, ποὺ μένουν μαζί του στὸν ἴδιο σταῦλο. Ἡ θήλεια τοῦ χοίρου, ὅταν τῆς παίρνουν τὰ μικρά της, γιὰ νὰ τὰ ὁδηγήσουν στὴ σφαγή, καταπίνει πέτρες γιὰ νὰ καταπνίξη μὲ ἕνα μεγαλύτερο σωματικὸ πόνο, τὸν πόνο ποὺ αἰσθάνεται ἀπ' αὐτὴ τὴν ἁρπαγή.

Λέμε, ἀσυλλόγιστα ὅτι τὰ ζῶα δὲν ἔχουν σεμνοτυφίες καὶ κάποια ἐλευθέρια συμπεριφορὰ ἀνθρώπινη τὴν χαρακτηρίζομε «ζωώδη», ὡστόσο, ποιός θὰ ἐφαντάζετο, ὅτι ἡ λύκαινα τηρεῖ μιὰ μακρὰ περίοδο μνηστείας, ἐν πλήρει ἁγνότητι πρὶν ἀπὸ τὸ ζευγάρωμά της;

Στὰ σκυλιὰ ποὺ χρησιμοποιοῦνται στὰ ἔλκυθρα τῶν Ἐσκιμώων, ἀρετὲς ποὺ θὰ μπορούσαμε νὰ τὶς ὀνομάσουμε ψυχικές, ἀποφασίζουν γιὰ τὴν προτίμησι τῶν θηλυκῶν: συμβαίνει ὁ πιὸ περιζήτητος «γαμπρὸς» τῆς ἀγέλης νὰ μὴν εἶναι ὁ πιὸ γέρος, ὁ πιὸ ρωμαλέος τῶν σκύλων, ἀλλὰ κάποιος μικρόσωμος, φανερὰ κατώτερος ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους, σὲ δύναμι καὶ παράστημα. Ποὺ ἔχει δώσει δείγματα ἐξυπνάδας καὶ θάρρους στὶς δύσκολες στιγμὲς τῆς ἀγέλης.

Στὸν κόσμο τῶν ζώων, δὲν ἀσκεῖται ἡ φονικὴ βία γιὰ κατάκτησι τοῦ θήλεως: οἱ ἄρρενες ἀγωνίζονται, σὰν ἀπὸ μιὰ μυστηριώδη ἐπιταγὴ τῆς ζωῆς, ὑπακούοντας σὲ ἕναν κώδικα μὲ κανόνες συμπεριφορᾶς καταγραμμένους βαθειὰ μέσα στὰ γονίδιά του, νὰ διακριθοῦν σὰν οἱ ἄριστοι τοῦ εἴδους, καὶ τὸ θηλυκὸ δὲν ἔχει παρὰ νὰ πλησιάση στὴν πιὸ γοητευτικὴ φωνὴ ἢ στὴν ἐντυπωσιακώτερη παρουσία. Καὶ πρόκειται ἐδῶ φυσικὰ γιὰ ἕναν κώδικα ἁμίλλης, ἐπεξεργασμένο ἀπὸ ἀμέτρητες γενεές, ποὺ δρᾶ ὡς φυσικὸς νόμος, ἐπιτακτικά, σὰν ὑπέρτατο κάλεσμα τῆς ζωῆς. Τί νὰ πῆ κανεὶς ὕστερα ἀπ' ὅλα αὐτά, γιὰ τὶς διαστροφικὲς ἀνθρώπινες καταστάσεις, γιὰ τὸν θεσμὸ τῆς προίκας π.χ., ποὺ ἀναστρέφει ἀνεπίτρεπτα τοὺς ὅρους, ἀφοῦ ἡ δύναμις τοῦ προσφερόμενου πλούτου προσελκύει στὸ θῆλυ τὸν πιὸ ἐπιδέξιο κηφῆνα, καταγράφοντας βαθειὰ μέσα στὰ βάθη τῆς ὑπάρξεως ὅλων τῶν ἀσθενικῶν ἀπογόνων του, μιὰ ταπεινωτική, γιὰ τὸν ἄρρενα προϋπόθεσι τοῦ ἔρωτα;

Μὲ ποιό δικαίωμα ἡ λέξις «κτῆνος» θεωρεῖται βρισιά;

Ἡ «ἕκτη αἴσθησις»

Ὁ σκύλος μπορεῖ νὰ ἀκούση μιὰ ἠλεκτρονικὴ σφυρίχτρα, γιατὶ τὸ ὄργανο τῆς ἀκοῆς του εἶναι τελειότερο ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινο καὶ γι' αὐτὸ πολλὲς φορὲς τὸν θαυμάζουμε γιὰ τὴν ἑτοιμότητά του καὶ τὴν ὄσφρησή του. Τὶς ἴδιες αὐτὲς ἰδιότητες θὰ μπορέση ἐπίσης νὰ ἀναπτύξη καὶ ὁ ἄνθρωπος.

Μιὰ κουκουβάγια μπορεῖ νὰ δῆ μέσα στὸ σκοτάδι, ἐνῶ εἶναι βέβαιο ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν βλέπει. Μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῶν νέων ἰδιοτήτων, θὰ μποροῦμε νὰ ἔχουμε κι' ἐμεῖς τὸ μάτι τῆς κουκουβάγιας ἢ τῆς νυχτερίδας, ποὺ πετοῦν στὸ ἀπόλυτο σκοτάδι, δίχως νὰ προσκρούουν πουθενά, γιατὶ ἔχουν τελειότερα ὄργανα δράσεως καὶ ὀσφρήσεως ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο.

Ἡ μέλισσα μπορεῖ νὰ ὀσφρανθῆ τὴν παρουσία λουλουδιῶν, σὲ ἀπόσταση τεσσάρων μιλίων. Φυσικά, ὁ ἄνθρωπος ὑστερεῖ πάρα πολύ. Δὲν ἀποκλείεται τώρα, νὰ ἀναπτύξη τόσο πολὺ τὴν ὄσφρησή του.

Καὶ τὰ ἄλλα ζῶα ἔχουν ἰδιότητες ἐκπληκτικές. Οἱ ἐρευνηταὶ ἐπιστήμονες διερωτῶνται: Ἀφοῦ ὡρισμένα ζῶα ἔχουν τόσο καλὰ «ἀκονισμένες» αἰσθήσεις, γιατὶ νὰ μὴ τὶς ἔχη καὶ ὁ ἄνθρωπος; Γιατὶ νὰ μὴ ἀναπτύσσουμε ἠλεκτρομαγνητικὲς ἱκανότητες; Γιατί τὸ μυαλό μας νὰ μὴν εἶναι δυνατὸ νὰ ἐπικοινωνῆ μὲ τὸ μυαλὸ ἄλλων ἀνθρώπων, ὅπως συμβαίνει μὲ τοὺς πομποὺς καὶ τοὺς δέκτες; Γιατί νὰ μὴν εἴμαστε κ' ἐμεῖς προικισμένοι μὲ τὶς ἰδιότητες τοῦ ραντὰρ καὶ νὰ νοιώθουμε τὴν παρουσία ἀντικειμένων ποὺ δὲν τὰ βλέπουμε; Γιατί νὰ μὴ διαθέτουμε ὑπέρυθρες ἀκτῖνες καὶ νὰ βλέπουμε κι ἐμεῖς στὸ σκοτάδι;

Ὁ Σουηδὸς καθηγητὴς Γκούσταβ Μόλλε ὑποστηρίζει ὅτι ὑπάρχει καὶ στὸν ἄνθρωπο μία «ἕκτη αἴσθηση», ἀλλὰ τελεῖ εἰς λανθάνουσαν κατάστασιν, τῆς αἰσθήσεως δὲ αὐτῆς ἡ ἕδρα εὑρίσκεται σ' ἕνα ἐσωτερικὸ θάλαμο τοῦ ἐγκεφάλου, ὁ ὁποῖος, γιὰ τοὺς περισσότερους ἀνθρώπους παραμένει κλειστός. Ἕνας ἀριθμὸς ἐκπληκτικῶν ἰδιοτήτων ὡρισμένων ἀτόμων ἐξηγγοῦνται μόνον μὲ τὴν ὕπαρξιν τῆς «ἕκτης αἰσθήσεως». Οἱ ἐπιστήμονες παραδέχονται, τώρα, ὅτι ὑπάρχουν δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου λεγόμενες «ὑπερφυσικές», γιὰ τὶς ὁποῖες ὁ ὀρθὸς ὁρισμὸς θὰ ἦταν ὅτι εἶναι εἰσέτι ἀνερμήνευτες — διότι βεβαίως, εἶναι φυσικές. Θ' ἀπαιτηθοῦν ἔρευναι μακροχρόνιοι καὶ ἐπίμονοι σ' αὐτὸν τὸν καινούργιο χῶρο τῆς ἐπιστήμης, γιὰ τὸν ὁποῖον ἡ θεοσοφικὴ ἑταιρία μίλησε πρὸ ἑκατὸ σχεδὸν ἐτῶν (τὸ 1875) θέτοντας ὡς ἕνα ἐκ τῶν σκοπῶν τῆς ὑπάρξεώς της τὴν ἔρευνα «τῶν ἀνερμηνεύτων νόμων τῆς φύσεως καὶ τῶν λανθανουσῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου».

Σκυλιὰ καὶ παιδιὰ

Ἐκυκλοφόρησε στὴν Ἀμερικὴ ἕνα βιβλίο τοῦ Μάϊκλ Φὸξ καθηγητοῦ τῆς Ψυχολογίας στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Οὐάσιγκτων, ὑπὸ τὸν τίτλο «Πῶς θὰ κατανοήσετε τὸν σκύλο σας».

Ὁ Ἀμερικανὸς ἐπιστήμων, λέει, ὅτι τὰ σκυλιὰ ἀνατρέφονται, ὅπως καὶ τὰ παιδιὰ καὶ πολλὲς χαρακτηριστικὲς ἐκδηλώσεις τους μοιάζουν. Ἂν ὑποθέσωμε ὅτι τὸ μικρὸ παιδί, ποὺ δὲν ξέρει νὰ μιλήση, ἐκφράζεται μὲ τὴν «γλῶσσα» τοῦ σώματός του ἢ μὲ τὶς κινήσεις τῶν χεριῶν του ἢ μὲ τὴν ἔκφρασι τοῦ προσώπου του, τότε πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τοὺς σκύλους. Ὅπως τὰ παιδιά, ἔτσι καὶ τὰ σκυλιὰ δὲν ἀνέχονται μερικὰ πράγματα, ὅπως εἶναι ἡ ὑπερβολικὴ τρυφερότης καὶ προσήλωσις τῶν μεγάλων. Ἀλλὰ ἐπίσης ἔχει ἀποδειχθῆ ὅτι τὰ παιδιὰ ποὺ μεγαλώνουν σὲ ἕνα περιβάλλον, ὅπου ζοῦν μερικὰ ἄτομα, καὶ ὅπου δὲν εἶναι ἀπομονωμένα, ἀποκτοῦν καλύτερη ἀγωγή. Τὸ ἴδιο, ὅμως, συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς σκύλους. Ὅταν ζοῦν σὲ οἰκογενειακὸ περιβάλλον, γίνονται πιὸ καταδεκτικοί, πιὸ κοινωνικοί, ἐνῶ ὅταν μένουν μὲ ἕναν ἐργένη, ἀναπτύσσουν τὴν ἐπιθετικότητά τους καὶ μαθαίνουν νὰ μὴν ἀνέχωνται ἄλλους σκύλους ἢ ἄλλους ἀνθρώπους.

Ὁ δόκτωρ Μάϊκλ Φὸξ πιστεύει ὅτι τὰ σκυλιὰ τοῦ δρόμου γίνονται ἐπιθετικὰ καὶ εἶναι ἀδύνατο κατόπιν νὰ μαζευτοῦν σὲ ἕνα σπίτι. Ἀλλά, διερωτᾶται, δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὰ παιδιά; Μόλις ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὸ σπίτι τους, παρασύρονται, γίνονται ἀλῆτες, στρέφονται ἐναντίον τῶν γονέων τους καὶ ἀποκτοῦν ἀντικοινωνικὴ συμπεριφορά. Ἑπομένως, ὁ δρόμος εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς γιὰ τὰ παιδιὰ καὶ γιὰ τοὺς σκύλους.

Κατὰ τὴν ἄποψι τοῦ Ἀμερικανοῦ ἐπιστήμονος, δὲν εἶναι σωστὸ οἱ γονεῖς νὰ εἶναι τόσο «διδακτικοὶ» ἢ ἐπιτιμητικοὶ στὰ παιδιά, ὅταν ἀκόμη εἶναι πολὺ μικρά, γιατὶ οἱ παρατηρήσεις τους πέφτουν στὸ κενό. Τὰ παιδιὰ ξεχνοῦν πολὺ γρήγορα. Τὸ ἴδιο ὅμως αὐτὸ φαινόμενο παρατηρεῖται καὶ στὰ σκυλιά. Ἂν θέλη κάποιος ποὺ ἀγαπᾶ τὰ σκυλιά, νὰ τὰ διδάξη ὥστε νὰ μὴν τὸν ἐνοχλοῦν καὶ νὰ πειθαρχοῦν στὶς παρατηρήσεις του, θὰ πρέπει νὰ ἀφήση νὰ μεγαλώσουν λίγο.

— Τὸ σπουδαιότερο, συνεχίζει ὁ δόκτωρ Φόξ, εἶναι ὅτι δὲν πρέπει νὰ προκαλέσωμε ψυχικὸ τραῦμα στὰ παιδιά, γιατὶ θὰ τὸ θυμοῦνται σὲ ὅλη τὴν ζωή τους. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὰ σκυλιά: ὅσο καὶ νὰ φαίνεται παράξενο, τὰ σκυλιὰ παθαίνουν καὶ αὐτὰ ψυχικὰ τραύματα.

Ὁ δόκτωρ Μάϊκλ Φὸξ θεωρεῖ ὅτι ὁ ἄνθρωπος παρατηρώντας τὴ συμπεριφορὰ τοῦ σκύλου θὰ ἔχη νὰ διδαχθῆ ἀρκετὰ πράγματα καὶ πιστεύει ὅτι μόνον τώρα, μὲ ὅλα τὰ μέσα παρατηρήσεως καὶ ὀργανώσεως τῆς ζωῆς τῶν ζώων εἶναι δυνατὸν νὰ μάθουμε κάθε τι σχετικὰ μὲ τὴν ζωή τους, τὸν ψυχικὸ κόσμο τους καὶ μὲ τὶς ἀντιδράσεις τους.

ΑΦΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΣΚΟΤΑΔΙΣΜΟΣ

Μεσαιωνικὲς δίκες μὲ κατηγορουμένους ζῶα

Τὸν 15ο αἰῶνα, ἕνας Γάλλος δικηγόρος, ὁ κύριος Σασσωσέ, ἔγινε διάσημος, ὑπερασπιζόμενος... τοὺς ποντικοὺς τῆς ἐπισκοπῆς τοῦ Ὠτέν. Μὲ τὴν κατηγορία ὅτι ἀπασχολοῦσαν τοὺς πολῖτες, ὅλοι οἱ ποντικοὶ τῆς πόλεως ἐκλήθησαν νὰ ἐμφανισθοῦν στὸ τοπικὸ ἐκκλησιαστικὸ δικαστήριο. Φυσικά, κανένας ποντικὸς δὲν ἀπάντησε στὴν πρόσκλησι. Περιφρόνησις πρὸς τὸ δικαστήριο. Ὁ συνήγορος ὑπερασπίσεως ὑπεστήριζε, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ποντικοὺς ἦταν πολὺ γέροι ἢ πολὺ μικροὶ καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ κάνουν τὸ ταξίδι ὡς τὸ δικαστήριο. Ὅσο γιὰ τοὺς ἄλλους, ἦταν πρόθυμοι νὰ ἐμφανισθοῦν ἂν τὸ δικαστήριο διέτασσε νὰ συλληφθοῦν ὅλες οἱ γάτες, παρέχοντάς τους ἔτσι τὶς ἀπαιτούμενες ἐγγυήσεις ἀσφαλείας γι' αὐτούς. Φυσικά, τὸ δικαστήριο δὲν μποροῦσε νὰ κάνη τὸ ἴδιο μιὰ τέτοια παρανομία, καὶ ἀνέβαλε τὴν δίκη ἐπ' ἀόριστον...

Μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ παράξενες δίκες ζώων, ἔγινε στὴ Βασιλεία τῆς Ἑλβετίας, στὰ 1474, ὅταν ἕνας πετεινὸς κατηγορήθη ὅτι διέπραξε ἕνα φοβερὸ ἔγκλημα... γεννώντας ἕνα αὐγό; Γιατί ἕνα αὐγὸ πετεινοῦ, στὰ χέρια ἑνὸς μάγου ἢ μιᾶς μάγισσας, ἦταν τόσο ἐπικίνδυνο ὅπλο, ὅσο εἶναι σήμερα μιὰ ὑδρογονικὴ βόμβα. Φυσικά, ὁ σατανικὸς πετεινὸς καταδικάστηκε σὲ θάνατο καὶ παραδόθηκε στὴν πυρά, μαζὶ μὲ τὸ αὐγό! Τώρα, τὸ ἂν ἔκανε πράγματι, καὶ πῶς, ὁ δυστυχισμένος αὐτὸς πετεινὸς αὐγό, δὲν ἔχει ἀκόμη ἐξακριβωθῆ.

∴

Στὰ 1457, μιὰ γουρούνα παραπέμφθηκε στὸ κακουργιοδικεῖο τοῦ Λαβινύ, μαζὶ μὲ τὰ ἕξη μικρά της, μὲ τὴν κατηγορία ὅτι σκότωσαν καὶ ἔφαγαν ἕνα παιδάκι δύο ἐτῶν. Φυσικά, ἡ γουρούνα καταδικάστηκε σὲ θάνατο, ἀλλὰ ὁ συνήγορος ὑπερασπίσεως κατώρθωσε ν' ἀπαλλάξη τὰ γουρουνόπουλα, μὲ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἦταν ἀνήλικα καὶ παρεσύρθησαν στὸ ἔγκλημα ἀπὸ τὴν μητέρα τους...

∴

Τὸ 1713, μιὰ ἀποικία μυρμηγκιῶν, κατηγορήθηκαν ὅτι ἔκλεβαν ἀλεύρι ἀπὸ μιὰ ἀποθήκη. Τὰ μυρμήγκια παρεπέμφθησαν σ' ἕνα ἐκκλησιαστικὸ δικαστήριο, ἀλλὰ φυσικὰ δὲν παρουσιάστηκαν καὶ δικάστηκαν ἐρήμην. Ἕνας δικαστικὸς κλητήρας, ἀνέλαβε ὕστερα νὰ πάη στὰ μυρμήγκια, γιὰ νὰ τοὺς ἀναγγείλη τὴν καταδικαστικὴ ἀπόφασι.

Σὲ μιὰ πόλι τῆς Γαλλίας, τὸ 1543, οἱ μέλισσες μιᾶς κυψέλης, κατηγορήθηκαν ὅτι τσίμπησαν ὁμαδικὰ ἕναν ἄνθρωπο, τόσο, ποὺ κόντεψε νὰ πεθάνη. Ὅταν προσδιωρίσθη ἡ δίκη, ὁ μηνυτὴς καὶ οἱ μάρτυρες κατηγορίας παρεδέχθησαν, ὅτι ἦταν ἀδύνατον νὰ ἀναγνωρίσουν τὶς μέλισσες, ποὺ εἶχαν διαπράξει τὸ ἀδίκημα, ἀφοῦ μάλιστα εἶχαν διασκορπιστῆ σὲ ἄλλες κυψέλες.

⁂

Ὅσο κι' ἂν φαίνεται ἀπίστευτο, τὸν περασμένο ἀκόμη αἰῶνα, «κοινοποιήθηκαν» δικαστικὲς ἀποφάσεις ἐξώσεως στοὺς ποντικοὺς ὡρισμένων περιφερειῶν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Γιὰ νὰ εἶναι βέβαιοι ὅτι οἱ ποντικοὶ δὲν θὰ περιφρονοῦσαν τὴν ἀπόφασι, οἱ κλητῆρες ἄλειφαν τὰ ἔγγραφα μὲ λίπος καὶ τὰ τοποθετοῦσαν στὶς τρύπες τους. Ἔτσι, οἱ ποντικοὶ θὰ τὰ μυριζόνταν, θὰ τὰ «διάβαζαν» (δηλαδὴ θὰ τὰ ἔτρωγαν), θὰ «χώνευαν» τὸ περιεχόμενο τους καὶ θὰ εγκατέλειπαν τὴν περιοχή.

⁂

Σὲ ἔρευνες ποὺ ἔγιναν στὴ Γαλλια, βρέθηκαν τὰ πρακτικὰ τῶν δικῶν 92 ζώων, ποὺ δικάστηκαν μεταξὺ 1120 καὶ 1740. Ἡ τελευταία περίπτωσι, ἀναφερόταν σὲ μιὰ ἀγελάδα ποὺ παρεπέμφθη σὲ δίκη γιὰ φόνο. Κατὰ τὸ κατηγορητήριο, ἡ ἀγελάδα εἶχε πατήσει καὶ σκοτώσει ἕνα παιδὶ ποὺ κοιμόταν στὴ σκιὰ ἑνὸς δέντρου. Φυσικά, τὸ ζῶο κατεδικάσθη εἰς θάνατον καὶ ἐκτελέσθηκε μπροστὰ στὸ πλῆθος.

★

Μιὰ ἀσυνήθιστη δίκη ἔγινε ἐπίσης στὴ Γαλλία, στὰ 1394. Στὸ ἑδώλιο τοῦ κατηγορουμένου, ἕνα γουρούνι, ποὺ εἶχε μπῆ σ' ἕνα ὀστεοφυλάκιο. Γι' αὐτὴ τὴν ἱεροσυλία, κατεδικάσθη εἰς θάνατο, παμψηφεί!

Τόση ἀφέλεια καὶ σκοταδισμὸς ἐπικρατοῦσαν κατὰ τὰ χρόνια τοῦ Μεσαίωνα.

★

Προτιμάει σκύλους ἕνας ξενοδόχος

Ἀνεγραφη στὸν αθηναικο τυπο η ακολουθη ειδησις απο το Λονδινον

Θα προτιμουσε να εχη περισσοτερους πελατες σκυλους παρὰ ἀνθρωπους ο Μπομπ Φλετσερ 30 ετῶν διευθυντὴς ξενοδοχειου στο Θορντον της Ἀγγλισς Και εξηγει γιὰ ποιοὺς λόγους

1 Τα σκυλιὰ δεν προσπαθοῦν να φιλήσουν τὶς καμαριερες

2 Δὲν κλέβουν τὶς σταχτοθῆκες

3 Δὲν μεθᾶνε

4 Δὲν χρησιμοποιοῦν πετσέτες γιὰ να καθαρισουν τὰ παπούτσια τους

5 Δὲν καῖνε τα σεντόνια καπνιζοντας στό κρεβάτι καὶ τὸ κυριώτερο

6 Δὲν παραπονιοῦνται

Ὁ Χιμπατζῆς
ἕνας στενὸς συγγενής μας

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΔΕΚΑ ΕΤΩΝ

Ἡ Ἀμερικανίδα φυσιοδίφης Τζαίην Σκούντηλ ἔζησε δέκα χρόνια στὴν Ἀφρική, μελετώντας τοὺς χιμπατζῆδες. Ἔμαθε ὅτι ὑποφέρουν ἀπὸ σοβαρὲς νευρώσεις, ὅταν ἀπομονωθοῦν ἢ μείνουν ὀρφανοί. Ἔμαθε ὅτι οἱ χιμπατζῆδες κυνηγοῦν, σκοτώνουν καὶ τρῶνε κρέας. Μιὰ ἀπὸ τὶς λιχουδιὲς ποὺ προτιμοῦν εἶναι τὸ μυαλό. Ἔμαθε ἀκόμη, ὅτι ἀγαποῦν τὰ παιδιά τους καὶ σέβονται τοὺς γεροντότερους, ἀλλὰ ἐγκαταλείπουν τοὺς ἀρρώστους.

Εἶδε ὅτι τὰ χαρακτηριστικά τους μοιάζουν τόσο πολὺ μὲ τὰ ἀνθρώπινα, ὥστε ὀνόματα ὅπως Γολιάθ, Μάϊκ, Μὰκ Γκρέγκορ ἢ Φιφὴ νὰ τοὺς ταιριάζουν περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἀριθμοὺς ἢ τὴν ἐπιστημονικὴ ταξινόμηση. Ἔμαθε τόσα πολλὰ ἀπὸ τοὺς χιμπατζῆδες, ποὺ ἔφτασε στὸ σημεῖο νὰ μεγαλώσῃ τὸ παιδί της σὰν νὰ ἦταν ἕνας ἀπ' αὐτούς. Αὐτὰ ποὺ εἶδε ἴσως μᾶς βοηθήσουν νὰ μάθουμε κάτι καὶ γιὰ τὸν ἑαυτό μας.

Στὸ βιβλίο της — ποὺ ἔγραψε ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸν σύζυγό της Οὔγκο Βὰν Λάβικ, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀκολουθήσει τὴν ἐξερευνητικὴ ἀποστολὴ ὡς φωτογράφος— ἀναφέρει μεταξὺ ἄλλων, τὰ ἀκόλουθα.

Πάντοτε πίστευα, ὅτι γιὰ τοὺς ἀνθρώπους τὰ παιδιὰ ἀποκτοῦν ὅλο καὶ περισσότερο ἐνδιαφέρον ὅσο ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸ βρεφικὸ στάδιο καὶ ἀρχίζουν νὰ ἀνταποκρίνωνται στὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα. Εἶναι σίγουρο ὅτι ἕνα βρέφος χιμπατζῆ γίνεται περισσότερο ἑλκυστικὸ καθὼς μεγαλώνει, ὄχι μόνον στὴν μητέρα του καὶ στ' ἀδέλφια του ἀλλὰ καὶ στὰ ἄλλα μέλη τῆς ὁμάδος του καὶ ἀκόμη καὶ στοὺς ἁπλοὺς παρατηρητὲς στὸ γένος τῶν ἀνθρώπων.

Ὅπως ἀκριβῶς τὰ παιδιὰ τῶν ἀνθρώπων ἔτσι καὶ τῶν χιμπατζήδων ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὶς μητέρες τους γιὰ πολλὰ χρόνια. Τὰ περισσότερα νήπια ἐξακολουθοῦν νὰ βυζαίνουν καὶ νὰ κοιμοῦνται μὲ τὴν μητέρα τους, πάνω ἀπὸ τέσσαρα χρόνια καί, ἂν καὶ φορτώνονται στὴ ράχη της ὅλο καὶ λιγώτερο, δὲν καθυστεροῦν καθόλου νὰ βρεθοῦν πάνω της ὅταν δοῦν κάποιο σημεῖο ταραχῆς στὴν ὁμάδα ἢ κάποιο ἄλλο κίνδυνο μέχρι νὰ γίνουν τεσσάρων ἢ καὶ πέντε ἐτῶν.

Σ' αὐτὴ τὴν περίοδο τῆς ἐξαρτήσεως τὸ νήπιο γίνεται σιγὰ - σιγὰ κύριος τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντός του: μαθαίνει νὰ κινεῖται ἄνετα καὶ γρήγορα πάνω στὸ ἔδαφος καὶ ἀνάμεσα στὰ δένδρα καὶ αὐξάνει συνεχῶς τὴν ἱκανότητά του στὸν χειρισμὸ διαφόρων ἀντικειμένων, ὅπως τὰ κλαδιὰ καὶ οἱ ξερὲς βέργες, ἐνῶ παράλληλα τρέφεται καὶ μαθαίνει νὰ κάνῃ

μόνο του τὴν φωλιά του.

Τὰ παιδιὰ τοῦ ἀνθρώπου στὴν πλειοψηφία τους μαθαίνουν νὰ ἀρκουδίζουν καὶ νὰ ἀνεβαίνουν τὰ σκαλιὰ καὶ νὰ τρέφωνται μόνα τους, μὲ τὸ κουτάλι πολὺ νωρίτερα ἀπ' ὅ,τι μαθαίνουν νὰ συμπεριφέρωνται μὲ καλοὺς τρόπους, ὅπως τοὺς ζητοῦν οἱ μεγάλοι.

Οἱ μικροὶ χιμπατζῆδες ἀφιερώνουν πολὺ χρόνο στὰ παιχνίδια τους. Πραγματικά, ὅταν γίνουν 2—3 ἐτῶν πολὺ συχνὰ φαίνεται, ὅτι δὲν κάνουν τίποτε ἄλλο. Τὸ παιχνίδι εἶναι κάτι ποὺ δὲν ἔχει ξεκαθαρισθῆ ἀκόμη, τί πρᾶγμα εἶναι, Ποιος εἶναι ὁ ρόλος του, Μὲ ποιό τρόπο μποροῦμε νὰ τοῦ δώσουμε ἕναν ὁρισμο, Ἴσως μερικὲς ἀπὸ τὶς διχογνωμίες νὰ ἔχουν δημιουργηθῆ ἐπειδὴ στὰ παιδιὰ τοῦ ἀνθρώπου ὑπάρχουν δύο ἐντελῶς διαφορετικοὶ τύποι δραστηριοτητος ποὺ ὀνομαζονται «παιχνίδι». Τὸ παιδὶ τῶν δύο ἐτῶν πού, μὲ μεγάλη συγκέντρωση κατασκευάζει ἕνα πύργο μὲ 10 κύβους, λέμε, ὅτι παίζει μὲ τὰ τοῦβλα του. Αὐτὸ εἶναι ἕνα ἐντελῶς διαφορετικὸ εἶδος δραστηριότητος ἀπ' αὐτὴν ποὺ δείχνει τὸ ἴδιο παιδί, ὅταν ἀρκουδίζη γύρω - γύρω ἀπὸ τὸ κρεβάτι, τσιρίζοντας καὶ γελώντας, ἐνῶ ὁ πατέρας του σέρνεται ἀπὸ πίσω του.

Ὁ μικρος χιμπατζῆς, ποὺ προσπαθεῖ συνεχῶς νὰ λυγίση ἕνα κλαδὶ γιὰ νὰ τὸ κάνη φωλιὰ ἢ ποὺ προσπαθεῖ νὰ πιάση ἕνα τερμίτη μὲ ἕνα μικροσκοπικὸ καὶ ἐντελῶς ἀνεπαρκὲς κομμάτι ἀπὸ χορτάρι, πιθανὸν νὰ κάνη κάτι ποὺ εἶναι ἀντίστοιχο μὲ τὴν κατασκευὴ τοῦ πύργου μὲ τοὺς κύβους ἀπὸ τὸ παιδὶ τοῦ ἀνθρώπου.

Οἱ μικροὶ χιμπατζῆδες παίζουν συχνὰ μόνοι τους, ὅταν δὲν ὑπάρχουν σύντροφοι γιὰ τὰ παιχνίδια τους, χοροπηδώντας στὰ κλαδιὰ ἑνὸς δένδρου, ὑπερπηδώντας τὸ ἴδιο συνεχεια κενο πρὸς ἕνα ὡρισμένο κλαδί, κανοντας τοῦμπες στὸν ἀέρα ἢ τὸ ἔδαφος. Πιὸ συχνά, πάντως, τοὺς ἀρέσει νὰ παίζουν μὲ τοὺς ἄλλους κυνηγητὸ γύρω ἀπὸ τὸν κορμὸ ἑνὸς δένδρου πηδώντας ὁ ἕνας μετὰ τὸν ἄλλο ἀπὸ τὴν κορυφὴ ἑνὸς δένδρου σ' ἕνα ἄλλο, αἰωρούμενοι, ὁ καθένας πιασμένος μὲ τὸ ἕνα χέρι μόνον ἀπὸ ἕνα στήριγμα, ἐνῶ προσπαθοῦν νὰ σπρώξουν ἢ νὰ κλωτσήσουν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, δαγκώνοντας ἢ χτυπώντας ἢ γαργαλώντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, καθὼς παλεύουν στὸ ἔδαφος.

Ἤμουν ἀρκετοὺς μῆνες στὸν παραπόταμο Γκόμπε, το 1966, ὅταν ἑτοιμαζόμουν νὰ γεννήσω κι' ἐγώ. Ἤμουν ἐκεῖ καὶ τὴν ἑπομένη χρονιὰ μὲ τὸν μικρό μου γιό. Βλέποντας τὶς χιμπατζίνες νὰ φροντίζουν τὰ παιδιὰ τους, φρόντιζα κι' ἐγὼ τὸ δικό μου μὲ μιὰ καινούργια ἀντίληψη. Ἀπὸ τὴν ἀρχή, ὁ Χιοῦγκο καὶ ἐγὼ εἴχαμε ἐντυπωσιασθῆ μὲ πολλὲς ἀπὸ τὶς μεθοδους τους καὶ ἀποφασίσαμε νὰ χρησιμοποιήσουμε μερικὲς ἀπ' αὐτὲς στὸ μεγάλωμα τοῦ δικοῦ μας παιδιοῦ. Πρῶτα - πρῶτα, ἀποφασίσαμε νὰ δώσουμε στὸ παιδί μας ἀρκετὴ φυσικὴ ἐπαφή, στοργὴ καὶ παιχνιδι. Το θήλαζα σχεδόν, ὅποτε ἤθελε, ἐπὶ ἕνα χρόνο. Δὲν τὸν ἄφηνα νὰ κλαίη στὴν κούνια του. Ὅπου πηγαίναμε τὸν παίρναμε μαζί μας, ὥστε, ἂν καὶ τὸ περιβάλλον ἄλλαζε συχνά, ἡ σχέση του μὲ τοὺς γονεῖς του ἔμενε σαθερή. Ὅποτε τὸν τιμωρούσαμε, τὸν βεβαιώναμε γρήγορα μὲ τὴν σωματικὴ ἐπαφή, ὅτι τὸν ἀγαπούσαμε. Ὅταν ἦταν μικρὸς προσπαθούσαμε νὰ τοῦ ἀποσπάσουμε τὴν προσοχὴ ἀντὶ νὰ τὸν ἐμποδίσουμε, ἁπλῶς νὰ κάνη κάτι κακό.

Καθὼς μεγάλωνε, ἦταν ἀπαραίτητο βέβαια νὰ διανθίσουμε τὶς μεθόδους τῶν χιμπατζήδων μὲ τὴν δική μας κοινὴ λογική, ἀφοῦ στὸ κάτω - κάτω εἴχαμε νὰ κάνουμε μ' ἕνα ἀνθρώπινο παιδὶ κι' ὄχι μ' ἕνα μικρὸ χιμπατζῆ. Παρ' ὅλα αὐτά, προσπαθούσαμε νὰ μὴν τὸν τιμωροῦμε γιὰ σφάλματα, μέχρι ποὺ ἔφτασε σὲ κάποια ἡλικία, στὴν ὁποία μποροῦσε νὰ καταλάβη τὸν λόγο γιὰ κάθε παρατήρηση καὶ ἐξακολουθήσαμε νὰ τὸν ἔχουμε μαζί μας καὶ νὰ τοῦ δίνουμε συχνες φυσικὲς καὶ λεκτικὲς διαβεβαιώσεις.

Εἶχε ἐπιτυχία ἡ μέθοδός μας γιὰ τὴν ἀνατροφή του; Δὲν μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅ,τιδήποτε μὲ σιγουριά.

Ο Μπάρι «Ἔψαλλε τὴν Μασσαλιώτιδα».

ΜΙΑ ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΔΥΟ ΣΚΥΛΩΝ

Ο ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ΡΟΛΟΣ ΕΝΟΣ ΠΟΡΤΡΑΙΤΟΥ

Στό γνωστό περιοδικό «Ζωη τῶν Ζώων» (La Vie des Bêtes) ε δημοσιεύθη μία ἐνδιαφέρουσα ἀφήγησις τοῦ Maurice Rat, συγγραφεως βιβλιων για σκυλους

Φιλική του οικογένεια στήν ἐπαρχία Βαλουά τόν εἶχε προσκαλέσει γιά διαμονή δύο ἑβδομαδων. «Ἐλπίζομε - τοῦ εἶχε γραψει ο φίλος του - ὅτι σεῖς καὶ ὁ Ἀντούρ (ἕνα μικρό κανίς) θά βοηθήσετε νά συνεννοηθῆ μέ τόν Μπάρι» (τόν δικο τους σκύλο). Ἀλλά, μόλις τά δύο σκυλιά συναντήθηκαν, ἐπῆραν σκληρή ἐχθρική στάσι Κάθε προσπάθεια συμφιλιώσεώς των ἀπέβη ματαια. Κατέληξε νά τά κρατοῦν εἰς ἀπόστασιν, παρά ταῦτα σέ μία στιγμή ὁ Μπάρι ξέσχισε ἕνα αὐτί τοῦ Ἀντούρ Ὅταν οἱ φίλοι συνεκεντροῦντο στό σαλόνι, πρῶτος εἰσήγετο ὁ Μπάρι καί ἀφοῦ αὐτός ἀπεχώρει, εἰσήγετο ὁ Ἀντούρ, ὥστε νά μή συναντηθοῦν διόλου.

«Πρέπει νά ἀναφέρω - γράφει ο συγγραφεύς - ὅτι ὁ Μπάρι, ἕνα Αφγανικο κυνηγετικό, κατήγετο ἀπό σκυλιά τοῦ τσίρκου καί τοῦ μιούζικ - χώλ Αὐτό ἔχει σημασια γιά την ἔκβασι αυτῆς τῆς ιστοριας

Ενα από τά ταλεντα τοῦ Μπαρι ἦταν ὅτι μποροῦσε να τραγουδάη τήν «Μασσαλιώτιδα» κατα . σκυλίσιον, βέβαια, τρόπον, ἀλλά μέ αἴσθησι τῶν

λόγων καί τοῦ ρυθμοῦ.

Μία ἡμέρα, καθώς εἴμεθα στό μεγαλο σαλόνι, γύρω ἀπό τό τζάκι ὅπου ἔκαιαν κούτσουρα, ὁ Ἀντούρ στάθηκε ἀκίνητος κάτω ἀπό μιά μεγάλη ἐλαιογραφία, πού ἐνεφάνιζε τόν Μπάρι. Ὁ Ἀντούρ ἔδειχνε ἐκστατικός μπροστά στό πορτραῖτο τοῦ Μπάρι. Τά μάτια του ἔλαμπαν καί ἡ ούρά του ἄρχιζε νά ποίζη. Τί συνέβαινε μέσα στό κεφάλι τοῦ Ἀντούρ; Ἀνταλλάσαμε τίς σκέψεις μας ψιθυριστά καί εἴμεθα τόσο ἀπορροφημένοι, ὥστε δέν πήραμε εἴδησι τῆς εισόδου τοῦ Μπάρι.

Ὅταν τόν εἶδε ὁ Ἀντούρ, ἀντί νά τοῦ ἀγριέψη, ὅπως συνήθως, ἔτρεξε πρός τόν Μπάρι καί ἄρχισε κάτι νά τοῦ λέη στό αὐτί, δέν ξέρω σέ ποιά σκυλίσια διάλεκτο καί τί. Ὁ Μπάρι ἀναμφιβόλως ἐννοοῦσε, διότι ἀντί νά ἐξαγριωθῆ στήν θέα τοῦ Ἀντούρ, ὡς συνήθως, τόν ἐπλησίασε γλυκά. Σέ λίγο καί οἱ δύο στάθηκαν μπροστά στό τζάκι, ὅπου ψηλότερο ἦταν τό πορτραῖτο. Τότε ἄρχισαν ν' ἀνταλλάσσουν χάδια καί νά τρίβουν τίς μουσοῦδες των.

Ξαφνικά, ὁ Μπάρι διευθύνθηκε καμαρωτά πρός τήν πόρτα, ἀκολουθούμενος ἀπό τόν Ἀντούρ. Καί ἀρχίζει νά τραγουδάη τήν «Μασσολιώτιδο». Ὁ Ἀντούρ, ἄν καί δέν εἶχε ποτέ του τραγουδήσει, βάλθηκε νά τόν μιμηθῆ. Σηκωθήκαμε ὄρθιοι, κατάπληκτοι. Ὅταν ἡ πρώτη στροφή ἐτελείωσε, τά δύο σκυλιά βγῆκαν χορευτά καί τά δύο.

Στίς ὑπόλοιπες ἡμέρες τῆς διαμονῆς μας, ἔμειναν φίλοι καί σύντροφοι. Ἐπεσκέπτοντο παρέα τό σαλόνι, ἀπεθαύμαζον τόν πίνακα καί κατόπιν ἔβγαιναν παιχνιδιστά. Μυστήριο τῆς ψυχῆς τῶν ζώων! Μέ τί τρόπο οὗτος ὁ πίνακας τούς εἶχε συμφιλιώσει; Θά ἐχρειάζετο πρός διαλεύκανσιν τοῦ μυστηρίου κανένας ψυχαναλυτής τῆς σκυλίσιας ψυχῆς, κανένας ψυχολόγος ἤ ψυχοζωολόγος. Ἡ ἱστορία αὐτή εἶναι ἐξ ὁλοκλήρου καί ἀπολύτως αὐθεντική.»

—Πές μου, σέ παρακαλῶ, βλέπω καλά ἤ ὀνειρεύομαι;
Ἀπό τά «Σημερινά»

—Ἔχεις μεγάλη ἀφοσίωσι, τρομερό κουράγιο δυνατή φωνή καί εἰδικεύεσαι στο σκάψιμο!

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΟΣ

Τὰ «μικτὰ λουτρὰ»

Διαξιφισμοὶ Μητροπολίτου Καντιώτη καὶ Τύπου

Ὁ Μητροπολίτης Φλωρίνης Αὐγουστῖνος Καντιώτης ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν **ἐγκαινίων** τῆς τουριστικῆς ἀκτῆς εἰς τὴν λίμνην Πρέσπαν ἐπεκαλέσθη τὸν 77ον κανόνα τῆς 6ης Οἰκουμενικῆς Συνόδου «ἐν τῷ Τρούλλῳ τοῦ Βασιλικοῦ παλατίου»:

Ὅτι οὐ δεῖ ἱερατικούς, ἢ κληρικούς, ἢ Ἀσκητὰς ἐν βαλανείῳ μετὰ γυναικῶν ἀπολούεσθαι, μηδὲ παντα χριστιανὸν λαϊκόν· αὕτη γὰρ πρώτη κατάγνωσις παρὰ τοῖς ἔθνεσιν. Εἰ δε τις ἐπὶ τούτῳ φωραθείη, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω, εἰ δε λαϊκος, ἀφοριζέσθω.

Ἐπάρατα τὰ μπνὶν-μίξτ!...

Ἐπάρατα τὰ μπαίν - μιξτ καὶ ἀφορεσμενοι ἄντρες καὶ γυναῖκες οταν ὁ ἕνας παράπλευρα στὸν ἄλλον, απολαμβάνουν στὴν πλάζ τῆς λιμνης τῶν Προεσπῶν τὴν ὑγρὴ θωπεία.

Μὲ τὴν ὑπογραφή - ποιοῦ ἄλλου — τοῦ Μητροπολίτου Φλωρίνης η ἀπειλή.

Καθυστερήσαμε στὸ σχολιασμο της, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι κάποια ἀνακοίνωση τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς θὰ καλοῦσε σὲ πειθαρχία και σοβαρότητα τὸν Ἱεράρχη ποὺ ἀκόρεστο πάθος του εἶναι ἡ σύγκρουση μὲ τὸ σοβαρό.

Ἡ Ἐκκλησια, ὅμως, ἀποφεύγε νὰ θίξη τὰ μαυροχίτωνα καπετανάτα της. Ἀντάρτες μὲ ποικιλες εκδηλώσεις. Ἄλλοι ποὺ δὲν παντρεύουν τοὺς ἀκούρευτους, ἄλλοι ποὺ ἀπαγορεύουν τὰ ἄνθη στοὺς ναοὺς κατὰ τὴν τέλεση γάμων, ιεράρχες ποὺ εξωκκλησιαζουν τους αναστεναρηδες· ἀρχιερεῖς ποὺ μνημονεύουν ἢ δὲν μνημονεύουν Πατριάρχες εκεῖνοι που δίνουν ἢ ἀρνοῦνται τὴ Μετάληψη σε Τέκτονες.

Ὁπότε δὲν ἔχεις παρὰ να πᾶς στὴν παρακάτω ενορία για να τακτοποιηθῆς ἀπέναντι τῶν οὐρανῶν.

Φασαριώδης ἀντάρτης ὁ Σεβ. Φλωρίνης.

. . . .

Σκεφθῆτε λίγο. Δυο ἑλληνικες γενεές, ανεμποδιστες ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, χαίρονται τὶς ὑγρὲς χαρές. Οὔτε ὁ κ. Αὐγουστῖνος, μαχητὴς τῶν πρόσω στὴν ἐκστρατεια εναντίον τοῦ Καρναβάλου, εἶχε ἐπιχειρήσει ὥς τώρα, νὰ ταράξη μὲ τὴν κατάρα του τὶς ἀκτὲς μας.

Ταράζει τώρα τὶς ὄχθες τῆς Πρέσπας.

. . . .

Ἡ ἀπορία μας εἶναι αν ὑπάρχη ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία σὰν σύνολο μὲ συνεπεια, μὲ ειρμό, μὲ συνοχη, μὲ πειθαρχία, μὲ κανόνες ποὺ ἀφοροῦν ὅλους τοὺς χριστιανούς, και ὄχι Ἐκκλησία μὲ καπετανᾶτα, ὅπου ὁ κάθε θορυβοποιὸς καπετάνιος ἔχει δική του παντιέρα. Τὸ επιτρεπομενα στὸν ἕνα οικισμὸ ἀνεπίτρεπτα στὸν ἄλλο. Ἀφορεσμένος στὴν Φλώρινα. Παίρνετε τὸ λεωφορεῖο, και ὅταν φθάνετε στὴν Ἀθήνα, ἡ ἀρὰ ἔχε μεταβληθῆ σὲ ευλογία.

Π. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

(«Βῆμα», 27 Ἰουλ.)

Τὰ βαλανεῖα ἦταν «κάτι ἄλλο»...

Ἱστορικὰ κείμενα, εἰδικὲς μελέτες καὶ ὑπεύθυνες ἀπόψεις μελετητῶν τῶν βυζαντινῶν χρόνων δίνουν τὴν ἐξήγησι, γιατί ἡ 6η Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἔλαβε αὐτὴ τὴν ἀπόφασι καὶ ποιά λουτρὰ ἐννοοῦσε. Τὰ μικτὰ λουτρὰ εἰς τὰ Βαλανεῖα τῆς Κωνσταν)πόλεως δὲν ἔχουν καμμιὰ σχέσι μὲ τὰ σημερινὰ δημόσια θαλάσσια μπάνια

Ὁ γνωστὸς μελετητὴς τοῦ βίου τῶν Βυζαντινῶν Φαίδων Κουκουλὲς γράφει σχετικῶς:

«Ἀνδρόγυνα λουτρὰ («μπαὶν μίξτ»), ὅπως ἡ σημερινὴ κοινωνία τὰ ἐννοεῖ, λοῦσιν δῆλα δὴ κοινὴν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν παρ' ἀκτὰς θαλάσσης ἢ λιμνῶν, δεν εἶχον οἱ Βυζαντινοί Κοινή, ὅμως λοῦσις ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἐν κλειστῷ χώρῳ ἦτο τί οὐχὶ ἀσύνηθες, μάλιστα, κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας, κατὰ μίμησιν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, παρὰ τὰς διαμαρτυρίας τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Συνόδων»

Ἄλλο σκάνδαλον ἦτο, ὅπως ὁ ἴδιος ἐρευνητὴς ἀναφέρει, ὅτι οἱ γυναῖκες, εἰς τὰ λουτρά, «ἐκόλαζον, οὐχὶ μετ' ἀνδρῶν συλλουόμεναι, ἀλλὰ πρὸ τῶν ἰδίων ὑπηρετῶν ἐν τῷ λουτρῷ γυμνούμεναι καὶ ὑπ' αὐτῶν ἀνατριβόμεναι»

Κατὰ τον 7ον αἰῶνα,, ὅταν καὶ ἡ 6η Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἀπηγόρευσε τὰ μικτὰ λουτρά, τό πρᾶγμα εἶχε σχεδὸν γενικευθῆ Πρέπει νὰ σημειωθῆ, ἀκόμη, ὅτι τὰ λουτρὰ αὐτὰ ἦσαν κλειστὰ δωμάτια μὲ δίδυμους χώρους, μὲ αἴθουσες διασκεδάσεων καὶ ἀναπαύσεως, ὅλα αὐτὰ περιτειχισμένα καὶ καλὰ ἀσφαλισμένα ἀπο τὰ μάτια τῶν τρίτων.

Ἐκεῖνα τὰ μικτὰ λουτρά στὰ βαλανεῖα δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν μὲ τὰ σημερινὰ μικτὰ θαλάσσια λουτρά

ΣΠ. ΑΛΕΞΙΟΥ

(«Βραδυνή» 31 Ἰουλ.)

Ὁ Σεβασμιώτατος παρηρμήνευσεν...

Νομίζω πὼς ὁ σεβασμιώτατος Φλωρίνης παρερμήνευσε τὸν ΟΖ΄ κανόνα τῆς ΣΤ΄ Συνόδου.

Ἂν δὲν τὸ κατάλαβε ἀκόμα θὰ μᾶς ὑποχρεώση νὰ ποῦμε δυὸ λόγια σχετικὰ μὲ τὰ «βαλανεῖα».

Στὶς ἀρχαῖες πόλεις ἦσαν κτισμένα εἰδικὰ καταστήματα λουτρῶν, δημόσια καὶ ἰδιωτικά· τὰ «βαλανεῖα». Στὰ «βαλανεῖα» αὐτὰ δὲν ἐπήγαιναν οἱ ἀρχαῖοι — Ἕλληνες καὶ Ρωμαῖοι — μόνον χάριν καθαριότητος, ἀλλὰ καὶ χάριν ἀπολαύσεως. Κατὰ τοὺς χρόνους μάλιστα τῆς παρακμῆς,, οἱ διάφοροι θαμῶνες τῶν «βαλανείων» περνοῦσαν μέσα σ' αὐτὰ ὧρες ἀτέλειωτες, τὸ ἔρριχναν στὸ φαγοπότι καὶ στὶς ἐρωτικὲς διασκεδάσεις. Στὰ «βαλανεῖα» οἱ «βαλανευταὶ» ἢ «βαλανεύτριαι» ἢ «βαλάνισσαι» δὲν ἔλουαν μόνον καὶ ἐπεριποιοῦντο τὸ σῶμα. Συνέβαιναν ἐκεῖ καὶ πολλὰ ἄλλα «παρατράγουδα». Θ' ἀναφέρω ἕνα μόνο περιστατικό: Ἕνας ὡραῖος Ἀθηναῖος νεανίας, γιὰ νὰ σωθῆ ἀπὸ τὴν καταδίωξι «τοῦ ἐρασθέντος αὐτοῦ» Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ — ὄνομα καί... πρᾶμα — ἀναγκάσθηκε νὰ πέση μέσα σ' ἕνα καζάνι μὲ καυτὸ νερὸ καὶ ν' αὐτοκτονήση!

Αὐτὰ λοιπόν, τὰ «βαλανεῖα» εἶχαν ὑπ' ὄψι τους οἱ Πατέρες τῆς ΣΤ΄ Συνόδου, καὶ τὰ ὅσα αἰσχρὰ συνέβαιναν μέσα σ' αὐτὰ θέλησαν νὰ καυτηριάσουν. Κατὰ τὸν ἕβδομον αἰῶνα δὲν ἦταν ἄγνωστη ἡ . Θάλασσα Ἀλλ' οὔτε καὶ οἱ λίμνες — ὅπως ἡ λίμνη τῶν Πρεσπῶν ποὺ ἔδωσε ἀφορμὴ στὸν σεβασμιώτατο Φλωρίνης ν' ἀσχοληθῆ μὲ τὰ «μπαὶν - μίξτ» — ἦσαν ἄγνωστες. Οἱ Ἅγιοι Πατέρες, ὅμως, τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐθεώρησαν πρέπον ν' ἀσχοληθοῦν οὔτε μὲ τὰ θαλασσινὰ λουτρά, οὔτε μὲ τὰ λουτρὰ στὶς λίμνες. Περιώρισαν στὰ «βαλανεῖα» τὴν ἀπαγόρευσί τους. Καὶ δὲν ἄφησαν καμμιὰν ἀμφιβολία ὅτι γιὰ τὰ «βαλανεῖα» καὶ μόνο γι' αὐτὰ πρόκειται.

Ὁ σεβασμιώτατος Φλωρίνης διέπραξε μεγάλο λάθος. Παρερμήνευσε κα-

τὰ τρόπαι χονδροειδέστατο ἀπόφασ τῆς ΣΤ΄ Συνόδου. Καὶ παρουσίασε ἔτσι τοὺς Ἀρχιερεῖς ποὺ δὲν τον μιμοῦνται, ὡς παραμελοῦντας τὸν καθῆκον τους.

Ν. ΔΕΛΗΠΕΤΡΟΣ
(«Ἀπογευματινή», 29 Ἰουλ.)

Ἐπιμένει...

Ποῦ ἡ παρερμηνεία μας; Ἡ βαρύτης τοῦ Κανόνος δὲν εὑρίσκεται εἰς τὴν λέξιν «βαλανεῖον», ἀλλ' εἰς τὸ συλλούεσθαι ἄνδρας μετὰ γυναικῶν, ὡς ὀρθῶς ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τονίζουν οἱ δόκιμοι ἑρμηνευταὶ τῶν Ι. Κανόνων. Ἐπὶ τῆς ἑρμηνείας δὲ τούτης στηριχθέντες ἀνεφέραμεν τὸν εἰρημένον Κανόνα εἰς τὴν περὶ ἀπαγορεύσεως τῶν μικτῶν λουτρῶν ἡμετέραν ὁμιλίαν.

Κατὰ τὸν Βαλσαμῶνα οὐδὲ τὰ ἀνδρόγυνα πρέπει μαζὺ νὰ συλλούωνται, ἢ εἰς λουτρὸν δηλαδὴ ἢ εἰς θάλασσαν ἢ εἰς ποταμὸν ἐξουσιάζουσι γὰρ τὰ σώματα τῶν διὰ παιδοποιΐαν καὶ ὄχι διὰ νὰ ξεγυμνώνωνται καὶ νὰ βλέπουσι τὴν ἀσχημοσύνην των.

Καὶ ὄχι μόνον ἡμεῖς, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι δόκιμοι συγγραφεῖς καὶ ἐκκλησιαστικοὶ ῥήτορες καταδικάζουν τὰ μικτὰ λουτρὰ ὡς μὴ συνᾴδοντα εἰς τὴν Χριστιανικὴν ἠθικήν. Χαρακτηριστικῶς ἀναφέρομεν ἐκ τῶν ἀνωτέρω τὸν Σεβασμ. πρώην Μητροπολίτην Κῶ Ἐμμανουὴλ Καρπάθιον, συγγραφέα τοῦ περισπουδάστου συγγράμματος «Ἐξομολογητική», ὁ ὁποῖος μεταξὺ τῶν ἁμαρτημάτων τῶν ὑποκειμένων εἰς πνευματικὰ ἐπιτίμια συγκαταλέγει καὶ τὰ μικτὰ λουτρά.

Ἡ μεταπολεμικὴ ἀνθρωπότης, ἧς μέρος καὶ ἡ Πατρίς μας, διέρχεται κρίσιν ἠθικὴν ἄνευ προηγουμένου, καὶ θὰ ἔπρεπε ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία μνήμων τῶν Ἱερῶν Παραδόσεων νὰ ἡγηθῇ σταυροφορίας κατὰ τῆς συγχρόνου ἐκλύσεως τῶν ἠθῶν, εἰς ἣν οὐκ ὀλίγον συνεργοῦν καὶ τὰ μικτὰ λουτρά.

Ὁ Μητροπολίτης Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἐορδαίας Αὐγουστῖνος
(«Ἀπογευματινή», 10 Αὐγ.)

Καμμία ἀναλογία

«Ὁ σεβασμιώτατος, ὑποθέτουμε, ὅτι δὲν ἀγνοεῖ ὅτι οἱ ποινικοὶ νόμοι (καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ποινικοὶ κανόνες) ἑρμηνεύονται ἀναλογικῶς μόνο πρὸς τὴν κατεύθυνσι τῆς ἐπιεικείας καὶ τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν κατηγορουμένων, ποτὲ δὲ πρὸς τὴν κατεύθυνσι τῆς καταδίκης. Δὲν ἔχει δηλαδὴ ὁ Σεβασμιώτατος, κανένα ἀπολύτως δικαίωμα (καὶ ἀπὸ πλευρᾶς Δικαίου) τὴν ποινὴ τοῦ ἀφορισμοῦ, ποὺ ἀναφέρεται στὰ «βαλανεία», νὰ τὴν ἐπιβάλῃ, κατ' ἀναλογίαν, σ' αὐτοὺς ποὺ λούονται στὶς λίμνες καὶ τὶς θάλασσες».

Ν. ΔΕΛΗΠΕΤΡΟΣ
(«Ἀπογευματινή», 10 Αὐγ.)

Πάλιν ἐπιμένει...

Ὁ κ. Δεληπέτρος ἀναγνωρίζει ὅτι εἰς τὰ βαλανεῖα τῆς ἀρχαιότητος ἐλάμβανον χώραν ἀσχημίαι καί, δικαίως, ἡ ΣΤ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος κατεδίκασε τὰ ἐν βαλανείοις μικτὰ λουτρά. Ἀλλ' αἱ ἀσχημίαι ἐκεῖναι ὠχριῶν πρὸ τῶν ἀσχημιῶν, αἱ ὁποῖαι σήμερον λαμβάνουν χώραν μεταξὺ τῶν συλλουομένων εἰς τὰς πλάζ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Ἀλλ' ὁ κ. Δεληπέτρος, ἀνήκων, ὡς φαίνεται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν εὐφημιστῶν, ἐσκανδαλίσθη ἀπὸ μίαν λέξιν τὴν ὁποίαν ἀνεφέραμεν εἰς τὴν πρώτην ἀπαντησίν μας, χαρακτηριστικὴν τῆς εἰς ὡρισμένας πλάζ ἐπικρατούσης ἠθικῆς καταστάσεως. Ἂς ὀνομάζωμεν, λοιπόν, τὴν μαύρην θάλασσαν τῆς συγχρόνου διαφθορᾶς εὔξεινον πόντον καὶ εὐχόμεθα εἰς τὸν κ. Δεληπέτρον καὶ τοὺς ὁμοίως αὐτῷ φρονοῦντας, οἱ ὁποῖοι θεωροῦν ἠθικῶς ἀδιάφορον τὸ νὰ συλλούωνται μετὰ γυναικῶν, εὔπλοιαν καὶ μὴ καταποντισμὸν εἰς τὰ βάθεα τῶν κυμάτων. Φεῦ!

Ὁ Μητροπολίτης Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἐορδαίας, Αὐγουστῖνος

(«Ἀπογευματινή», 24 Αὐγ.)

Ἐξ οἰκείων τὰ βέλη!

Μητροπολίτης, τοῦ ὁποίου ἐζητήθη ἡ γνώμη γιὰ τὰ μικτὰ λουτρὰ καὶ τὸν ἀπειληθέντα ἀφορισμό, εἶπε χαρακτηριστικῶς:

«Σοβαρὰ θὰ ἀσχοληθῆτε μὲ αὐτὸ τὸ θέμα. Δὲν εἴδατε πῶς ἀντέδρασε ὁ λαός, μόλις ἄκουσε τὶς προτροπές, Ἔπεσαν ὅλοι στὴ λίμνη».

Καὶ παρεκάλεσε νὰ μὴ ἀναφερθῆ οὔτε τὸ ὄνομά του, οὔτε ὅτι τὸν ρωτήσαμε, γιατὶ σέβεται τὸ ἀξίωμα του.

ΣΠ. ΑΛΕΞΙΟΥ

(«Βραδυνή», 31 Ἰουλ.)

Ἀνίσχυροι Κανόνες

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων Ἀθηναγόρας λέγει ὅτι «ἡ χριστιανικὴ πεῖρα καὶ πορεία δεικνύουν, ὅτι οἱ Ἱεροὶ Κανόνες εἶναι μεταβλητοὶ καὶ διὰ τοῦτο προσωρινοί. Καὶ μὲ τοῦτο δὲν ἐννοεῖ ἄλλο, εἰμὴ ὅτι εἶναι προϊόντα ἀνάγκης, ἰσχύοντα ἐντὸς τῶν διαστάσεων, πού καθορίζει ἡ Ἐκκλησία. Καὶ τὸ γεγονός, ὅτι δεσμεύουν τὴν Ἐκκλησίαν, εἶναι σχετικόν».

Ὑπάρχουν Ἱεροὶ κανόνες, οἱ ὁποῖοι, ἐὰν σήμερα ἐφαρμοσθοῦν, καταδικάζουν εἰς καθαίρεσιν καὶ ἀφορισμὸν τοὺς περισσοτέρους κληρικοὺς καὶ τὴν μεγίστη πλειοψηφία τοῦ Λαοῦ. Ἀναφέρονται μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς παραδείγματα·

Εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ νηστεία μὲ τὶς αὐστηρές της διατάξεις τὴν Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ καὶ ὅλες τὶς Τετάρτες καὶ Παρασκευὲς τοῦ χρόνου. Ὅποιος τὴν παραβαίνει κληρικὸς καθαιρεῖται καὶ λαικὸς ἀφορίζεται (19ος Κανὼν ἐν Γάγγρᾳ καὶ 56ος ἐν Τρούλλῳ)

Ὅσοι παρακολουθοῦν τὴν Θεία Λειτουργία καὶ φεύγουν χωρὶς νὰ κοινωνήσουν, ἔχουν τὶς ἴδιες ποινές, καθαίρεσι καὶ ἀφορισμὸ (19ος Ἁγίων Ἀποστόλων)

Ποιὸς Χριστιανὸς ἔχει ἀποφύγει τὴν παράβασι αὐτή; Ἴσως μόνον ἐκεῖνοι, ποὺ ποτὲ δὲν πάτησαν στὴν Ἐκκλησία. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τιμωροῦνται μὲ ἄλλον Κανόνα.

Ὅσοι ἔχουν παίξει χαρτιά. (43ος Κανὼν Ἁγίων Ἀποστόλων) Καὶ στὴν περίπτωσι αὐτή, ἐλάχιστοι καὶ ἐλάχιστες θὰ εὑρεθοῦν ἐκτὸς ἀναθέματος.

Καθῃρημένοι εἶναι, σύμφωνα μὲ τὸν 51ο Κανόνα τῆς 6ης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὅσοι κληρικοὶ παρηκολούθησαν ποτὲ κωμικὴ παράστασι, ὅπου παρουσιάζονται ζῶα, ὅπως ἐλέφαντες, πίθηκοι, ἀρκοῦδες κλπ. Ἡ ἀθῶα αὐτὴ παράστασις ἐπιτρέπεται στοὺς λαϊκοὺς καὶ ἀπαγορεύεται στοὺς κληρικούς. Ἀσφαλῶς θὰ ὑπῆρξε κάποιος εἰδικὸς λόγος τότε γιὰ νὰ τὸ ἀποφασίσῃ ἡ Σύνοδος.

Ἀφορίζονται μὲ τὸν 96ον Κανόνα τῆς ἰδίας Συνόδου ὅσοι περιποιοῦνται τὰ μαλλιὰ τῆς κεφαλῆς τους μὲ διαφόρους ἐλαιογενεῖς οὐσίες, μυρωδικὰ καὶ βαφές. Καὶ στὴν περίπτωσι αὐτή, ἐλάχιστοι θὰ βρεθοῦν καὶ καμμία γυναίκα ἴσως, ἐκτὸς ἀφορισμοῦ.

Καὶ τὸ πήδημα τῆς φωτιᾶς τοῦ Ἅη - Γιάννη ἀπαγορεύεται μὲ ποινὴ ἀφορισμοῦ (65ος Κανών, 6ης Οἰκουμενικῆς Συνόδου).

Τέλος, ἕνα ἀκόμη παράδειγμα· Ἀπαγορεύεται κάθε καλλιτεχνικὴ παράστασις, ποὺ μπορεῖ νὰ ἐμβάλῃ εἰς πειρασμόν. Ἀφορίζονται καλλιτέχνες καὶ θεαταί. (Κανὼν 100ός, 6ης Οἰκουμενικῆς Συνόδου)

ΣΠ. ΑΛΕΞΙΟΥ

(«Βραδυνή», 1 Αὐγ.)

Δεκάρες στὸ δρόμο...

Ὁ Μητροπολίτης Φλωρίνης, τὸ πιστεύω αὐτὸ καὶ τὸ ξέρει ὁ ἴδιος πὼς τὸ πιστεύω ἀληθινά, εἶναι ἀξίας Ἱεράρχης. Τὸ λάθος του, κατὰ τὴ γνώμη μου, εἶναι τοῦτο: Μοιάζει μὲ ἕνα χρυσὸ νόμισμα ποὺ τὸ χαλᾶς σὲ δεκάρες καὶ κάθε τόσο πετᾶς ἀπὸ μιὰ ἄσκοπα στὸ δρόμο. Κάποτε θὰ τελειώσουν οἱ δεκάρες καὶ μαζὶ μὲ αὐτὲς ἡ ἀξία τοῦ χρυσοῦ νομίσματος.

ΣΠ. ΑΛΕΞΙΟΥ

(«Ἐπίκαιρα», 25 Αὐγ.)

Η ΚΥΑΝΗ ΝΗΣΟΣ

ἤτοι ὁ Μεταγήϊνος Βίος

'Ανακοινώσεις τοῦ Γουλιέλμου Στέδ, πνιγέντος εἰς τὸ ναυάγιον τοῦ «Τιτανικοῦ» (1912) ὑπαγορευθεῖσαι εἰς τὴν θυγατέρα του τὸ 1922

Μετάφρασις: ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΔΡΑΚΟΥΛΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

ΓΕΝΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΕΙΝΕ ἀρκετὰ γήινα ἔτη ἀφ' ὅτου ἀπεμακρύνθην τοῦ γηίνου βίου, καὶ μολονότι διετέλεσα εἰς ἀδιάλειπτον ἐπαφὴν μὲ τὰς παλαιάς μου συνθήκας καὶ τάσεις, οὐδέποτε, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μου ἐκ τῆς Κυανῆς Νήσου, ἔσχον οἱανδήποτε ἐπιθυμίαν νὰ ἐπέστρεφον εἰς τὴν Γῆν πρὸς διαβίωσιν.

Ὑπῆρξαν περιστάσεις καθ' ἃς ἠσθάνθην σφοδρὸν πόθον νὰ εἶχον ἐπί τινας ὥρας γλῶσσαν ἵνα βροντοφωνήσω εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς Γῆς περὶ τῆς σφαλερᾶς των διαχειρίσεως ζωτικῶν προβλημάτων καὶ ὑποδείξω τὰς λύσεις. Ἐξαιρέσει τῶν περιστάσεων τούτων, τόσον πολὺ μὲ ἀπερρόφησαν αἱ ἔρευναί μου καὶ τὰ ἔργα μου ἐν τῷ μεταγηίνῳ βίῳ ὥστε οὐδέποτε ἐπόθησα τὸν γήινον βίον. Ἀπὸ τῆς ἐδῶ ἐγκαταστάσεώς μου ἀπέκτησα εὐρυτέρας γνώσεις καὶ ἠδυνήθην νὰ μεταδόσω μικρὸν μέρος αὐτῶν ἑκάστοτε εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς Γῆς.

Ἀφ' ὅτου ἐγκατέλειψα τὸν κόσμον — τὸν κόσμον σας — ζωηρότατον ὑπῆρξε τὸ ἐνδιαφέρον μου διὰ τὴν ἀνάπτυξίν του καὶ βαθύτατα ἠσθάνθην τὰς παντοίας δυσκολίας του. Τὸ αἴσθημα τῆς φιλοπατρίας ἐξακολουθεῖ νὰ μὲ διαφλέγῃ, ὅπως καὶ τοὺς πλείστους ἡμῶν, καὶ θὰ ἐξακολουθῇ νὰ μὲ διαφλέγῃ ἐνόσῳ ἔχω προσωπικοὺς δεσμοὺς ἐπὶ τῆς Γῆς. Ὅταν ἐκλείψουν πλέον οἱ προ-

σωπικοὶ οὗτοι δεσμοί, τότε βαθμιαίως καὶ φυσικῶς τὰ ἐνδιαφέροντά μου θὰ στραφοῦν ἀποκλειστικώτερον εἰς τοὺς ἐνταῦθα ὁμοίους μου. Ἐμὲ θὰ διαδεχθῇ ἄλλος καὶ οὕτω ἡ πρόοδος βαδίζει ἀεὶ ἐπὶ τὰ πρόσω, ἐξελισσομένη.

Ἀναλογιζόμενος τὴν πρόοδόν μου ἀφ' ὅτου ἔφθασα εἰς τὴν Κυανῆν Νῆσον, πολὺ ἱκανοποιοῦμαι. Κατ' ἀρχὰς μὲ κατέλαβε κατάπληξις. Δὲν εἶχον ἰδέαν κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ ἔτους ἐκείνου ὅτι ὁ θάνατός μου ἦτο τόσον προσεχὴς καὶ βεβαίως δὲν εἶχον οὔτε ἐηιθυμίαν νὰ ἔλθη τόσον γρήγορα. Εἶχον ἄπειρα σπουδαῖα ζητήματα νὰ διεξαγάγω. Τινὰ αὐτῶν ἐπεραίωσα ἔκτοτε καὶ πολλῶν ἄλλων παρηκολούθησα τὴν πρόοδον. Εὐθὺς μετὰ τὴν ἄφιξίν μου ἤρχισα νὰ προσκλιματίζωμαι μὲ τὰς νέας συνθήκας, μὲ τὴν νέαν ὄψιν τῶν πάντων, μὲ τὴν νέαν μέθοδον τῆς κινήσεως καὶ τῆς συγκοινωνίας. Ἐνταῦθα δὲν ὁμιλοῦμεν πολὺ πρὸς ἀλλήλους· ἔχομεν ἐκφραστικώτερον καὶ ἐνδότερον τρόπον. Τὸ νόημα ἐνταῦθα, μεταδίδεται ἄνευ ἀνάγκης φωνητικῆς ἐκφράσεως, καίτοι δυνάμεθα ὅταν θέλωμεν νὰ ὁμιλῶμεν κατὰ τὸν γήινον τρόπον. Ἐννοεῖται ὑπάρχουν πολλαὶ καὶ ἀχανεῖς διαφοραὶ μεταξὺ τοῦ κόσμου μου καὶ τοῦ κόσμου σας, ἀλλὰ κρίνω πάντοτε ὅτι μία ἰδίως εὐεργετικὴ διαφορὰ συνίσταται εἰς τὸν τρόπον καθ' ὃν ὁ νοῦς διαμένει ἀπαρακώλυτος ὑπὸ ὑλικῶν ἐπιδράσεων. Οἱ παντοῖοι πόθοι σας ἐπὶ τῆς Γῆς δεσμεύονται: πολλάκις μάλιστα ματαιώνονται ὑπὸ τῆς ὑλικῆς σας συστάσεως, ἐνῷ ἐδῶ πᾶς ἀγαθὸς πόθος εὑρίσκει εὐρὺ πεδίον, ἀπεριόριστον. Καταπληκτικὸς εἶναι ὁ τρόπος καθ' ὃν εἰς τοῦτον ἐδῶ τὸν κόσμον δύναται νὰ ἐκπληρωθῇ πᾶς πόθος γνώσεως.

Ἀλλὰ καὶ οἱοσδήποτε πόθος, κακὸς ἢ καλός, φέρει τὸ ἀποτέλεσμά του. Διὰ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ κακοῦ πόθου θὰ πληρώσῃς· διὰ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ καλοῦ πόθου θὰ πληρωθῇς.

Ἀξίζει ἀπαύστως νὰ τὸ τονίζῃ τις τοῦτο: ὅτι ἡ μέλλουσα κατάστασίς σου εἶναι ἀπαύγασμα τῆς παρούσης.

Τώρα ἐπὶ τῆς Γῆς διαμορφώνεις τὸ σῶμα τὸ ὁποῖον θὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὰς προσεχεῖς συνθήκας σου. Διαμορφώνεται ὑπὸ τοῦ νῦν βίου καὶ ὑπὸ τῆς ποιότητος τῶν διαλογισμῶν σου. Ὁ ἐδῶ βίος ὁμοιάζει μὲ τὴν Γῆν σας ὅσον δύνασαι νὰ φαντασθῇς. Εἶνε πλήρης ὀρυκτῶν, φυτῶν, ζώων καὶ παντοίων μορφῶν ζωῆς. Καὶ τὰ ζῶα ὅπου ἠγάπας θὰ τὰ εὕρῃς, ἐδῶ δὲ εἶνε εἰς τὰς ἀνηκούσας θέσεις των καὶ τὰ ζῶα τὰ ὁποῖα εἰς οὐδένα ἀνῆκον. Θὰ εἴπῃς «Ὦ, λοιπὸν ὁ κόσμος τῶν ἀσάρκων εἶναι ἀντανάκλασις τοῦ ἰδικοῦ μας κόσμου». Ὄχι — ἡ Γῆ εἶνε ἀντανάκλασις τοῦ ἐδῶ βίου. Ἡ Γῆ δὲν εἶνε μόνον τόπος ἀπολαύσεως· εἶνε εὐκαιρία πρὸς ἔρευναν τῆς ἀληθείας καὶ οἰκοδομὴν χαρακτῆρος καὶ ἄσκησιν αὐτοκρατήσεως.

Ὅπως εἶπα, ἀναλογιζόμενος τὸν ἐνταῦθα βίον μου, εἶμαι

πλήρως ἱκανοποιημένος δι' ὅσα κατορθώθησαν ἀτομικῶς καὶ γενικῶς. Ἡμεῖς ἐδῶ ἐκάμαμεν μεγάλην πρόοδον ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπικοινωνίαν μας μὲ τὴν Γῆν. Παμμεγίστην βοήθειαν πρὸς τοῦτο μᾶς παρέσχε τὸ ὑλικὸν σθένος τῶν πνευμάτων τῶν νεαρῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν τῶν μεταστάντων κατὰ τοὺς τελευταίους πολέμους καθ' ὅλον τὸν κόσμον. Ὅλα τὰ πνεύματα ταῦτα ἔφεραν μαζύ των ἐδῶ τὴν ψυχικήν των δύναμιν καὶ ἀποφασιστικότητα τὴν ὁποίαν εἶχαν ἐπὶ τῆς Γῆς συγκεντρώσει πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ παγκοσμίου ἀγῶνος. Βοηθούμενοι ὑπὸ τῆς δυνάμεως ταύτης, ἠδυνήθημεν νὰ καταρρίψωμεν πολλοὺς τῶν φραγμῶν οἵτινες τηροῦν τοὺς δύο κόσμους χωρισμένους.

Ἐάν τις θεωρήσῃ τὰς ἀληθείας ταύτας παραδόξους, ἂς μεταβῇ, εἴτε διὰ τῆς φαντασίας, εἴτε ἐν τῇ πραγματικότητι, καὶ σταθῇ ἐπὶ βράχου δεσπόζοντος τῆς θαλάσσης. Νὰ εἶνε κατάμονος, ἡ δὲ νὺξ νὰ εἶνε ἀστροφεγγής, παγερὰ καὶ γαληνιαία. Σὲ ὑποθέτω ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοιούτου βράχου. Θεᾶσαι ὑποκάτωθεν τὰ φῶτα τῶν πλοίων εἰς τοὺς λιμένας. Θεᾶσαι ὑπεράνωθεν τοὺς ἀστέρας. Γνωρίζεις ποῦ εἶσαι. Δὲν εἶσαι μακρὰν τῆς θαλάσσης... Ἴσως θὰ σὲ ἤκουον οἱ ἐν τοῖς πλοίοις ἐὰν τοῖς ὡμίλεις, ἀλλ' εἶνε εὐκολώτερον νὰ περιμένῃς μέχρις οὗ τὸ σκότος ἀρθῇ ὁπόταν θὰ σὲ ἴδουν αὐτοί, χωρὶς νὰ καταβάλῃς προσπάθειαν νὰ σὲ ἀντιληφθοῦν. Αὐτὴ εἶναι ἡ θέσις ἡμῶν τῶν πνευμάτων. Βλέπομεν ἐκείνους ὁποῦ ἀφήκαμεν εἰς τὴν Γῆν. Μερικοὶ ἐξ ἡμῶν προτιμοῦν νὰ περιμένουν τὴν ἄρσιν τῆς σκοτίας· ἄλλοι ἀγωνίζονται νὰ γίνουν ἀκουστοί. Δὲν εἴμεθα μακράν, ὅση δὲ ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τοῦ βράχου σου καὶ τῶν ὑπεράνωθεν ἄστρων, τόση εἶνε ἡ μεταξὺ τῆς σφαίρας μας καὶ τοῦ Ἀτελεύτου Τέλους. Ἡ πρὸς αὐτὸ πορεία μας μόλις ἀρχίζει. Ἡ βασιλεία τῆς ἀγάπης εἶνε ἀκλόνητος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ΄.

ΤΟ ΑΤΕΛΕΥΤΟΝ ΤΕΛΟΣ

Ο ΕΔΩ βίος μου ὑπῆρξεν ἔρρυθμος καὶ πλήρης ἐνδιαφέροντος, ὅπως καὶ ὁ βίος μου ἐπὶ τῆς Γῆς. Δὲν περιεβλήθην δυνάμεις οἷαι γενικῶς ἀποδίδονται εἰς τὰ πνεύματα. Εἶμαι συνήθης ἄνθρωπος μὲ τὰς συνήθεις τῶν ἀνθρώπων ἀντιλήψεις περὶ ζωῆς. Ἡ μεταβολὴ οὐδόλως μὲ ἠλλοίωσεν. Ἡ μόνη ἐν ἐμοὶ ἀλλοίωσις εἶνε ἡ ἔντασις τῶν ἱκανοτήτων μου πρὸς ταχεῖαν κίνησιν καὶ δρᾶσιν. Προσέτι ἡ νεότης ἐν ἐμοὶ ἀναθάλλει, καὶ δὴ ἐμφαντικώτερον σὺν τῷ χρόνῳ.

Πολλοὶ ἐρωτοῦν «ποῦ λοιπὸν κατευθύνεται ὁ ἄνθρωπος; ποία ἆραγε ἡ τελικὴ φάσις; Τὸ ἐρώτημα εἶναι πολὺ δύσκολον ὡς ἐκ τῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν περιορισμῶν τοῦ νοῦ.

Σοῦ ἐξήγησα ὅτι ὅπως εἶσαι τώρα, οὕτω θὰ εἶσαι ὅταν ἔλθῃς ἐδῶ. Ὅταν θὰ εἶσαι ἐδῶ θὰ καταρτισθῇς δι' ἄλλην σφαῖραν περαιτέρω, εἰς τὴν ὁποίαν σὺν τῷ χρόνῳ προορίζεσαι, ἐκεῖ δὲ θὰ εἶσαι ὅπως θὰ ἔχῃς καταρτισθῆ ἐδῶ. Καλήτερα ἢ χειρότερα· περισσότερον εὐτυχὴς ἢ περισσότερον δυστυχής. Ἐκεῖθεν θὰ μεταστῇς εἰς ἄλλην σφαῖραν, ἔνθα πάλιν θὰ ἔχῃς νὰ καταρτισθῇς.

Ἐν τῇ ἀπωτέρῳ ταύτῃ σφαίρᾳ θὰ εἶσαι περισσότερον αὐτοτελής. Ἐννοῶ διὰ τῆς λέξεως ταύτης ὅτι ἡ πρόοδος καὶ ἀνάπτυξίς σου θὰ ἐξαρτᾶται ὀλιγώτερον ἀπὸ τὰ πρόσωπα καὶ πράγματα τοῦ περιβάλλοντος παρὰ ἀπὸ τὸν ἑαυτόν σου. Ἐν αὐτῇ τῇ σφαίρᾳ θὰ εὕρῃς πάλιν ἐνώπιόν σου τοὺς λογαριασμοὺς ὅλων τῶν χρονικῶν σου. Πλήρη καταγραφὴν τοῦ βίου σου ἐν πάσαις ταῖς προηγουμέναις σφαίραις. Ἐκ τῆς ἀπωτέρας ταύτης σφαίρας, ἐὰν ὁ ἔλεγχος τῶν χρονικῶν σου δεικνύῃ ὅτι ἔχεις τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα, θὰ σοῦ δοθῇ τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέξῃς ἂν θέλῃς νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν Γῆν πρὸς διαβίωσιν. Αὐτὸ εἶνε δικαίωμα μετενσαρκώσεως. Ἐὰν ὁ ἔλεγχος τῶν χρονικῶν σου δὲν δεικνύῃ ὅτι ἔχεις τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα ὅπως σοῦ δοθῇ τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέξῃς, τότε οἱ Ἐξηγνισμένοι Ὁδηγοὶ θὰ ἀποφασίσουν νὰ σοῦ δόσουν ἐντολὴν εἴτε νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν Γῆν, εἴτε νὰ μείνῃς. Ἡ ἀπόφασίς των ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν κρίσιν των ποία μέλλει νὰ εἶνε ἡ συμφερωτέρα διὰ σὲ εὐκαιρία ὅπως ἀναδημιουργήσῃς τὸν ἑαυτόν σου καὶ ἀποκαθαρθῇς κατὰ τὸν ἀπαιτούμενον τρόπον. Ἐξ αὐτῆς τῆς ἀπωτέρας σφαίρας τὰ πνεύματα ἐπιστρέφουν εἰς τὴν Γῆν πρὸς διαβίωσιν, ἀλλὰ ὅσον νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀπωτέραν σφαίραν τὸ πλέον προηγμένον πνεῦμα λησμονεῖ τὰς λεπτομερείας τοῦ συνδέσμου του μὲ τὴν Γῆν. Ἀδυνατῶ νὰ σοῦ εἴπω πόσος τὸ ὀλιγώτερον χρόνος ἀπαιτεῖται διὰ νὰ φθάσῃ τις εἰς τὴν ἀπωτέραν ταύτην σφαῖραν, ἀλλὰ γνωρίζω ὅτι ἡ διαβίωσις εἰς τὸν Πραγματικὸν Κόσμον μετὰ τὴν Κυανῆν Νῆσον εἶνε πολὺ μακροτέρας διαρκείας παρὰ ἡ τοῦ γηίνου βίου· ἐν ἑκάστῃ δὲ σφαίρᾳ καθόσον πρόοδος γίνεται ἡ διβαίωσις εἶνε μακροτέρα.

Ἐκ τῶν πνευμάτων τὰ ὁποῖα ἔφθασαν εἰς τὴν ἀπωτέραν ταύτην σφαῖραν ἔνθα ἀποφασίζεται ἡ ἐπιστροφὴ εἰς τὸν γήινον βίον ἢ ἡ ἐξακολούθησις τοῦ μεταγηίνου εἶνε τινὰ ἐπαρκῶς ἐξηγνισμένα καὶ κατηρτισμένα ὥστε νὰ μεταστῶσιν εἰς ἄλλην χώραν ὅλως διάφορον καὶ λεπτοτέραν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἕκαστος καθίσταται ἀπρόσωπος. Ἐννοῶ ἀπρόσωπον τὸν καθιστάμενον καθαρῶς πνεῦμα. Δὲν εἶνε πλέον ὁ Νίκος Α. ἢ ἡ Ἑλένη Β. καὶ δὲν εἶνε πλέον ἡ στοργή των δι' ὡρισμένα πρόσωπα, ἀλλὰ δι' ὅλα τὰ ὄντα ὁμοίως. Ἐμφοροῦνται τῆς θείας στοργῆς ἡ ὁποία περιλαμβάνει τὰ πάντα.

Σοῦ ἔδωσα σύντομον σκιαγραφίαν, ἀρκοῦσαν σοι νὰ σχηματίσῃς τὰς ἰδέας σου, τὰς νοερὰς εἰκόνας σου περὶ τῆς Δημι-

ουργίας καὶ τῆς μεθόδου της. Δὲν θὰ εἶχε λόγον νὰ εἰσέλθω εἰς λεπτομερείας, διότι ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ σοῦ δόσω συγκεκριμένα στοιχεῖα, δὲν θὰ ἠδύνασο νὰ ἐννοήσῃς τὰς συνθήκας τὰς διεπούσας τὰς προηγμένας ἐκείνας σφαίρας. Οὔτε ἐγὼ ἐμβαθύνω διότι ὡς σοῦ εἶπον, εἶμαι εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ δρόμου μου, προχωρήσας τόσον μόνον ὥστε νὰ ἀντιλαμβάνωμαι τὴν ἄφατον καλλονὴν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ζῆν.

Ὡς ἐκ τῆς θέσεώς μου δύναμαι νὰ βλέπω καλήτερα παρ᾽ ὅσον δύνασθε νὰ βλέπετε σεῖς εἶμαι ἑπομένως εἰς θέσιν νὰ σᾶς ἐξηγήσω τοῦτο: ὅτι εἰς τὰς ἀναμενούσας σφαίρας ἡ εὐδαιμονία καὶ χαρὰ δὲν θὰ εἶνε ἁπλῶς δεκαπλασία, ἢ ἑκατονταπλασία, ἢ χιλιοπλασία, ἀλλὰ μυριοπλασία. Εἶνε βαθμοὶ καὶ μέθοδοι ἐξελίξεως πρὸς τὴν ἀληθῆ πραγματικότητα. Ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ δύναμαι, νὰ περιγράψω ἓν ἐξ αὐτῶν τῶν σταδίων, πολλοὶ θὰ ἔλεγον «Ὤ, ἔστω, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν τὸ θέλω». Ὅταν ὅμως διὰ τῆς προόδου καὶ τῆς ἀνανήψεως ἴδουν τὴν πραγματικότητα, ὡς Πραγματικότητα, ὄχι ὡς Φαντασίαν, θὰ θέλουν. Ὁ ἄρρωστος γέρων εἰς τὴν καρέκλαν του ἀπορρίπτει προσφερόμενον αὐτοκίνητον ποδήλατον λέγων ὅτι προτιμᾷ τὴν καρέκλαν του,, ἀλλ᾽ ὁ εὐσταλὴς νεανίας τὸ δέχεται πολὺ ἀνέτως. Ἰδοὺ ὁ γνώμων.

Μὴ νομίσῃς ὅτι τὸ σχέδιον τοῦτο τοῦ Κόσμου εἶνε ἀσυμπαθές, ὑποβάλλον εἰς δοκιμασίας καὶ ἀποχωρισμούς, διότι ὡς σοῦ εἶπον ἀποχωρισμοὶ δὲν ὑπάρχουν. Καὶ ἐφικτον καὶ σύνηθες εἶναι εἰς ὅλον τὸν μεταγήινον βίον νὰ διατελοῦν τα πνεύματα εἰς στενὴν ἐπαφήν. Οὔτε εἰς τὰς ἀπωτέρας σφαίρας τῶν ἀπροσώπων ὑπάρχει ἀποχωρισμὸς τῶν πεφιλημένων· μόνον τὸ φίλτρον εἶνε ὑπέρτερον, ἁγνότερον καὶ θειότερον ὥστε νὰ περιλαμβάνῃ ΟΛΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ΄.

ΠΕΡΙ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΥ

ΔΥΣΤΥΧΩΣ περὶ τὴν λέξιν «πνευματισμός», ἐπεκράτησαν προκαταλήψεις καὶ στρεβλαὶ ἀντιλήψεις καὶ παρεξηγήσεις, τόσον πολὺ μάλιστα ὥστε πλεῖστοι ὅσοι νὰ καταδικάζουν τὸν πνευματισμὸν ὡς ἔργον τοῦ ἀντιχρίστου. Ἀποκρούουν ἑπομένως καὶ πᾶσαν συζήτησιν καὶ ἀπέχουν μετὰ φρίκης.

Ὅσοι ἔχουν γνῶσιν τοῦ πνευματισμοῦ αἰσθάνονται πόσον λυπηρὰ εἶνε ἡ στάσις αὕτη τῶν ἀδαῶν. Ἐν τούτοις ὑφίσταται καὶ ἐπιδρᾷ. Ὁ πνευματισμὸς δὲν εἶναι ἔργον τοῦ ἀντιχρίστου. Ὅλα τὰ διδάγματα τοῦ Χριστοῦ ἐμπεριέχονται εἰς τὰ διδάγματα τοῦ πνευματισμοῦ. Ὁ Χριστὸς ἐδίδαξεν ἀγάπην μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἀμοιβαίαν δὲ γενναιοφροσύνην καὶ ἀλληλοβοήθειαν. Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Αὐτὰ διδάσκει καὶ ὁ πνευματι-

σμός. Ὁ Χριστὸς ἦτον ἔμπλεως τοῦ Θείου Πνεύματος, καὶ ὑπετύπωσε νόμους καθ' οὓς οἱ μαθηταί Του νὰ διαμορφώσουν τὸν βίον των καὶ τὸ ἔργον των, εἰς αὐτοὺς δὲ τοὺς νόμους θὰ εὕρετε τοὺς νόμους οἱ ὁποῖοι διέπουν τὸν πνευματισμόν. Ἐπειδὴ εἷς τῶν μαθητῶν παρεξέκλινε καὶ ἐπειδὴ εἰς τὸν ἀγῶνα ἔκτοτε πολλοὶ παρεξέκλιναν ποῖος θὰ σκεφθῇ ἐπὶ στιγμὴν ὅτι ὁ ὅλος ἀγὼν εἶνε ἀνάξιος; Κατανοεῖτε ὅτι τὰ διδάγματα τοῦ Χριστοῦ ἦσαν ὕψιστα. Πάντοτε ὡμίλει περὶ ἀγάπης ὡς περὶ ἑνωτικοῦ κρίκου καὶ ὡς περὶ πηγῆς παντὸς ἀγαθοῦ. Ἐπιθυμῶ νὰ κατανοήσετε, ἴσως διὰ πρώτην φοράν, ὅτι ὁ πνευματισμὸς βασίζεται ἐπὶ τῶν αὐτῶν θεμελίων. Ὅλοι οἱ κανόνες του εἶνε οἱ κανόνες οἱ δοθέντες ὑπὸ Αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ. Ὅλαι αἱ θρησκεῖαι αἱ ὑπάρχουσαι ἐπὶ τῆς Γῆς βασίζονται ἐπὶ τῶν αὐτῶν κανόνων τούτων. Ποικίλλουν πολὺ εἰς δευτερεύοντα σημεῖα. Ὅ,τι ἐπιτρέπεται ὑπὸ τοῦ ἑνός, καταδικάζεται ὑπὸ τοῦ ἄλλου καὶ τὸ ἄτομον ἔχει νὰ ἀποφασίσῃ τὸ κατάλληλον διὰ τὰς χρείας του. Διὰ τῆς ἐκλογῆς του δεικνύει κατὰ πόσον ἐμβαθύνει εἰς τς νόημα τῶν θείων βουλῶν, ἡ δὲ ἐκλογή του ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν βαθμὸν τῆς ἀναπτύξεώς του.

Τὰ διδάγματα ὅλων εἶνε περιωρισμένα ἀλλὰ μερικὰ ἐκτείνονται περαιτέρω, βλέπουν περαιτέρω, ἐμβαθύνουν περισσότερον. Ἀκριβῶς ὡς ὅλαι οἱ ὁδοὶ δύνανται νὰ συναποκλίνουν εἰς ὡρισμένον σημεῖον, οὕτω ἐν συνόλῳ πολλὰ θρησκεύματα ἀκολουθοῦν τὰ διδάγματα τοῦ Χριστοῦ. Ἄλλα διὰ μικρῶν στενῶν ὁδῶν καὶ ἀτραπῶν, ἄλλα δι' εὐρειῶν ὁδῶν καὶ ἄλλα διὰ κεντρικῶν λεωφόρων. Ὁ Πνευματισμὸς εἶνε ἡ Κεντρικὴ Λεωφόρος τοῦ Θεοῦ.

ΤΕΛΟΣ

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Σημειώσεις ΧΡΙΣΤΟΥ Α. ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

Στίχοι πνευματοδοξίας

ΑΝΑΖΗΤΩ ΤΟ ΦΩΣ, ποιήματα Πέτρου Ν. Φράγκου

Ἔντονος καὶ δυναμικὸς ἰδεαλισμὸς χαρακτηρίζει τὴν καινούργια (ἔπειτα ἀπὸ τὴν πρώτη, τοῦ 1959) συλλογὴ τοῦ ποιητοῦ, ὁ ὁποῖος ἀποδίδει κεφαλαιώδη σημασία στὴν ἀγωνιστικὴ προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου ν' ἀποκριθῆ στὰ βασανιστικὰ ἐρωτήματα καὶ νὰ θεμελιώση τὴν βιωτική του πορεία, διὰ μέσου τῆς ζωῆς — ποὺ τὴν ὀνομάζει «πανηγύρι τῆς Φθορᾶς»— πρὸς τὴν ἀθάνατη αἰωνιότητα τοῦ Πνεύματος.

Τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ ποιήματα τοῦ πρώτου μέρους, τοῦ ἀφιερωμένου στὴν «ἀναζήτηση τοῦ Φωτός», πηγάζουν ἀπὸ ἐμπειρίες μυήσεως στὸν Τεκτονισμό. Θὰ δώσω μερικὰ ἀποσπάσματα χααρκτηριστικά:

ΕΠΙΚΛΗΣΙΣ (εἴσοδος στο ναὸ)
Ἄρρητε,
Κάμε τὸ σκοτάδι
τῶν ματιῶν μου
παραθύρι σ' ἀνοιξιάτικο φῶς
καὶ γέλα μέσα μου
σὲ κύματα
ἀπὸ οὐρανιες φωνές,
τροφὲ τοῦ Σύμπαντος!
Ἴσως ἀνεύρω ἴχνη τῶν γνώσεων,
ἴσως ἀναλάμψη τὸ φῶς

Ο ΜΥΣΤΗΣ (καὶ ὁδηγός)

Μοῦ εἶπε:
Περάσαμε τὴ θύρα
ποὺ χωρίζει ἀπ' τὰ ἐγκόσμια
Μπήκαμε στὸ ναὸ τοῦ εἶναι μας.
Ἡ λειτουργία τῆς Σιωπῆς αρχισε
. . . .
Ἀφήσαμε τὶς μέριμνες — ἕνα σωρὸ
ἀπὸ σκοτάδι — στὸ κατῶφλι.
Χωρὶς ἀποσκευές, χωρὶς πάθη
Ἐλεύθεροι,
Μπήκαμε μέσ' τὸ Ναό μας
ν' ἀναζητήσουμε τὴν Ἀρχὴ
τῶν πάντων.

ΟΔΟΙΠΟΡΙΑ (στὸν β' βαθμο).

Τῆς ἐργασίας οἱ κτῦποι
ἀκούσθηκαν στῆς Φύσης τὸ Ναό,
μ' ἀνέκφραστη χαρά.
. . . .
Μὲ τῆς Δικαιοσύνης τῆς καλῆς
τὴ σφῦρα
Ἐμπρὸς κτυπᾶτε τὸ σκοτάδι.
. . . .
Δοξολογεῖστε, ὦ ἀδελφοί,
με σῶμα καὶ μὲ νοῦ
τὸν Ρήγα ὅλων τῶν ρυθμῶν
τὸν Μέγα Γεωμέτρη.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ (στὸν γ' βαθμο)

Νέο τὸ φῶς μου στὸ Δεβίρ
Ἀνοίγω τὰ λουλούδια,
τὰ σταφύλια μαυρίζω,
τὸ στάρι καρπερίζω,

γιομίζω ἀγάπη
τά στήθια τά πλατειά.
Καρπόφορη πηγὴ Ζωῆς
τὸ σπέρμα μου τ' ἀκατάλυτο
μέσα στὸ πανηγύρι τῆς φθορᾶς
τοῦ χρόνου,
χαρίζει 'Αθανασία

....

Σβήνω τά χνάρια τοῦ Θανατου
μὲ τῆς φωτιᾶς μου
τὴν ἱερὴ οὐσία καὶ ἀναγεννῶ τοὺς κόσμους .

'Αποσταμένος τά δείλια
γέρνω στὴν ἀγκάλη σου
Πλάση μου,
πλάση μου μοσχοβολᾶς
Ἔρωτα
ψωμὶ ζεστὸ
κι' ἱδρῶτα

'Ανάμεσα στ' ἄλλα ποιήματα ξεχωρίζει τὸ δίπτυχο γιὰ τὸν Πόλεμο («μιὰ μαύρη παχειὰ γραμμὴ πάνω στὴ λέξη ἄνθρωπος») καὶ γιὰ τὴν Εἰρήνη («ἕνα παχὺ θαυμαστικὸ στὸ πλάϊ τῆς λέξης: ἄνθρωπος»).

ΑΝΘΕΜΙΑ, ποιήματα Αἰμιλίας Ἴβου

Στὴν δεύτερη ποιητικὴ συλλογή της, (σημείωμα γιὰ τὶς «Χοὲς» στὸν «'Ιλισό», τ. 90, 1971) ἡ ποιήτρια σημειώνει ἀξιόλογη πορεία εἰς βάθος πνευματικότητος.

Στόχος της πάντα ἡ «πήλινη φαντασμαγορία» τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου (τί ὡραία ποιητικὴ ἀπόδοσις τῆς πνευματόδοξης φιλοσοφίας!). 'Ιδιαίτερα τονίζει τὴν ἐκπαιδευτικὴ σημασία τοῦ πόνου («Πάνω στὴν πέτρα»). 'Απὸ τὰ ὡραιότερα τῆς συλλογῆς τὸ ποίημα γιὰ τὴν πανάρχαια ἐπιταγὴ τῶν Δελφῶν «Γνῶθι σαυτόν», ποὺ ἀξίζει νὰ παρατεθῆ ὁλόκληρο:

ΑΔΑΜΑΝΤΑ ΤΟΥ ΣΚΟΤΕΙΝΟΥ
ΟΡΥΧΕΙΟΥ ΜΑΣ

Θά σ' ἐξορύξουμε ποτὲ ἀδάμαντα τοῦ σκοτεινοῦ
ὀρυχείου μας;
Κύτταρο μαργαριταριοῦ, πολύτιμε ἀληθινὲ
ὀφθαλμέ μας
Μᾶς ἔφθειρε ὁ ἀγώνας σου τὴ σάρκα μας,
τὸ νοῦ. Μὲς τοὺς αἰῶνες νὰ σὲ ψάχνουμε
μὲ τὴ σκαπάνη τῶν δακρύων μας ἀνοίγοντας
ὀδυνηρὰ ὀρύγματα

Τοῦ πιὸ ἀδάμαστου ὀρυχείου λουλούδι
Θά σ' ἀνεβάσουμε ποτὲ ἀπειρόχρωμο, ἀπειρόεδρο,
κρυστάλλινο στὸ φῶς,
Γιά νά σὲ δεῖ ὁ οὐρανὸς νὰ εἰρηνέψει
καὶ νά συμφιλιωθεῖ μαζύ μας.

Ὦ Ζωδιακέ μας ἄστοργε! Πατέρα ἀνάλγητε,
ἀναλγητης γενιᾶς
Γι' ἄλλη γενιά πιὸ εὐνοημένη καὶ δίκαιη φυλᾶς
τά διονυσιακά σου δῶρα

Γιά τὴ δική μας τὴν πικρὴ ἀλλόφρονη γενιά
ὁ κλῆρος εἶχε λάχει νά ἐπισημάνουμε,
χτυπῶντας μὲ τὸ ραβδί μας τὸ τυφλό,
τὸν κραδασμὸ τῆς πλουτοφόρας γῆς μας

'Αξίζει ἀκόμη νὰ ξεχωριστῆ ἕνα ποίημα κοινωνικοῦ περιεχομένου, γιὰ τὸ κλάμα «Ἑνὸς παιδιοῦ», γυμνοῦ καὶ πεινασμένου, ὅπως τόσα καὶ τόσα, στὴν χθεσινὴ Μπιάφρα, στὸ σημερινὸ πάντοτε Βιετνάμ, ἀκόμη καὶ γύρω μας:

Ἕνα βουβὸ γρύλλισμα ποὺ κατατρόμαζε τὸν οὐρανό
Ἀστροπελέκι ἤτανε θεϊκὸ καὶ τιμωροῦσε
μ' ἄτεγκτη φλόγα μὲ βροντὴ ὀργίλη
το στεῖρο χρυσάφι τοῦ δαχτυλιδιοῦ μου

Θυμίζει, τὸν Παλαμικὸ στίχο: «Ντρέπομαι γιὰ τὴ ζέστα μου...».

ΤΡΙΠΤΥΧΟ, ποιήματα Κώστα Γ. Μίσιου

Μία ἤρεμη φιλοσοφικὴ ἐνατένισις ἀναδύεται ἀπὸ τὴν ὀλιγοσέλιδη συλλογή.

Ξεχωρίζουν δύο ποιήματα, γιὰ τὴν πίκρα τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου μέσα σὲ μιὰ ὑλιστικὴ ὠφελιμιστικὴ κοινωνία. Ἀπὸ τὸ «Ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμά τους» (τῶν πολλῶν, ποὺ ἐπιμελῶς ἀποφεύγουν πρωτοβουλίες καὶ γίνονται βιδοῦλες σὲ μιὰ ἀπάνθρωπη μηχανή):

Ὅμως
ποιός κάθεται νά λογαριαση
κάτι τέτοια.
Τὸ «οὐκ ἐπ' ἄρτῳ »
καὶ τὰ τοιαῦτα
ἀπὸ καιρὸ
ἀντικατεστάθησαν στὴ συνείδηση μας
μὲ τὸ «ἀβρόχοις ποσὶ»
καὶ τὰ παρόμοιά του

Τὸ «Μὲ τὴ θέλησή μας» θὰ τὸ μεταφέρω ὁλόκληρο:

Τοποθετήσαμε
τὰ προσφιλῆ μας ὄνειρα
ἀνάμεσα
σὲ σωροὺς χαρτιῶν καὶ φακελλων
Ἐτελεύτησαν μετ' ὀλίγον
πληγέντα ἐκ σκόρου
μονίμως ἐνεδρεύοντος ἐν αὐτοῖς
Νῦν ἐνθάδε κεῖνται
μὴ δημιουργοῦντα πλέον ἡμῖν
προβλήματα περιττά.
Θὰ περιμένατε βεβαίως
νὰ σᾶς λέγαμε
τὸ πόσο λυπηθήκαμε
Λαθος
Ὅταν
οἱ μηνιαῖες ἀποδοχὲς
ειν' ἐξησφαλισμένες
και συνεπῶς
παντα γεμᾶτο το στομάχι
Τοτε
ἀπο κεῖ και πέρα

ΤΡΙΠΤΥΧΟ ΑΓΑΠΗΣ, ποιήματα Τάσου Μανθόκουλου, Σέρρες

Τὸ τρίπυχο εἶναι σὰν ἀπὸ ἄστρα καὶ δροσοσταλίδες, ἄνθη καὶ χαμόγελα, χτυποκάρδια καὶ πουλιὰ — ποὺ περιλαμβάνουν ἕνα τρυφερὸ ζευγάρι στὴν ἀναμονὴ καὶ τὴν ἀπόκτησι τέκνου.

Στὴ «Χαρούμενη συμφωνία» ὁ ποιητὴς ἀπευθύνεται στὴν ἀγαπημένη του:

Φορεσε τὴν ἀνατολὴ στὰ στήθια σου,
τραγούδησε τὸν ὄρθρο τῆς χαρᾶς
και στ' ἀνθισμένα χέρια σου
ξύπνια τὰ ὄνειρά μας κράτα.
Ἕνα πρωῒ τῆς μεθυσμένης ἄνοιξης
ὁ αστρος γλάρος θὰ φανεῖ,
γιὰ νὰ μᾶς χαιρετήσει...

Τὸ παιδί!... Τὸ προνόμιο τοῦ Θεοῦ στὰ χέρια τοῦ ἀνθρώπου... Ὁ κόσμος ὅλος, μέσα στὸ σπίτι μας!... Αὐτὸ τὸ πνεῦμα ἐπικρατεῖ σ' ὅλη τὴ συλλογή, τῆς ὁποίας ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ὡραῖα ποιήματα εἶναι ἡ «Ἐνημέρωση»:

Δεν εἶναι που ἡ τρελλὴ μυγδαλιὰ
ανθισε τὴν αὐγὴ ξαναμμενη
καὶ με τῶν λουλουδιῶν της τὸ ἄρωμα

μᾶς προμηνάει τάχα τὴν Ἄνοιξη.
Εἶναι ποὺ λίγο πρὶν τὸ πρωΐ
γεννήθηκε ἁπλᾶ τὸ παιδί μου
κι ἡ μυροβόλα ἀνάσα του
ἀναγγέλλει τὸν ἐρχομό της

Χαίρεται κανεὶς ὅταν, μέσα στὸν ὀρυμαγδὸ τῶν ἐγκεφαλικῶν (καὶ πολλὲς φορὲς παραισθησιακῶν) ἀνάρθρων κραυγῶν, συναντᾶ ἔστω σὰν ἕνα ἀπόμερο χαμομῆλι τὸν ἁγνὸ λυρισμό.

ΕΝΤΥΠΩΣΗ, ποιήματα Β. Μάργαρη, Ἰωάννινα

Ὁ ποιητής, ποὺ ἤδη ἔχει παρουσιάσει σὲ δύο συλλογὲς δείγματα τοῦ προσωπικοῦ του ποιητικοῦ τόνου, κατορθώνει νὰ σαρκάζη τὶς ἐκδηλώσεις κοινωνικῆς συμβατικότη τ ο ς, σχεδὸν ἀμέτοχος, μὲ τὴν ἁπλῆ παράθεσι τῶν καθιερωμένων φράσεων, π.χ.:

— Ἐντιμώτατε κύριε, κύριε. Εὐγενέστατε κύριε, κύριε... Ἀξιότιμε κύριε, κύριε... ἐξ ἴσου.. ἀξιότιμοι κύριοι, κύριοι, κυρίες καὶ κύριοι.

Ἀνάλογα εἶναι τὰ «ποιήματα» γιὰ τὸν ἐπικήδειο, τὴν διάλεξι καὶ τὴν μονοτονία μιᾶς ὑπηρεσιακῆς ζωῆς («ἕνα καὶ δύο τρία καὶ τέσσαρα ἐφτά» κλπ.).

ΛΗΚΥΘΟΣ, ποιήματα Μίλιας Ροζίδη

Πικρὴ γεῦσι ἀπὸ τὴν διάψευσι προσδοκιῶν μεταδίδουν τὰ ποιήματα αὐτά, ποὺ τὰ πιὸ πολλὰ εἶν' ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὸν πόλεμο καὶ τὴν Κατοχή. Ἀλλὰ ὄχι καὶ παραίτησι ἀπὸ τὸν ἀγῶνα. Ἕνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴ «Δέηση»:

Δός μου, Κύριε, νὰ ξαναγευτῶ
τὴν ξεγνοιασιὰ τῆς ἀφροσύνης μου.
Δός μου νὰ ξαναγίνω
περίφροντις μέσ' στῆς καθημερινότητας
τὸ τίποτε

Δύο ἀπὸ τὰ ποιήματα μαρτυροῦν τὴν ἀπόστασι τοῦ συγχρόνου λεγομένου χριστιανικοῦ κόσμου ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἀπὸ τὴν «Ἀνάσταση»:

Ἀνάσταση στὴν ἐκκλησιὰ
καὶ στὴν καρδιά μας.
Ὅμως κάποια σκιὰ βλέπω
στὸ βάθος.
Σὰν κάτι νά 'χει μείνει στὴν ψυχὴ
ἀπ' τοῦ Θεοῦ τὸ Πάθος.
Σὰν κάτι νά μὴν ἔχει ἀναστηθεῖ
Μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἄνοιξη
τὴν ἀνθισμένη
πῶς νοιώθω τὴν ψυχή μου
σταυρωμένη;

Καὶ ἀπὸ τὰ «Χριστούγεννα»:

Χριστέ μου,
μὴ γεννηθεῖς ἐφέτος...
Ὅπως εἶσαι μικρὸ καὶ τρυφερὸ παιδάκι
κι' ὁλόγυμνο μέσ' στὴν ταπεινοσύνη σου,
θὰ σὲ σκοτώσουν οἱ ἄνθρωποι,
πρὶν γίνεις τριάντα τριῶ χρονῶν..

ΑΙΘΡΙΑ, ποιήματα Διάνας Μπάδρα

Τὰ ποιήματα εἶναι Α ἴ θ ρ ι α — ἢ μιλοῦν γιὰ τὴν α ἰ θ ρ ί α; Ἄγνωστον. Οὔτε τίτλος ἑνὸς ποιήματος ὑπάρχει στὴ συλλογή, οὔτε καὶ ἡ λέξις! Ἴσως, τὸ τελευταῖο ποίη-

μα, ἀφιερωμένο στὰ νέα βλαστάρια τῆς ζωῆς:

῏Ω παιδιὰ λατρευτά,
Τοῦ κορμιοῦ μας ὁλόδροσα κρίνα,
Τῆς ψυχῆς μας θριάμβου τραγούδια,
Προσφορὰ τῶν Ἀγγέλων στὴν πολύπαθη γῆ

νὰ θέλη νὰ συμβολίση τὴν αἰθρία, ποὺ ἁπλώνουν στὸν ὁρίζοντα δύο παιδικὰ μάτια, ἐνῶ ἡ ποιήτρια δηλώνει ἐξ ἀρχῆς ὅτι τὰ τραγούδια της «χαρᾶς σαλπίσματα δὲν εἶναι», ἀλλὰ «παραφωνία στὴν ὑποθετικὴ ἁρμονία τῆς ζωῆς».

Μερικὲς ἀπὸ τὶς σκέψεις της διασκορπισμένες σὲ ποιήματα:

«Τῆς γῆς ρυτίδα οἱ Παρθενῶνες, κι᾿ εἶναι παγίδα τ᾿ οὐρανοῦ ἡ λάμψη... Ἐλᾶτε, ἀδέρφια μου, λευκοί, μαῦροι, κίτρινοι, νὰ σύρωμε τῆς ζούγκλας τὸ χορό, καννίβαλοι εἴμαστε, ἄς μὴν ντραποῦμε.. Σὲ κάθε βῆμα μας μπερδεύονται τὰ «τριάκοντα ἀργύρια»... Κύριε, τὸ μαρτύριό σου δεν μᾶς λύτρωσε, Ὄφις σέρνεται στὴ σπονδυλική μας στήλη καὶ παγιδεύει τὴν ψυχή μας.. Τοῦ πολεμου ἡ ὀργή μᾶς σπαργάνωσε.. Ποιός τάχα πιότερο σ᾿ ἔχει προδώσει, ἐκεῖνος ἢ ἐμεῖς. Σὲ Θεὸ πιστεύομε ἀπὸ Κεῖνον πιο μεγάλο, ἄς μὴν αὐταπατώμεθα, τοῦ ἑαυτοῦ μας δὲν ἐγκρέμισες το εἴδωλο, Χριστέ μου...»

Ἐδῶ ἡ ποιήτρια λησμονεῖ ὅτι κανεὶς ἄ λ λ ο ς δὲν θὰ λυτρώση τὸν ἄνθρωπο, ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἴ δ ι ο ν, κατὰ τὴν ρῆσιν τοῦ ἰδίου τοῦ Ἰησοῦ (Ματθ. 10. 38): «Ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σ τ α υ ρ ὸ ν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος».

ΣΠΑΣΜΕΝΑ ΚΡΥΣΤΑΛΛΑ, ποιήματα Ν. Α. Στασινόπουλου

Ὁ γνωστὸς γιὰ τὴν μεγαλοστομία του ποιητὴς σ᾿ αὐτὴ τὴν συλλογὴ ἐπιστρατεύει καὶ τὰ ἰμπρεσσιονιστικὰ τυπογραφικὰ μέσα (χρησιμοποιώντας χαρτὶ θαλασσί, κίτρινο καὶ ρόδινο).

Συχνὰ ἐκφράζει ἀπόλυτες ἀπόψεις. Τὸ θέμα τῶν πτήσεων στὴ Σελήνη τὸ βλέπει ἔτσι:

Σὲ λερώσαμε γῆ,
μὲ τὰ αἵματα καὶ τὶς πράξεις μας
τὶς βρώμικες,
καὶ τώρα πήραμε τὸ δρόμο γιὰ τ᾿ ἀστέρια

Στὴν «Ἠθική» (ἐπειδὴ στὸν κόσμο δεσπόζει ἡ ἀνηθικότης καὶ ἐπωφελεῖται) ἀντικρούει τὴν Χριστιανικὴ προτροπὴ τῆς μὴ - βίας:

Ἴσο στὸ ἴσο.. Δόντι στὸ δόντι.. Μάτι στὸ μάτι
γιὰ νὰ ἰσορροπήσει
τοῦ δίκιου ἡ ζυγαριά.
Το νὰ γυρίζεις καὶ τὸ ἄλλο μάγουλο
γιὰ δεύτερο χαστούκι
εἶναι καὶ τοῦτο ἀνήθικο
Τ᾿ ἀνήθικου τὸν δρόμο
ἴδιο τσεκούρι, κάθετα τὸν κόβει
Ἐμπρὸς μὴν καρτερεῖς μὲ σταυρωμένα χέρια
ἀλλοιῶς τὰ δῶρα θὰ σοῦ τρῶν, ἀπ᾿ τὰ πανέρια
λαίμαργοι γῦπες
Μωρὰ παρθένος, ἠθική.

ΗΛΙΟΣ ΚΑΙ ΣΚΙΑ, ποιήματα Ἔλεν Αὐγουστίνου

Ἁπλᾶ αἰσθηματικὰ στιχουργήματα, ποὺ ἔχουν ἀναμφισβήτητη τρυφερότητα. Ὅταν, ὅμως, γίνεται προσπάθεια ἀνό-

δου σὲ ἄλλα ἐπίπεδα, σταματᾶ σὲ μιὰ ἐπιφανειακή, κενὴ περιεχομένου, ἢ ρηχὴ φιλοσοφία.

Οἱ πρῶτοι στίχοι ἀπὸ τὸ «Μυστήριο» (τῆς βαπτίσεως):

Τὰ χέρια μου σ' ἀπόθεσαν
στο βῆμα τοῦ Χριστοῦ
καὶ σοῦ 'δωσα τὸ ὄνομα
πατέρα, πατεράδων
καὶ χριστιανὸ σὲ ἔχρισα
χρηστο, χριστιανοσύνης.

Καὶ ὁλόκληρο τὸ ποίημα «Θνητοί»:

Γιατὶ νὰ εἴμαστε ἀνθρωποι
στὴν πλάση τοῦ Θεοῦ
ἀφοῦ σ' αὐτὸν ἀνήκουμε
κ' εἶναι δημιουργὸς μας!

Γιατὶ ἀθάνατοι νὰ εἶναι
μονο οἱ θεοὶ
κι ὄχι τὰ πλάσματά τους!

Ἀλλὰ ἀφοῦ παραδέχεται ὅτι εἴμεθα πλάσματα θεοῦ ἀθανάτου, πῶς δὲν δέχεται καὶ ὅτι ἐπλασθήκαμε «κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν»; Ἐξ ἄλλου, τὸ πρῶτο τετράστιχο στερεῖται καὶ τῆς στοιχειώδους λογικῆς ἐννοίας.

ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΜΟΥΣΑ, Γιάννη Γαλανοματίδη

Ὁ γνωστὸς Πόντιος ποιητὴς συνεχίζει τὴν ἔκδοσι ἐργασίας του στὴν Ποντιακὴ διάλεκτο μὲ παράλληλη ἀπόδοσι στὴ νεοελληνική. Ἐργασία συμπαθητικὴ καὶ ὡς μορφὴ καὶ ὡς περιεχόμενο, ὅπου δεσπόζει ὁ φιλειρηνισμός, ὁ σεβασμὸς στὸν ἀνθρώπινο μόχθο καὶ — ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως — ἕνας ἁπλὸς αἰσθηματισμός.

Ἕνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸν διάλογο Ποιητοῦ καὶ Αἰώνων.

Οἱ αἰῶνες:
Τοῦ σκότους οἱ θρησκόληπτοι οἱ μαῦροι δαίμονες
καὶ τοῦ ἐθνικισμοῦ τὰ τέρατα οἱ ψυχοπαθεῖς Θεοί.
Ὁ ἕνας καὶ ὁ ἄλλος τὸν ἴδιο ρόλο τοῦ φονιᾶ παίζουν
πάνω στοῦ ἀνθρώπου τὴν χωρὶς φῶς ἄμοιρη ζωή.
Ὁ Ποιητής:
Ὦ Οὐρανέ! Μὲ θεϊκὸ θυμὸ ἄστραψε καὶ λάμψε,
σὰν καλάμι ἂς σεισθῆ καὶ σὰν φύλλο ἂς τρέμει ἡ Γῆ
Χάλαζα ἀπὸ κεραυνοὺς πάνω στοὺς δαίμονας ρίξε καὶ κάψε
νὰ λυτρωθῆ ἀπ' τὰ δεσμά των τοῦ ἀνθρώπου ἡ ψυχή.

ΑΤΕΛΗΣ ΚΟΣΜΟΣ, ποιήματα Κωνστ. Μπλαχούρα

Ὁ συγγραφεὺς εἶχε γράψει πέρυσι μιὰ μελέτη γιὰ τὴν «Ἠθικὴ κρίση καὶ τὰ σύγχρονα κοινωνικὰ φαινόμενα». Φαίνεται σὰν ἡ τωρινὴ ποιητικὴ συλλογὴ νὰ εἶναι ἄλλη μορφὴ τῶν σκέψεών του.

Τὰ θέματα τῶν ποιημάτων (ποὺ εἶναι πάρα πολὺ συμπαθητικά, παρὰ τὴν ἐν πολλοῖς ἁπλότητα τῶν ἐκφραστικῶν μέσων) εἶναι παρμένα ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωή. Εἶναι γερὰ προσγειωμένος ὁ ποιητής, ἀλλὰ τὸ βλέμμα του ἀνατείνει σὲ κάτι ἀνώτερο. Γι' αὐτὸ καὶ περιγράφει ὡς «ἀτελῆ» (λίαν ἐπιεικῶς) τὸν κόσμο τῆς μηχανοκρατίας, τῆς «σφαγῆς» «τοῦ ἀτόμου στὸ βωμὸ τῶν μαζῶν, τῶν ἀντιφάσεων μεταξὺ προόδων τῆς Ἐπιστήμης καὶ πεινασμένων λαῶν, τοῦ «χάσματος τῶν γενεῶν», τῆς ἐκλείψεως τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, τῆς δολοφονίας τοῦ περιβάλλοντος κλπ.

Δὲν ἦταν ἀνάγκη νὰ μᾶς βε-

βαιώση ὁ συγγραφεύς. πὼς τὰ ποιήματά του «ἔρχονται ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς καὶ τοῦ νοῦ». Πολλοὶ ἄλλοι σκέπτονται κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο, μὲ εἰλικρίνεια καὶ πόνο.

Ἀπὸ τὰ καλύτερα τῆς συλλογῆς «Ὁ Γεροπλάτανος πεθαίνει».

ΤΡΙΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ, Φώτου Γιοφύλλη.

Ἐξεδόθησαν σ' ἕνα τόμο τρία μυθιστορήματα τοῦ παλαιμάχου ἐκλεκτοῦ ἀνθρώπου τῶν Γραμμάτων, ποὺ ἔγραψε μέσα σ' ἑξῆντα χρόνια συγγραφικῆς ἐμφανίσεως 16 ποιητικὲς συλλογές, ἑπτὰ συλλογὲς διηγημάτων, δύο θεατρικὰ ἔργα, 12 ἱστορικὰ καὶ λαογραφικά, τρία γλωσσολογικὰ καὶ 15 μεταφράσεις ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἐκτὸς ἀπὸ ἀναρίθμητα ἄρθρα σὲ ἐφημερίδες καὶ περιοδικά.

Τὸ πρῶτο εἶναι «Τὸ ἄμοιρο τὸ Λολάκι» (τρεῖς ἐκδόσεις μεταξὺ 1922—1926), ποὺ ἐπαινέθηκε ζωηρὰ ἀπὸ τὸν Παλαμᾶ καὶ ἀποδίδει τὴν ζωὴ πρὶν καὶ μετὰ τὸ τέλος τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου. Τὸ «Λιμάνι τῆς ἀγάπης» εἶναι δεύτερη τώρα ἔκδοσις (ἡ πρώτη ἔγινε τὸ 1934), ἐνῶ τὸ «Χωρὶς παιδί», γραμμένο τὸ 1923, τώρα μόνον δημοσιεύεται.

Τὸ κοινωνικὸ περιεχόμενο τῶν ἔργων τοῦ Φώτου Γιοφύλλη τὰ ἐξασφαλίζει ἀπὸ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου, γιατὶ — ὅπως ἔγραψε ὁ Οὐγκὼ στὴν εἰσαγωγὴ τῶν «Ἀθλίων» του — ὅσο δὲν ἀλλάζει ἡ δομὴ τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν, τέτοια ἔργα εἶναι πάντα ἐπίκαιρα.

ΦΙΛΟΛ. ΚΥΠΡΟΣ, πανηγυρικὴ ἔκδοσις γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Παλιγγενεσία

Περιλαμβάνει μελέτες γιὰ τὴν σφαγὴ τῶν Κυπρίων (9 Ἰουλίου 1821) καὶ «Ἀκολουθία τοῦ ἐθνομάρτυρα Κυπριανοῦ» ἀπὸ τὸν ποιητὴ Κύπρο Χρυσάνθη, σὲ δημοτική. Ἐπίσης μελέτες γιὰ τοὺς ἀγῶνες τῶν Κυπρίων ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας στοὺς κλασικοὺς χρόνους (ἀπὸ τὸν τέως ὑπουργὸ Παιδείας Κ. Σπυριδάκι) καὶ κατὰ τὴν Ἀγγλοκρατία (ἀπὸ τὸν ἱστορικὸ Θεόδ. Παπαδόπουλο). Μία συμμετοχὴ ἐκλεκτῆς ποιότητος.

ΠΑΡΕΡΓΑ, μελέτες Μενελάου Κυριακοπούλου

Ἔκδοσις ἐκτὸς ἐμπορίου, ἀπὸ τὸν σεμνὸ ὅσο καὶ ἐκλεκτὸ διανοούμενο, «ὡς ἀναμνηστικὸ γιὰ τοὺς ἀπογόνους καὶ ἀποχαιρετισμὸς γιὰ τοὺς ἐπιζῶντες ἀκόμη φίλους». Περιλαμβάνει τὴν μελέτη «Ἡ Γνώση τοῦ Μοριᾶ κ' ἡ λεβεντιὰ τῆς Ρούμελης» ἀντίλογο στὸν Γιάννη Βλαχογιάννη, τὸ 1943) καὶ συνεργασίες του σὲ περιοδικὰ γιὰ τὸν Παλαμᾶ, τὸν Καρκαβίτσα καὶ τὸν ἠθοποιὸ Λεκατσᾶ. «Πάρεργα», διότι τὸ κύριον ἔργον τοῦ συγγραφέως ἦταν ἡ διεύθυνσις Τραπεζῶν. Ἀλλὰ πάρεργα μόνον φαινομενικῶς, δοσμένα μὲ ὑψηλὴ πνευματικὴ συγ-

κρότησι καὶ αἴσθησι εὐθύνης, ποὺ δείχνουν τί μπορεῖ νὰ προσφέρη στὰ Γράμματα ἕνας — ὅπως στὴν περίπτωσι αὐτὴ — εὐγενὴς ἐρασιτεχνισμός.

ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ, Δημ. Σταμέλου

Ὁ ἥρωας - θρύλος δίδεται στὶς ἱστορικὲς διαστάσεις, μὲ βάσι ὅλη τὴν ὑπάρχουσα ἱστορικὴ βιβλιογραφία. Ὁ συγγραφεὺς δὲν ἠθέλησε νὰ χρησιμοποιήση πηγὲς ἀτεκμηρίωτες· καὶ πολὺ σωστά, γιατὶ καὶ χωρὶς τὰ στολίδια τοῦ θρύλου ὁ ἐκ τῶν πρωτομαρτύρων τῆς Ἐθνεγερσίας μένει «ἕνα αἰώνιο σύμβολο παλληκαριᾶς, πολεμιστὴς κάθε δεσποτισμοῦ καὶ τυραννίας, δημιουργικὸ κήρυγμα τῆς ἀβασίλευτης ὀμορφιᾶς τοῦ ἐλευθέρου ἀνθρώπου».

Τὸ ἔργον συνοδεύεται ἀπὸ σπάνιες εἰκόνες καὶ — κυρίως — ἀπὸ εὑρετήριο, ποὺ καθιστᾶ τὸ ἔργον εὔχρηστον ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν, ὅπως θεωρεῖται ἀπαραίτητο σὲ κάθε σοβαρὸ ἱστορικὸ ἢ φιλοσοφικὸ σύγγραμμα στὸν δυτικὸ κόσμο — ἀλλὰ τόσο σπανίζει στὴν Ἑλλάδα.

Η ΣΥΝΩΜΟΣΙΑ ΤΩΝ ΠΙΘΗΚΩΝ «μυθιστόρημα» Ι. Ἀγγέλου

Παρ' ὅτι τιτλοφορεῖται μυθιστόρημα, εἶναι ἕνα ἀντι-μυθιστόρημα.

Χωρὶς συγκεκριμένους προσωπικοὺς ἥρωες. Ἄνθρωποι καὶ πόλεις ἀναφέρονται μὲ ἕνα γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου: ὁ κύριος Ἄλφα, ἡ πόλις Ὠμέγα. Σὲ μία ὁμιχλώδη ἀτμόσφαιρα ἄγχους, ποὺ ἐνθυμίζει Κάφκα, ἐξιστορεῖται ἡ περιπέτεια ἑνὸς προληπτικῶς συλληφθέντος, ὁ ὁποῖος ἀφίνεται ἐλεύθερος, τελικά, καθόσον εὑρέθη ἔνοχος (ἡ ἐπισφράγισις τοῦ ἀντι-λογικοῦ).

ΚΥΠΡΙΕΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΔΕΣ, μελέτη Χρυσάνθης Ζιτσαίας, Θεσσαλονίκη

Ἡ κυρία Χρυσάνθη Ζιτσαία, γονιμώτατη λειτουργὸς τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων (15 ποιητικὲς συλλογές, πέντε βιβλία πεζογραφίας καὶ δύο παιδικὰ καὶ ἀναρίθμητες συνεργασίες στὸν τύπο) μᾶς παρουσιάζει τὴν γυναικεία πνευματικὴ Κύπρο, σὲ μιὰ ἐκπληκτικὴ ἀκμή. Δίδει στοιχεῖα ἐνημερωτικά, βιογραφικὰ καὶ ἀνθολογικὰ γιὰ 15 παλαιότερες καὶ 60 περίπου σύγχρονες Κύπριες λογοτέχνιδες: Φῶς λαμπερὸ ἀπὸ τὸν ἀκρίτα τοῦ Ἑλληνικοῦ Νότου πάνω ἀπὸ τὴν μητέρα πατρίδα.

ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ, 20 σχέδια Τηλεμ. Πέρρα. Εἰσαγωγὴ Ἀγγ. Δόξα.

Ὁ γνωστὸς συγγραφεὺς καὶ ἐπιστήμων ψυχαναλυτὴς Ἄγγελος Δόξας παρουσιάζει καὶ ἑρμηνεύει 20 «αὐθόρμητα» σχέδια τοῦ γλύπτου Τηλεμάχου

Πέρρα, ὁ ὁποῖος, «ἔτσι, παιζοντας μὲ τὴν πέννα καὶ τὸ μελάνι» ἐξωτερίκευσε κάποια «πηγαία ἔμπνευση» σὲ σχέδια, ποὺ προκαλοῦν γιὰ ἑρμηνεία τὸν θεατή.

Ὁ Ἄγγελος Δόξας ἐξηγεῖ ὅτι αὐτό, ποὺ λέγεται αὐθόρμητο σχέδιο ἢ αὐθόρμητη μελωδία εἶναι μία ἐκδήλωσις ὑπὸ τὴν πίεσι ἐσωτερικῆς ψυχικῆς καταπιέσεως, γιὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἐξωτερίκευσις εἶναι λυτρωτική. Ἀλλὰ για ἕνα καλλιτέχνη, τὴν θέσι τῆς καταπιέσεως μπορεῖ νὰ τὴν ὑποκαταστήση μία ἔντονη εὐαισθησία. Ὁπωσδήποτε, σὲ κάθε περίπτωσι, εἶναι μία ψυχικὴ δόνησις, ἡ ὁποία ἀναζητεῖ, μὲ τὴν ἐκδήλωσι, τὴν λύτρωσι, τὴν «κάθαρσι».

Ὁ καλλιτέχνης ἐφιλοτέχνησε τὰ σχέδια, κάτω ἀπὸ τὴν ψυχικὴ αὐτὴ ἐπιταγή. Στὸν ἐπιστήμονα - λογοτέχνη ἀνέθεσε τὴν ἑρμηνεία, ἡ ὁποία, ὅμως, ἀνήκει καὶ στὸν καθένα, γιὰ τὴν ἀναζήτησι τῆς κρυμμένης ψυχικῆς ὁρμῆς, γιὰ τὴν ἀποκωδικοποίησι τῆς φαντασίας. Στην δεύτερη περίπτωσι, ὁ θεατης θα ἀνακαλύψη ταυτοχρόνως ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὸν δικό του ἑαυτόν, σὲ συνταύτισι μὲ τὸν καλλιτέχνη.

Ὡς δεῖγμα τῆς ἐργασίας ἀμφοτέρων τῶν παραγόντων τῶν «Ἀναζητήσεων», παραθέτω δύο ἀπὸ τὰ (νομίζω, εὐκολώτερα) σχέδια, μὲ τὴν προτεινόμενη ἑρμηνεία τους.

Ἀνταυγεια ἀπο τον Χριστιανισμο

Οἱ δωδεκα στο Δεῖπνο τους κι' ἐσυ μεσα στα δοντια τοῦ Σταυροῦ, ὅσο και νὰ σε παραστεκουνε Πατὴρ κι' Υἱος και Πνεῦμα το Ἅγιον.

Αἰωνια προσέγγιση

Ἀτέρμονα γυρίζουμε ἁπλώνοντας τὰ χέρια γιὰ νὰ σμίξουμε, μὰ οὔτε τὸ χάσμα ἀνάμεσά μας ἐλαττώνεται οὔτ' ὄρθιοι νὰ σταθοῦμε κατορθώνουμε.

ΠΑΛΑΙΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΙ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ, μελέτη Ἀριστ. Κουδουνάρη, Λευκωσία

Μία ἐργασία ἐπιμελημένη, ποὺ ἀκτινοβολεῖ ἀπὸ τὴν κοινωνική, πνευματικὴ καὶ ἐθνικὴ ἀπεικόνισι τῆς Ἑλληνικῆς μεγαλονήσου. Μερικὰ ὀνόματα, ὅπως τοῦ Σίμου Μενάρδου, συνδέονται ἀναπόσπαστα μὲ τὴν ἴδια τὴν μητροπολιτικὴ Ἑλλάδα.

Χρειάσθηκε κοπιώδης προσπάθεια — μὲ πολλὴ ἀγάπη — γιὰ νὰ συγκεντρωθοῦν φωτογραφίες καὶ βιογραφικὰ στοιχεῖα τῶν παλαιῶν οἰκογενειῶν, ποὺ ἀνατρέχουν παλαιότερα ἀπὸ τὴν θυσία τῶν Κυπρίων γιὰ τὴν παλιγγενεσία τῆς Ἑλλάδος. Γι' αὐτὸ καὶ ἰδιαιτέρως ἀξιέπαινη.

ΕΙΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΙΝ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ, μελέτες Ν. Σρὶ Ράμ

Ὁ συγγραφεὺς (γνωστὸς στὴν Ἑλλάδα, ἀπὸ ὁμιλίες του, Ἰνδὸς φιλόσοφος, ποὺ προεδρεύει τῆς παγκοσμίου Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας) ἀντιμετωπίζει στὸ νὲο βιβλίο του τὰ προβλήματα τῆς ἀληθινῆς οὐσίας τῆς Ἀλήθειας (μὲ ἀνίχνευσι τῆς ἐπιφάσεως ἀληθείας), τοῦ κάλλους τῆς Ἀρετῆς, τῆς λυτρώσεως ἀπὸ τὶς ἀντιθέσεις, τῶν ἰδιοτήτων Ψυχῆς καὶ Νοῦ, τῆς προσδοκίας τοῦ θανάτου ὡς φίλου, στὰ πλαίσια τοῦ πραγματικοῦ καὶ τοῦ ἀπατηλοῦ στὴ ζωή. Αὐτὰ εἶναι μερικὰ ἀπὸ τὰ θέματα τοῦ βιβλίου του, τὰ ὁποῖα χειρίζεται μὲ ἁπλῆ καὶ ἐγκάρδια μέθοδο.

Γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ κινηθοῦν σ' ἕνα χῶρο ἐσωτερικῆς πνευματικότητος, τὸ βιβλίο αὐτὸ εἶναι ἕνας φιλικὸς ὁδηγός.

ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ, ὁ φιλόσοφος τῶν αἰώνων καὶ ἡ φιλοσοφία τῆς συνεργασίας, Μαρίας Μιχαὴλ-Δέδε

Ἡ συγγραφεὺς ἐπιτυγχάνει τὴν μύησι τοῦ ἀναγνώστου στὴν πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ φιλοσοφία τοῦ Ἡρακλείτου, ὁ ὁποῖος μένει, καὶ στὴν ἐποχή μας, πάντοτε νέος, ἀφοῦ τὸ πολυαρχικὸν κοινωνικὸν σύστημα ἔχει Ἡρακλείτιον χαρακτῆρα. Ἡ πάλη μεταξὺ τῶν ἀντιθέσεων καὶ ἡ ἐξισορρόπησις, τὸ χαρακτηριστικὸν φαινόμενον τῆς ἐποχῆς μας, Ἡρακλείτιον καθαρῶς, τοποθετεῖται ἱστορικὰ καὶ φιλοσοφικὰ ἀπὸ τὴν ἐξαντλητικὴ μελέτη τῆς κυρίας Μιχαὴλ - Δέδε καὶ συνοδεύεται ἀπὸ πλούσια βιβλιογραφία.

ΡΙΖ.

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ

Ὑπὸ ΠΑΝ. Δ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

Πολύτιμος θησαυρὸς τὸ βιβλίον τοῦ ἀειμνήστου διδασκάλου μας Ἀντ. Ἀδριανοπούλου ὑπὸ τὸν τίτλον: «ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ». Λάτρης τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, ἐρευνητὴς τῶν σωζομένων περὶ Μυστηρίων καὶ μεμυημένος εἰς αὐτά, ἀποκαλύπτει τὴν πηγὴν τοῦ πνευματικοῦ φωτός της, μὲ σεβασμὸν οἷος ἁρμόζει εἰς τὴν σοφίαν τῶν προγόνων μας, ἡ ὁποία ἐπήγασεν ἐκ τῶν Ἱερῶν τῆς Μυστηριακῆς Γνώσεως.

Ἀποδεικνύει ἐν αὐτῷ τὸ ἑνιαῖον καὶ ὀρθὸν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας, ὡς πρὸς τὸ αἴτιον καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς κοσμογονίας διὰ τὴν ἐκ τοῦ χάους ἐκδήλωσιν τοῦ μορφικοῦ. Εἶναι τῆς Φύσεως καὶ τῆς ἐξελίξεως αὐτοῦ εἰς τὴν θειότητα. Δέχεται ὅτι διὰ τὴν σύστασιν τῶν ἐν τῇ φύσει πραγμάτων καὶ μορφῶν ἀπαιτεῖται ἡ συμβολὴ καὶ συλλειτουργία δύο δημιουργικῶν οὐσιῶν, τῆς Μονάδος καὶ τῆς Δυάδος κατὰ τὰς δοξασίας τῶν Ὀρφικῶν καὶ τῶν Πυθαγορίων.

Ἕνεκα τῶν δύο αὐτῶν δημιουργικῶν οὐσιῶν, ἡ ἐξωτερικὴ μορφὴ τῶν ὄντων, ἡ λειτουργία αὐτῶν καὶ ὁ ἐσωτερικὸς αὐτῶν ρόλος τελοῦν εἰς στενοτάτην σχέσιν καὶ ἀλληλουχίαν. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ φυσικὸν νόμον καὶ ὑπὸ τὴν ὤθησιν τοῦ ἐσωτερικοῦ νόμου τῆς οὐσίας των, ὅλα τὰ ὄντα τείνουσι

ΑΝΤ. ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

πάντοτε πρὸς ἀνωτέρους σκοπούς, ἐξελίσσονται πρὸς ἀνωτέρας πάντοτε ὑλικὰς καὶ πνευματικὰς μορφὰς καὶ ὁ κόσμος ἀκόμη, ὡς σύνολον, ἀνυψοῦται διαρκῶς εἰς ἀνώτερα ἐπίπεδα. Ὅσον δὲ περισσότερον ἐξελίσσονται τὰ ὄντα καὶ πραγματοποιοῦνται ἑκάστοτε ἀνώτεραι μορφαὶ αὐτῶν, κατὰ τοσοῦτον ἡ ὕλη ὑποχωρεῖ καὶ ὁ Λόγος ἀποκτᾶ περισσοτέραν ἐπικράτησιν. Σκοπὸς ἑπομένως, πρὸς ὃν κατατείνουσι τὰ ὄντα, εἶναι ἡ ἀπαλλαγὴ αὐτῶν ἀπὸ τῆς ὕλης, ἡ ἀπεργασία τοῦ καθαροῦ Λόγου καὶ ἡ πλήρης πνευματοποίησις αὐτῶν.

Κατὰ τὰς ἀρχαίας Ἑλληνικὰς

φιλοσοφικὰς δοξασίας, ὁ ἄνθρωπος ἔχει περιωρισμένας πνευματικὰς δυνάμεις, ἀναλόγως πρὸς τὰ αἰσθητήρια ὄργανα ἅτινα διαθέτει. Ἀποτελεῖται δὲ ἐκ τῆς ψυχῆς, ἥτις εἶναι τὸ κύριον μέρος τῆς ὑποστάσεώς του, τὸ ἡγεμονικὸν καὶ τοῦ σώματος, ὅπερ ὑπόκειται εἰς τὸν νόμον τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου, δι' ὃ καὶ ὁ ἄνθρωπος εἶναι θνητός.

Μετὰ τὸν θάνατον, δηλαδὴ τὸν ἀποχωρισμὸν ἀπὸ τοῦ ὑλικοῦ σώματος, ἡ ψυχὴ ἐπιβιοῖ καὶ ἀναζεῖ καὶ πάλιν εἰς ἄλλα σώματα, νέα, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀποκτῶσα ἑκάστοτε νέας πνευματικὰς δυνάμεις βαίνει προοδευτικῶς τὴν ὁδὸν τῆς ἐξελίξεώς της πρὸς τὴν θειότητα.

Ἐὰν διὰ τοῦ συγκεντρουμένου οὕτω πνευματικοῦ κεφαλαίου κατορθώση νὰ ἐξαγνισθῇ, γνωρίση ἑαυτὸν ὁ ἄνθρωπος καὶ φανερωθῇ ἡ ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσα θεία δύναμις, σώζεται οὗτος ἀπὸ τῶν βασάνων τῆς ἐπιγείου ζωῆς καὶ λυτροῦται. Δι' ὃ καὶ τὰ ἀρχαῖα Μυστήρια ἐδίδασκον τὴν κάθαρσιν καὶ τὸ σύστημά των ἦτο κατάλληλον πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, ὡς καὶ σήμερον ὅπου λειτουργοῦν Μυστήρια κανονικῶς καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ἐκτρέπονται τοῦ σκοποῦ των, ὁ ὁποῖος δέον νὰ εἶναι **Μυσταγωγικὸς** καὶ **Μυστηριακός**, τελείως ξένος πρὸς τὰς τῆς ἀμυήτου κοινωνίας γνώσεις, ὅσαι ἐξ αὐτῶν ἀφίστανται τῆς Γνώσεως καὶ τῶν Ἀληθειῶν τῆς Φύσεως καὶ τοῦ Πνεύματος. Ὁπότε ὅταν ἡ ψυχὴ τοῦ Μύστου ἀποχωρισθῇ τοῦ γήινου σώματος, καθίσταται ἀθάνατος, ἄμβροτος Θεός, παραμένων εἰς τὸν ἐλεύθερον Αἰθέρα. Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ πράττη πᾶν ὅτι εἶναι σύμφωνον πρὸς τοὺς νόμους τῆς φύσεως τοῦ Θείου Λόγου καὶ νὰ ἔχη ἐμπιστοσύνην πρὸς τὴν πορείαν τῆς Φύσεως καὶ τὴν ἐν αὐτῇ ἐπικρατοῦσαν τάξιν καὶ δικαιοσύνην. Αἱ βιωτικαὶ ἀρχαί, αἱ ἠθικαὶ δέον νὰ εἶναι αἱ αὐταὶ πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς νόμους τῆς καθόλου φύσεως, τῆς Θείας Φύσεως.

Κατ' ἀκολουθίαν, κατὰ τὸν ἀείμνηστον Ἀντ. Ἀδριανόπουλον, ἐκτὸς τοῦ φυσικοῦ νόμου, ὃν δέον ν' ἀκολουθῇ ὁ ἄνθρωπος, ἵνα διάγη ἐν ἀρετῇ, δέον νὰ σκέπτεται καὶ νὰ πράττη συμφώνως πρὸς τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ἐν αὐτῷ δαίμονος, ὅστις ἀποτελεῖ τὸ λογικὸν καὶ θεῖον μέρος τοῦ Εἶναί μας.

Ἐὰν ὑφίσταται τοιαύτη συμφωνία, τότε ὁ ἄνθρωπος ζῇ ὁμολογουμένως τῇ φύσει, τουτέστι κατ' ἀρετήν. Ἐφ' ὅσον ὅμως παραβλέπει τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ἐν αὐτῷ Λόγου καὶ ἄγεται ὑπὸ τοῦ ἀλόγου μέρους τοῦ Εἶναί του, ζῇ κατὰ πάθος καὶ οὐχὶ ὁμολογουμένως τῇ φύσει. Ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι τὰ ἐκδηλούμενα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων πάθη εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς μὴ συμφωνίας τῶν συναισθημάτων καὶ σκέψεων αὐτῶν πρὸς τὴν ἐν τῇ φύσει τάξιν καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς δαίμονα.

Ὡσαύτως, ἐὰν ὁ ἄνθρωπος κατανοεῖ καλῶς τὰ ἐν τῇ φύσει συμβαίνοντα, τότε ἀποκτᾷ τελείαν γνῶσιν καὶ ἑαυτοῦ, ταυτίζει τὴν βούλησίν του πρὸς τὴν βούλησιν τῆς δημιουργοῦ θεότητος, ἥτις διήκει διὰ σύμπαντος τοῦ κόσμου ὡς φυσικὸς νόμος, ἵνα ἐξελιχθῇ

εἰς Θεὸν Πνεῦμα.

Ἡ κατανόησις δὲ τῶν κοσμογονικῶν καὶ φυσικῶν νόμων ἦτο καὶ εἶναι ἔργον τῶν Μυστηρίων πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος τὸ ὁποῖον μόνον διὰ τῶν Μυσταγωγῶν δύναται νὰ φωτιστῇ καὶ ἀποκτήσῃ τὴν Γνῶσιν καὶ Ἀλήθειαν τούτων, ἐφ᾽ ὅσον ἤθελεν φθάσῃ εἰς τὸ κατάλληλον ἐπίπεδον διὰ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν θείων Μυστηρίων τοῦ Σύμπαντος.

Ἰδοὺ ἀγαπητοί μου ἀναγνῶσται τοῦ ΙΛΙΣΟΥ μιὰ μικρὰ ἀκτὶς φωτός, ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ πνευματικοῦ ἔργου τοῦ ἀειμνήστου διδασκάλου τῆς Ἐσωτερικῆς Γνώσεως τῶν Μυστηρίων καὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, δυναμένη ν᾽ ἀποκαλύψῃ ὅλον τὸ μεγαλεῖον της εἰς πάντα σοβαρὸν καὶ καλόπιστον μελετητὴν μὲ Ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν Ψυχήν.

Π Δ Α

ΠΕΝΤΕ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΝΕΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Πῆτερ Οὐσπένσκυ. μετάφρ. Σοφίας Ἄντζακα.

Ἀκόμα καὶ ἡ πιὸ γόνιμη φαντασία δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ἀνακαλύψει τόσους ρεαλιστικοὺς ὁρισμοὺς τοῦ «γνῶθι σαὐτόν» ὅσους ἀναφέρονται στὸ μικρὸ αὐτὸ βιβλίο τοῦ Πῆτερ Οὐσπένσκυ. Ποιός ἀπὸ μᾶς μπόρεσε ποτὲ νὰ δώσει ἔστω καὶ ἕναν περιεκτικὸ ὁρισμὸ τῆς ἀρχαίας προτροπῆς ποὺ παραμελήθηκε ὅσο λίγες στὸν κόσμο; Γι᾽ αὐτὸ δοκιμάζει κανεὶς ἀλλεπάλληλα ξαφνιάσματα καθὼς ἀντικρύζει τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον ὁρισμὸ αὐτῆς τῆς φράσης. Ταὐτόχρονα, ξαφνιάζεται ποὺ διαπιστώνει στὸν ἑαυτό του ὅλα τὰ δυσάρεστα καὶ ὑπ-ἀνθρώπινα γνωρίσματα, ποὺ τόσο διεξοδικὰ περιγράφονται σ᾽ αὐτό. Μ᾽ ἄλλα λόγια, καὶ μόνη ἡ ἀνάγνωση αὐτοῦ τοῦ βιβλίου βάζει σὲ κίνηση, μέσα στὸν ἀναγνώστη, τὴ γνώση τοῦ ἑαυτοῦ του, ἔστω κι᾽ ἂν αὐτὴ ἡ αὐτόγνωση περιορίζεται στὰ ἀρνητικὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Οὐσπένσκυ ἐνεργεῖ ἐπάνω στὸ ἄρρωστο καὶ διαστρεβλωμένο ἐσωτερικό μας σὰν χειρουργός. Ἀνοίγει τὶς πληγές μας καὶ προβάλλει στὰ μάτια μας ὅλο τὸ πῦον καὶ τὴ γάγγραινα ποὺ περιέχομε. Εὐτυχῶς ὅμως, ὅτι δὲν σταματᾶ σ᾽ αὐτό, ἀλλὰ προχωρεῖ νὰ μᾶς δείξει τὴν ὑγεία, τὴν ὁλοκλήρωση, τὰ πραγματικὰ ἀνθρώπινα στοιχεῖα καὶ συστατικὰ ποὺ τόσο θλιβερὰ ἀπουσιάζουν. Ὁ τρόπος ποὺ τὰ ἐκθέτει ὅλα αὐτὰ ἔχει τὸ κῦρος καὶ τὴ βαρύτητα ἑνὸς ποὺ ἔχει βγεῖ στὴν ἄλλη ὄχθη καὶ ἀκόμα τὴ συνοχὴ καὶ ἀκολουθία μιᾶς ἐπιστημονικῆς διάνοιας μὲ τὸ χάρισμα νὰ κάνει προσιτὰ στην κοινὴ κατανόηση νοήματα ποὺ πρώτη φορὰ ἀκοῦνε τὰ αὐτιὰ μιᾶς ἀνεξοικείωτης μ᾽ αὐτὰ ἀνθρωπότητας.

ΜΕΛΙΣΣΑΝΘΗ

Υ.Γ. Στο τελος τῆς σελ. 42 εἶναι φανερο ὁτι ἡ φραση «οὐσία κα πραγματικοτητα» εἶναι λάθος. Τὸ σωστο

πρέπει νὰ εἶναι «οὐσία καὶ προσωπικότητα». Ἐπίσης ἡ λέξη «προγενέστερη» στὴν τελευταία γραμμὴ τῆς σελ. 27 θὰ πρέπει νὰ διαβαστεῖ «μεταγενέστερη».

★

ΤΣΑΚΩΝΙΚΑ ΠΡΟΙΚΟΣΥΜΦΩΝΑ, Στεφ. Ι. Μακρυμιχαλου

Μία σημαντικὴ προσφορὰ στὸν χῶρο τῆς Λαογραφίας μας.

Περιλαμβάνονται τὰ κείμενα δώδεκα προικοσυμφώνων τοῦ 18ου καὶ 19ου αἰῶνος. Ὁ συγγραφεὺς ἀναλύει τὸ τυπικὸ τῶν προικοσυμφώνων, ἐξετάζει τὴν γλῶσσα τους, μελετᾶ τὰ διάφορα ἔθιμα τοῦ οἰκογενειακοῦ δικαίου, ἀκόμη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἰδιοκτησία τῶν μοναστηριῶν τῆς Τσακωνιᾶς, εἰς τὸ «γλωσσάριον» τῶν «προικίων» καὶ ἀκόμη περιλαμβάνει τσακωνικὰ τοπωνύμια καὶ ἐπώνυμα καί, τέλος, βιογραφικὰ σημειώματα Τσακώνων τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα μνημονεύονται στὰ δημοσιευόμενα προικοσύμφωνα.

Τὸ βιβλίο ἔχει πλούσια εἰκονογράφηση, ἀπὸ τσακωνικὲς ἐνδυμασίες, ἐξαρτήματα τσακωνικῶν φορεσιῶν, κοσμημάτων, χάρτες κλπ.

ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ

διὰ δῶρα ἑορτῶν

(ΜΟΝΟΝ ΚΑΤΑ ΝΟΕΜΒΡΙΟΝ, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΝ, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΝ 1973)

ΧΑΡΤΟΔΕΤΟΙ ΤΟΜΟΙ ΙΛΙΣΟΥ:

- Ἔτους 1964 σελ. 304 ἀντὶ δρχ. 70 δρχ. 50
- Ἔτους 1965 σελ. 400 ἀντὶ δρχ. 70 δρχ. 50

ΔΕΜΕΝΟΙ ΤΟΜΟΙ ΕΠΙΛΟΓΩΝ ΤΡΙΕΤΙΑΣ:

- Α′ 1956—1958 σελ. 440 ἀντὶ δρχ. 100 δρχ. 70
- Β′ 1959—1961 σελ. 416 ἀντὶ δρχ. 100 δρχ. 60

ΒΙΒΛΙΑ ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ:

Τὰ ϐήματα τῆς Φιλοσοφίας
- Χαρτόδετον ἀντὶ δρχ. 50 δρχ. 40
- Δεμένον ἀντὶ δρχ. 70 δρχ. 55

Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κρισναμοῦρτι
- Χαρτόδετον ἀντὶ δρχ. 50 δρχ. 40
- Δεμένον ἀντὶ δρχ. 70 δρχ. 55

Μῆτις (Τὸ ϐιϐλίον τῆς Σοφίας)
- Β′ ἔκδοσις ἀναθεωρημένη (σελ. 320)
- μόνον δεμένον, ἀντὶ δρχ. 90 δρχ. 60

Μόνον εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ ΙΛΙΣΟΥ

Δευτέρα - Τετάρτη - Παρασκευὴ 10—12 ἢ κατόπιν λήψεως τοῦ ἀντιτίμου (διὰ ταχ)κῆς ἐπιταγῆς), ἀποστελλόμενα ἄνευ ἐπιϐαρύνσεως διὰ ταχ)κὰ ἔξοδα.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Η ΣΦΑΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ

Τρίτη, 5 Σεπτεμβρίου: Ἡ σφαγὴ τῶν Ἰσραηλινῶν ἀθλητῶν στὸ Μόναχο, σὲ μία πρωτοφανῆ — ἀνὰ τοὺς αἰῶνες! ἔξαρσι τῆς βίας, ἡ ὁποία ἐβεβήλωσε τὸ Ἱερὸν τῶν Ὀλυμπιάδων...

Οἱ Ἰσραηλινοὶ ἀθληταὶ εἶχαν ξεκινήσει γιὰ νὰ διεκδικήσουν μετάλλια. Ἔλαβαν σφαῖρες!..

Εἶχαν ξεκινήσει μὲ τὶς καλύτερες διαθέσεις γιὰ μιὰ πανανθρώπινη εἰρηνικὴ ἅμιλλα καὶ ἀντικρύζοντας τὸ ἰδανικὸ τῆς παγκοσμίου συνεργασίας. Μαζὶ μὲ τοὺς Αἰγυπτίους ἀθλητὰς εἶχαν κάμει μιὰ συμβολικὴ χειρονομία εἰρήνης: Σὲ μιὰ ἄκρη τοῦ Ὀλυμπιακοῦ Χωριοῦ φύτεψαν πρωΐ - πρωΐ δύο μικρὲς ἐληιές... Καὶ ξεκίνησαν γιὰ τὸν εὐγενικὸ στίβο...

ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΕΣ..
(Νταίηλυ Μίρορ)

Ἀλλά, τὸ διεθνὲς κῦμα βίας τοὺς ἔφθασε — χωρὶς νὰ σεβασθῆ οὔτε τὴ νεανική τους ἁγνότητα, οὔτε τοῦ χώρου τὴν ἱερότητα... Στὴ θέσι, τῶν ὁποίων ἐνδεχομένως θὰ ἐκέρδιζαν, στὸ βάθρο τῶν Ὀλυμπιονικῶν ἀνέβηκαν ἡ Βία καὶ ἡ Τρομοκρατία — ὑπὸ τὴν ἀποδοκιμασία ὁλοκλήρου, σχεδόν, τοῦ κόσμου, ἀλλὰ ἑνὸς κόσμου, ὁ ὁποῖος δὲν μπορεῖ — γιατὶ δὲν θέλει — νὰ ἐπιβάλη σεβασμὸ οὔτε καὶ

στῶν ἀθώων τὴν ζωή...

Ψήφισμα «πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα» ἀπηύθυνε ἡ συνελθοῦσα εἰς τὴν Ἀθήνα «Α΄ Διεθνὴς Συνάντησις διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς ἐγκληματικότητος». Ἰδοὺ τὸ κείμενον τοῦ ψηφίσματος — πρὸς ὅλους καὶ κανέναν...

«Οἱ συμμετέχοντες τῆς Διεθνοῦς Συναντήσεως κατὰ τῆς Ἐγκληματικότητος, οἱ ὁποῖοι συνῆλθαν εἰς Ἀθήνας, διὰ νὰ ἐξετάσουν, ἐντὸς ἐπιστημονικοῦ πλαισίου, μέτρα πρὸς ἀνάσχεσιν τοῦ διογκουμένου κύματος ἐγκληματικότητος, ἀνὰ τὸν κόσμον, καταδικάζουν πᾶσαν βίαν ὁδηγοῦσαν εἰς τὸ ἔγκλημα, ὡς καὶ πᾶσαν καταστρεπτικὴν ἐπίθεσιν.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς συναντήσεως αὐτῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅπου ἐγεννήθη τὸ πνεῦμα τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων, διὰ νὰ ἐπεκταθῇ κατόπιν εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον, ἐκφράζομεν τὴν θλῖψιν μας καὶ αἰσθήματα φρίκης καὶ ἀγανακτήσεως διὰ τὰ πρόσφατα τρομοκρατικὰ γεγονότα, τοῦ Μονάχου, ὅπου ἔχουν συγκεντρωθῆ, εἰς διεθνῆ φιλικὴν συνάντησιν ἀθληταὶ ὅλου τοῦ κόσμου, διὰ νὰ συμμετάσχουν στοὺς ἀγῶνες τῆς 20ῆς Ὀλυμπιάδος.

Ἀπευθύνομεν πρὸς ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα αἴτησιν συνεργασίας πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ κοινοῦ μεγάλου σκοποῦ, διὰ τὸν ὁποῖον ἔλαβε χώραν ἡ παροῦσα συνάντησις, διὰ τὴν πρόληψιν τοῦ ἐγκλήματος. Τῆς κατανοήσεως, τῆς φιλίας καὶ τῆς εἰρήνης ἀνὰ τὸν κόσμον».

Ὄχι ἀναθεώρησις τῆς δίκης τοῦ Ἰησοῦ

Αἴτησις ἀναθεωρήσεως τῆς δίκης τοῦ Ἰησοῦ, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ δικηγόρον τῆς πόλεως Ἔϊλατ ἐξ ὀνόματος Ἰουδαίου «ζηλωτοῦ» ὀνόματι Δαβὶδ Μπιτού, ἀπερρίφθη ἀπὸ τὸ Ἀνώτατον δικαστήριον τοῦ Ἰσραήλ. Ὁ Μπιτοὺ εἶχε ζητήσει ὅπως ὁ Ἰησοῦς ἀπαλλαγῇ «πάσης κατηγορίας» γιὰ νὰ ἐκλείψῃ «μία ἀπὸ τὶς αἰτίες τοῦ ἀντισημιτικοῦ κύματος σ' ὅλον τὸν κόσμο». Ὁ δικηγόρος ὑπεστήριξε στὴν αἴτησί του, ὅτι ἡ δίκη, ποὺ ἔγινε ἐναντίον τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, «δὲν διεξήχθη κατὰ τὸν νόμον». «Ὁ πελάτης μου — εἶπε ὁ δικηγόρος Ἰσαὰκ Νταίηδιντ — ἤθελε ὅπως ἡ ὑπόθεσις ἐπανεξετασθῇ ἀπὸ τὸ Ἀνώτατο Δικαστήριο, δεδομένου, ὅτι ὁ Ἰησοῦς, πρὶν κριθῇ καὶ ὁριστικὰ καταδικασθῇ ἀπὸ τὸν Ρωμαῖο Κυβερνήτη, εἶχε δικασθῇ προηγουμένως ἀπὸ ἰουδαϊκὸ δικαστήριο, ποὺ δὲν ἐνήργησε σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου».

Τὸ Ἀνώτατον δικαστήριον ἐκήρυξεν ἑαυτὸ ἀναρμόδιον ὅπως ἐπιληφθῇ ὑποθέσεως, ἡ ὁποία ἀνάγεται σὲ τόσο μεμακρυσμένη ἐποχή.

Νέοι πάπυροι ἀρχαίων Γνωστικῶν

Ὑπὸ τὴν διεύθυνσι ὁμάδος ἐπιστημόνων τῆς Οὐνέσκο ἄρχισε ἡ ἔκδοσις ὁλοκλήρου βιβλιοθήκης χειρογράφων ἀνακαλυφθέντων τὸ 1946, στὸ Νὰγκ Χάμμαντι, 80 μίλια Ν.Α. τοῦ Λοῦξορ, τὰ ὁποῖα ὑποστηρίζεται ὅτι ἀνῆκαν σὲ κοινότητα Γνωστικῶν τῶν πρώτων μετὰ Χριστὸν ἐτῶν. Τὰ χειρόγραφα ἐπὶ παπύρων ἀνεκαλύφθησαν σ' ἕνα παλαιὸ κοιμητήριο ἀπὸ ἕνα φελλάχο, ὁ ὁποῖος ἔσκαβε ἄσκοπα τὸ χῶμα μὲ τὸ ραβδί του. Ἦσαν μέσα σ' ἕνα σταμνὶ θαμμένο σὲ ἀρχαῖο τάφο. Μετεφέρθησαν στὸ Κάϊρο, στὸ

Κοπτικὸν Μουσεῖον, ἐκτὸς ἀπὸ 100 φύλλα ποὺ ἔφθασαν στὴ Ζυρίχη, καὶ ἐμελετήθησαν μὲ μεγάλο ἐνδιαφέρον ἀπὸ τοὺς θρησκειολόγους.

Ἀναμένεται ὅτι ἡ συγκεντρωτικὴ ἔκδοσις τῶν χειρογράφων θὰ ἐγείρῃ νέες ἀντιγνωμίες γύρω ἀπὸ τὸ θρησκευτικὸ καὶ φιλοσοφικὸ κίνημα τῶν Γνωστικῶν, ποὺ ἄνθισε ἰδιαίτερα στὴν Μεσοποταμία καὶ τὴν Αἴγυπτο, ὅπου ὁ Βαλεντίνος ἀνεδείχθη σὲ ἀρχηγὸ τῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς. Μερικὰ ἐκ τῶν χειρογράφων ἀναφέρονται σὲ ἰδέες ἐσωτερισμοῦ καὶ μυστικισμοῦ γνωστὲς στοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνες, ἐνῶ ἄλλα εἶναι μὴ Χριστιανικῆς προελεύσεως. Μεταξὺ τῶν Χριστιανικῶν, ἀλλὰ ὡς «ἀποκρύφων» θεωρουμένων κειμένων εἶναι τὸ κατὰ Θωμᾶν τὸν δίδυμον Εὐαγγέλιον.

Νύξεις περὶ τῶν Γνωστικῶν περιέχονται στὴν θεοσοφικὴ φιλολογία. Ἡ Μπλαβάτσκυ στὴν Μυστικὴ Διδασκαλία (τόμ. Β΄ 389) ἀναφέρει ὅτι αἱ ὁμάδες τῶν Γνωστικῶν ἱδρύοντο ἑκάστη ἀπὸ ἕνα Μεμυημένον, αἱ δὲ ἰδέαι των ἐβασίζοντο ἐπὶ τῆς ἀψόγου γνώσεως τοῦ συμβολισμοῦ κάθε ἔθνους. Οἱ Χριστιανοὶ συγγραφεῖς τοὺς περιέγραψαν ὡς αἱρετικούς.

Ὁ Μᾶρκος ἦτο αὐτόπτης;

Ἐν τῷ μεταξὺ συνεχίζεται ἡ ἐρευνητικὴ ἐργασία πάνω στοὺς γνωστοὺς παπύρους τοῦ σπηλαίου Κουμρὰν (Ἰσραήλ). Ὁ Ἱσπανὸς Ρωμαιοκαθολικὸς λόγιος Ζοζὲ Ο᾽ Κάλλαγκαν ὑπεστήριξε ὅτι μερικὰ πολὺ ἐφθαρμένα χειρόγραφα ἀνήκουν στὸ πρωτότυπο τοῦ κατὰ Μάρκον Εὐαγγελίου, τὸ ὁποῖον καὶ θεωρεῖται τὸ ἀρχαιότερο

Τὸ ἐκ 17 λέξεων ἀπόσπασμα (ἐν μεγενθύνσει)

(γραφὲν μεταξὺ 35 - 50 μ.Χ.). Τὰ ἕως τώρα ἀρχαιότερα κείμενα δὲν εἶναι παλαιότερα τοῦ ἔτους 135 καὶ θεωροῦνται ἀντιγραφαὶ παλαιοτέρων κειμένων, μᾶλλον δὲ συνόψεις ἱστοριῶν περὶ τῆς ζωῆς τοῦ Ἰησοῦ καὶ κοινωνικῆς φιλοσοφίας ἀναπτυχθείσης μετὰ τὸν θάνατό του. Ἐάν, ὄντως, τὰ κομμάτια τοῦ παπύρου, τὰ ὁποῖα ἐμελέτησε ὁ Ο᾽ Κάλλαγκαν, προέρχονται ἀπὸ τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιο, τότε τὸ ἀρχαιότερο κείμενον ἀνατρέχει ἕναν ὁλόκληρο αἰῶνα, καὶ εἶναι, πλέον, ἀφήγησις αὐτόπτου μάρτυρος.

Ὁ Ο᾽ Κάλλαγκαν ἐβασίσθη,

κυρίως, σ' ἕνα τεμάχιον παπύρου μὲ 17 ἐν ὅλῳ γράμματα, ὅπου διακρίνεται τμῆμα λέξεως ...Ε-ΝΗ... τὴν ὁποίαν ὑποστηρίζει ὅτι εἶναι ἡ Γεννησαρὲτ καὶ προσαρμόζεται στὴν περικοπὴ 6.53 τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου. Ὅπως εἶναι προφανές, ἡ μέθοδος αὐτὴ μοιάζει μ' ἐκείνην τῶν ἀρχαιολόγων, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ ἕνα τεμάχιον ὀστοῦ ἀναπαριστοῦν ἕνα προϊστορικὸ σκελετό. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ὁ Ἱσπανὸς Ἰησουίτης ἀποδίδει στὸ εὐαγγέλιον τοῦ Μάρκου καὶ ἄλλα τεμάχια παπύρων, τὰ ὁποῖα, ὅμως — λέγουν οἱ διαφωνοῦντες, ὅπως ὁ καθηγητὴς Φράνκ Κρὸςς τοῦ Χάρβαρτ καὶ ὁ Ἰσραηλινὸς λόγιος Δαβὶδ Φλάσσερ — μπορεῖ νὰ προέρχωνται ἀπὸ ἄσχετα ἐντελῶς κείμενα. Ἐξ ἄλλου, λέγουν, πῶς θὰ ἐξηγεῖτο ὅτι κείμενον τοῦ Μάρκου, ὁ ὁποῖος συνώδευσε τὸν Πέτρο στὴ Ρώμη εὑρέθη σ' ἕνα σπήλαιο τῆς Ἰουδαϊκῆς ἐρήμου; Ἴσως — προσθέτουν — νὰ εἶναι ἀποσπάσματα ἑνὸς «πρωτο - εὐαγγελίου», ποὺ ἐχρησίμευσε ὡς βασικὴ πηγὴ τῶν κατὰ Ματθαῖον, Μάρκον καὶ Λουκᾶν.

Ὁ Ἰησοῦς καὶ τὸ «Φλαβιανὸν τεκμήριον

Ὁ καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας στὸ πανεπιστήμιον τῆς Ἱερουσαλὴμ Σολομὼν Πάϊνς ἀνήγγειλεν ὅτι ἀνεκάλυψε μία περικοπὴ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰωσήπου σ' ἕνα Ἀραβικὸ ἔργο τοῦ 10ου αἰῶνος. Ὁ Ἑβραῖος ἱστορικὸς ἔζησε τὸν πρῶτο αἰῶνα (37 - 98), ὡστόσο τὸ εὑρεθὲν κείμενο εἶναι πολὺ πλησιέστερο σὲ ὅ,τι ὁ ἴδιος ἔγρα-

Φλάβιος - Ἰώσηπος

ψε, παρὰ ἡ Ἑλληνικὴ ἐκδοχή, δοθέντος ὅτι τὸ Ἀραβικὸν ἔργον ἀναφέρει ὅτι ἡ περικοπὴ ἐλήφθη ἀπὸ ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία τοῦ ἐπισκόπου Εὐσεβίου τῆς Καισαρείας, ἡγετικῆς μορφῆς τοῦ 3ου - 4ου αἰῶνος. Ἡ περικοπὴ αὐτὴ διαφέρει ἀπὸ ἐκείνην, ἡ ὁποία κατεχωρίσθη σὲ μεταγενέστερη ἔκδοσι τῆς ἱστορίας του. Τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἔκδοσις τοῦ ἀραβικοῦ ἔργου τοῦ 10ου αἰῶνος ἔγινε στὴ Συριακὴ θεωρεῖται ἀπὸ τοὺς λογίους ὡς ἐξήγησις τῆς μὴ ἀναλόγου ἐπεμβάσεως τῶν θρησκευτικῶν ἐκδοτῶν γιὰ τὴν προσαρμογὴ τοῦ ἀρχαίου κειμένου στὶς νεώτερες Χριστιανικὲς ἀνάγκες.

Ἡ περικοπὴ τοῦ Φλαβίου Ἰωσήπου, ὅπως παρουσιάσθη ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς ἐκδότας — καὶ

ἐχαρακτηρίσθη ὡς «Φλαβιανὸν τεκμήριον» — καὶ ἡ περικοπὴ κατὰ τὸν Ἄραβα συγγραφέα τοῦ 10ου αἰῶνος ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ ἐπισκόπου Εὐσεβίου ἔχουν ὡς ἀκολούθως:

ΦΛΑΒΙΑΝΟΝ ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἔζησεν ὁ Ἰησοῦς, σοφὸς ἀνήρ, ἂν καὶ δυσκολως θά θεωρεῖτο μόνον ἀνθρωπος Διοτι ἐπετέλεσε θαυμάσια πράγματα και ὑπῆρξε διδάσκαλος τοῦ λαοῦ ἀληθῶς Μεσσίας Ἐπὶ Ποντίου Πιλατου, κατηγορηθεὶς ὑπό τινων ἐκ τῶν ἰθυνοντων Ἰουδαίων, κατεδικάσθη εἰς σταύρωσιν .. ἀλλὰ οἱ ὀπαδοί του δεν επαυσαν ἀγαπῶντες αὐτον Την τριτην ἡμεραν ἐπανῆλθεν εἰς την ζωην και ἐνεφανίσθη εἰς αὐτούς Διοτι οἱ προφῆται τοῦ Θεοῦ ειχον προειπει ταῦτα καὶ αλλα περὶ αυτοῦ θαυμασια

ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΕΥΣΕΒΙΟΝ

Τῶ καιρῶ ἐκείνῳ ἔζησεν ἀνὴρ σαφός, ὀνόματι Ἰησοῦς, ὁστις ἐχαιρε φημην ἐναρετου ἀνθρώπου (Περι ἀναμιξεως Ἰουδαίων εἰς την καταδικην οὐδεν ἀνεφερεται Ουτε και περὶ ἀναστασεως ὡς γεγονοτος) Οἱ ὀπαδοί του ἀφηγήθησαν ὁτι τὴν τρίτην μετα την σταυρωσιν ἡμεραν ἀνεστη και ἐνεφανίσθη εἰς αὐτούς Ὅθεν εθεωρηθη ὅτι ἦτο ἴσως ὁ Μεσσιας, περὶ τοῦ ὁποιου οἱ προφῆται τοσα θαυμασια προειπον

Οἱ λέγιοι τῆς ἐποχῆς τοῦ Διαφωτισμοῦ ἀμφισβήτησαν τὴν αὐθεντικότητα τοῦ ἀποδιδομένου στὸν Ἰώσηπο κειμένου, τὸ ὁποῖον περιέπεσε, γενικῶς, σὲ ἀνυποληψία. Ἕνας ἄπιστος δὲν θὰ μποροῦσε νὰ τὸ εἶχε γράψει ἔτσι, ὅπως τὸ παρουσίαζαν. Ἡ εἰρωνία τῆς τύχης εἶναι ὅτι ἐνῶ οἱ Χριστιανοὶ εἶχαν στὰ χέρια τους ἕνα σημαντικώτατο τεκμήριο τῆς ἱστορικότητος τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ, στὴν προσπάθεια νὰ τὸ «βελτιώσουν», τὸ ἐξασθένησαν.

Ἀπόλλων 17: Τέλος τὸν Δεκέμβριον

Τὸ διαστημόπλοιο «Ἀπόλλων 17», τὸ ὁποῖον προορίζεται διὰ νὰ μεταφέρῃ Ἀμερικανοὺς ἀστροναύτας πρὸς ἕκτην κατὰ σειρὰν ἀποβίβασιν εἰς τὴν σελήνη, μετεφέρθη ἀπὸ τὸ κέντρον συναρμολογήσεως εἰς τὸ ἀκρωτήριο Κανάβεραλ (πρώην Κέννεντυ) γιὰ τὶς προετοιμασίες τῆς ἐκτοξεύσεως, ἡ ὁποία ἔχει προγραμματισθῆ γιὰ τὴν 6η Δεκεμβρίου.

Ἡ πτῆσις αὐτὴ λέγεται ὅτι θὰ εἶναι ἡ τελευταία ἐξ ὅσων ἐπραγματοποιήθησαν ἐκ τοῦ ἀκρωτηρίου Κέννεντυ διὰ τὴν ἐξερεύνησι τῆς σελήνης μὲ διαστημόπλοια ἐνταχθέντα στὸ πρόγραμμα «Ἀπόλλων». Μετὰ τὴν πτῆσι τοῦ «Ἀπόλλων 17», αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι δὲν ἔχουν προγραμματίσει οὐδεμίαν ἄλλην πτῆσιν στὴν σελήνη μὲ ἐπανδρωμένο ἢ μὴ ἐπανδρωμένο διαστημόπλοιο.

Τὸ «Ἀπόλλων 17» θὰ μεταφέρῃ γιὰ πρώτη φορὰ γεωλόγο εἰς τὴν σελήνην. Οὗτος θὰ διεξάγῃ μετὰ τῶν συναδέλφων του ἐπιστημονικὰ πειράματα τόσον στὴν ἐπιφάνεια ὅσον καὶ εἰς τὸν ἐν γένει σεληνιακὸ χῶρο, ἐκτάσεως καὶ ποικιλίας ἄνευ προηγουμένου.

Ὁ 37ετὴς γεωλόγος Χάρρισον Σμίτ, συνοδεύεται εἰς τὴν ἐρευνητικὴ διαστημικὴ προσπάθεια τὴν ὁποίαν ἀναλαμβάνει ὑπὸ τοῦ κυβερνήτου τοῦ «Ἀπόλλων 17», τεσσαρακονταετοῦς Γιουτζὶν Σέρ-

να ἔχοντος εἰς τὸ μητρῶον του 264 ὥρας διαστημικῶν πτήσεων εἰς δύο ἀποστολάς, μία ἐκ τῶν ὁποίων ἐπραγματοποίησε μὲ τὸ διαστημόπλοιο «Ἀπόλλων 10» τὸν Μάιο τοῦ 1969 ὁπότε ἔφθασε εἰς ἀπόστασιν 12 χιλιομέτρων ἐκ τῆς σελήνης χωρὶς νὰ ἐπιχειρήση νὰ ἀποβιβασθῆ εἰς αὐτήν.

Τὸ τρίτο μέλος τοῦ πληρώματος τοῦ «Ἀπόλλων 17» εἶναι ὁ 39ετὴς Ρόναλντ Ἔβανς, ἀστροναύτης ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1966, ὅστις πραγματοποιεῖ τὴν πρώτη του πτῆσι εἰς τὸ διάστημα. Ὁ Ἔβανς θὰ ὁδηγῆ τὴν ἄκατο διοικήσεως εἰς σεληνιακὴν τροχιάν, ἐνῶ οἱ ἀστροναῦται Σέρναν καὶ Σμὶτ θὰ ἔχουν ἀποβιβασθῆ εἰς τὴν σελήνη διὰ τῆς σεληνακάτου.

Μεταξὺ τῶν ὀργάνων τὰ ὁποῖα γιὰ πρώτη φορὰ θὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὴν σελήνη ὑπὸ τοῦ «Ἀπόλλων 17», εἶναι ἕνα εἰδικὸ ὄργανο μετρήσεως τῆς σεληνιακῆς ἕλξεως τὸ ὁποῖον, ἐνδέχεται νὰ συντελέση εἰς τὴν ἀνακάλυψι μερικῶν θεμελιωδῶν νόμων τοῦ σύμπαντος. Τὸ ὄργανο αὐτὸ ἤρχισε τελειοποιούμενον ἀπὸ τοῦ 1964 καὶ θὰ βοηθήση τοὺς ἐπιστήμονες νὰ κατανοήσουν τὴν ἀκόμη μυστηριώδη φύσι τῆς ἕλξεως τὴν ὁποίαν ἀσκοῦν μεταξύ των τὰ οὐράνια σώματα εἰδικῶς δὲ νὰ διερευνήσουν τὴν θεωρία τὴν πρεσβεύουσαν ὅτι ἡ ἕλξις αὐτὴ ἐκδηλοῦται ὑπὸ μορφὴν κυμάτων.

Ο ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ

Τοῖς φρονίμοις ὀλίγα

Διετυπώθη ἡ «ἀπορία» πῶς ὁ ΙΛΙΣΟΣ, ἀκόμη καὶ εἰς τὸ ἴδιον τεῦχος, δημοσιεύει ἄρθρα ὑποστηρίζοντα διαφόρους — ἀκόμη καὶ ἀντιθέτους μεταξύ τους — ἀπόψεις: θεοσοφικάς, φιλοσοφικάς, πνευματιστικάς, ὀρθολογιστικάς, τεκτονικάς, θρησκευτικάς, ἀνεξιθρησκειακὰς κ.ο.κ. Τὸ ἐρώτημα προδίδει ἀφέλειαν ἢ φανατισμόν, ἴσως καὶ κακοβουλίαν. Ὁ ΙΛΙΣΟΣ, καλλιεργῶν τὴν κατανοησιν καὶ ἀγάπην μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, εἶναι περιοδικὸν ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ. Δίδει τροφὴν εἰς τὴν σκέψιν. Εὐχαρίστως δημοσιεύει κάθε ἄποψιν, ἀρκεῖ νὰ εἶναι καλόπιστος, σοβαρά, ἐνδιαφέρουσα καὶ καλογραμμένη. Μισαλλόδοξα ἢ ἀνόητα ἄρθρα δὲν δημοσιεύονται. Οἱ ἀναγνῶσται του εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, σοβαροὶ καὶ διαθέτουν εὐθυκρισίαν ὥστε νὰ κρίνουν πᾶν ὅ,τι δημοσιεύεται, κατ' ἐλευθέραν συνείδησιν. Ὁ ΙΛΙΣΟΣ δὲν ἀπευθύνεται πρὸς φανατισμένους. Οἱ φανατισμένοι δυσαρεστοῦνται καὶ διαγράφονται. Ὁ ἄνθρωπος διδάσκεται παρακολουθῶν ὄχι ἀποκλειστικῶς ἐκεῖνα πρὸς τὰ ὁποῖα συμφωνεῖ, ἀλλὰ κυρίως ἐκεῖνα πρὸς τὰ ὁποῖα διαφωνεῖ. Ἄλλωστε ἡ Ἀλήθεια εἶναι πολύεδρος καὶ πολλαὶ ἀτραποὶ ἄγουν πρὸς αὐτήν. Ἡ χαραυγή της καθυστερεῖ διὰ τοὺς φανατικοὺς καὶ τοὺς κοντόφθαλμους. Ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν εἶπε: «Πάντα μανθάνετε, τὸ καλὸν κατέχετε». Καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγαν: «Τοῖς φρονίμοις ὀλίγα».

ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΑΝ ΤΟΝ ΓΗΪΝΟΝ ΒΙΟΝ

Ν. Γιατρᾶς, Ἀθῆναι
Γ. Ἀθανασούλιας, Σῦρος
Ν. Διαμαντίδης, Θεσσαλονίκη
Κυρ. Μητσοτάκης, Ἀθῆναι

ΑΛΛΑΓΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Τεύχη ἀποσταλέντα στοὺς κατωτέρω συνδρομητάς μας, ἐπεστράφησαν ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖον μὲ τὴν σημείωσιν· «μετώκησε» ἢ «ἄγνωστος». Παρακαλοῦνται ὅσοι τοὺς γνωρίζουν νὰ τοὺς εἰδοποιήσουν ἢ νὰ μᾶς δώσουν τὰς διευθύνσεις των.

ΑΘΗΝΩΝ

Ἀχ. Γκέσκος, Μαυρομιχάλη 95. Σωτ. Κοντος, Φθιώτιδος 39. Γεωρ. Κουτουμάνης, Μυστριώτου 4. Εὐστ. Ντάτσιος, Σκιάθου 88. Μαρ. Οἰκονομου, Κορθίου 6. Σωτ. Τζαννῆς, Φορμίωνος 4—6. Ἰω. Τσίβης, Λευκωσίας 34. Γ. Τσιγαρίδης, Στρέϊτ 1.

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Δημ. Ἀνδρικόπουλος, ΔΕΗ, Καλαμάτα, Στυλ. Ζαχαριουδάκης, Λουκᾶ Πετράκη 7, Ἡράκλειον. Γρ. Μπαζάκης, Σκύδρα - Ἐδέσσης, Ἀναστ. Πυρίλης, Ὄθωνος 6Α, Δράμα. Γεώρ. Τσιγάνης, Φαρμάκη 2, Κοζάνη. Πέτρος Φραγκίδης, Βενιζέλου 72, Καβάλα.

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τά Γραφεῖα τοῦ «Ἰλισοῦ», Δραγατσανίου 6, ὄροφος 6ος, (Πλατ. Κλαυθμῶνος), εἶναι ἀνοικτά μόνον κάθε Δευτέρα, Τετάρτη καὶ Παρασκευὴ 10 - 12 π μ.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλοῦμεν ἀποστέλλετε μὲ ταχυδρομικὴν ἐπιταγὴν εἰς τὴν διεύθυνσιν: «Κωστῆν Μελισσαρόπουλον, Δραγατσανίου 6, Ἀθήνας, 122». Ἀποστολαὶ μὲ τραπεζιτικάς ἐπιταγάς ἢ ἐντολάς μᾶς δυσκολεύουν. Νά ἀναγράφεται καθαρά τὸ ὀνοματεπώνυμον καὶ ἡ διεύθυνσις τοῦ ἀποστολέως.

ΠΑΛΑΙΑ ΤΕΥΧΗ ΚΑΙ ΤΟΜΟΙ

Τιμὴ τόμων παρελθόντων ἐτῶν δρχ. 70. Τιμὴ τεύχους 15.

Δὲν ὑπάρχουν μεμονωμένα τεύχη ὑπ' ἀριθ. 1 - 5, 7 - 9, 11 - 18, 18, 23, 25 - 26, 28 - 30, 32 - 33, 40, 44, 49 - 50, 55 - 58, 67 - 68, 79-80, οὔτε τόμοι 1956-1959, 1961-1963, 1966 - 1968.

Ζητοῦνται πρὸς ἀγοράν, ἀντὶ δρχ. 20 ἕκαστον, τὰ κάτωθι τεύχη τοῦ ΙΛΙΣΟΥ:

1957 No 7, 8
1959 » 15
1961 » 23
1962 » 25, 26, 28
1966 » 44
1967 » 49,50
1968 » 55/56, 57/58
1970 » 79

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Νεα Ζωὴ (Ἰούλ., Αὔγ. 72)
Μέλισσα - ΒΕΕ ΑΒΕΛΟ (Ἰούλ. 72)
Κρίκος (Ἰούλ. - Αὔγ., Σεπτ. 72)
Σταθμοὶ (Αὔγ., Σεπτ. 72)
Ὁ Κόσμος τῆς ψυχῆς (Ἰούλ. Αὔγ 1972
Κρητικὴ Ἑστία (Μάιος 72)
Ἠπειρωτικη Ἑστία (Μάιος - Ἰουν 1972
Σμύρνα (Σεπτ. 72)
Ὁ Φυσιολάτρης (Σεπτ. 72)
Καθρεπτης (Τέχνης, Ἱστορίας, Στοχασμοῦ), Σεπτ. 72.

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΕΛΑΒΕΝ Ο «ΙΛΙΣΟΣ»

(μὲ τὴ σειρά προτεραιότητος)

Γιολάντα Πεγκλῆ: Πρός Φαρισαίους (Ποιήματα). Ἀθήνα 1971.

Ἀντιγόνη Γαλανάκη - Βουρλέκη: Πρόσωπα καὶ γέφυρες (Ποιήματα). Ἀθήνα 1972.

Μαρία Δαφνομήλη - Κωστοβασίλη: Μεταφυσική, θεωρητικὴ καὶ πειραματική. Ἀθῆναι 1972.

Ἄνθος Πωγωνίτης: Ὀπτικὲς γωνίες (Ποιήματα). Θεσσαλονίκη 1972

Ἀντώνης Ἀνδρέου Κραυγὲς (Ποιήματα).

Γερ Δ. Κασόλας: Χαμένοι δρόμοι (Ποιήματα) Ἀθήνα 1972.

Τζέκας Ἰωάννου Λαγώνικα: Ἄκου τοὺς χτύπους (Ποιήματα). Ἀθήνα 1970

Νίκος Καρύδης Ἐνθύμιον (Ποιηματα). Ἀθῆναι 1972.

Εὐάγγελος Ἀνδρέου Πρώτη φυλακὴ (Λογοτεχνικό σταχυολόγημα) Ἀθήνα 1972.

Ρίτα Μηλιώρη: Καταφυγὴ (ποιήματα). Ἀθήνα 1972

Β. Η. Βογιατζόγλου Ὁ ἀναμενόμενος (Ποιίματα). Ἀθήνα 1972.

Πᾶνος Φύλλης: Οὐρανία Ἀφροδίτη (Ἀνθολογημένη συγκριτικὴ ἄποψη). Ἀθῆναι 1972

Πᾶνος Φύλλης: Τά τσιριγιώτικα (Ποιήματα). Ἀθῆναι 1972.

Λεωνίδας Γ. Μαργαρίτης: Κυμαινομενα (Ποιήματα). Πάτραι 1972

Βασίλης Τζανακάρης: Τά σιωπηλά πένθη (Ποιήματα). Σέρρες 1972

Χρύσανθος Στ. Κυπριανοῦ: Σεβέρειον Ἀρρένων, τόμος Γ', Λευκωσία 1972.

Ὁ νέος Πρόεδρος τοῦ Ρόταρυ Λαμίας

Μᾶς γράφουν απο τη Λαμια
Ἀξιοτιμε κ. Διευθυντα,

Τὶς τελευταῖες ἡμέρες ἀνελαβεν ὡς Πρόεδρος τοῦ ἐδῶ Ὁμίλου ΡΟΤΑΡΥ ὁ γιατρος κ. Κώστας Φαλίδα ὁ κατάλληλος ΑΝΘΡΩΠΟΣ στην πιο καταλληλη θεσι στὸν Διεθνῆ Ὅμιλο, ποὺ σὰν ἀρχὴ ἔχει την φιλανθρωπια, τὴν ἀγάπη προς τον ἀνθρωπο.

Εἶναι γνωστη ἡ πλούσια δρᾶσις τοῦ κ. Κώστα Φαλίδα ἀπο πλευρᾶ φιλανθρωπίας, που με την ασκνη ἐργατικοτητα ἔχει καλύψει ολους τοὺς τομεῖς τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Παντοῦ πρῶτος, ὄχι βέβαια γιὰ πρωτεῖα. Ὁ ΑΝΘΡΩΠΟΣ Φαλίδας εἶναι και παραμένει ΑΝΘΡΩΠΟΣ μένει ἀσυγκίνητος μπρὸς στὴ μωρία τῶν πολλῶν γιὰ τὴ Δόξα.

Σὰν συμπολίτης του συγχαιρω θερμὰ ὄχι μονο τον ΑΝΘΡΩΠΟ ΓΙΑΤΡΟ, ἀλλὰ καὶ ἐκεινους που ἀνεδειξαν αὐτον.

Εὔχομαι στὴν είμαρμενη και στον Πανὰγαθο Θεο νὰ τοῦ χαριζη υγεια, γιὰ νὰ μπορῆ νὰ προσφερη στην κοινωνία ἀκαταπαυστα τὶς πολυτιμες ὑπηρεσίες του.

Ἔχω τὴν πεποιθησιν ὅτι ὁ γιατρὸς κ. Κώστας Φαλίδας σὰν Προεδρος τοῦ Ὁμίλου τῆς πολης μας θα ἀνεβαση αὐτον πολυ ψηλα, οπως ὁλοι τὸ πιστεύομε. Το παρελθον του ἀποτελεῖ ἐγγύηση γιὰ το μελλον.
Μὲ εἰλικρινεῖς εὐχαριστιες γιὰ φιλοξενία

ΣΤ. Στ.

★

Ὁ «ΙΛΙΣΟΣ» χαιρει διοτι ἡ πολυσχιδὴς δρᾶσις τοῦ φιλου του και ἀντιπροσώπου του κ. Φαλιδα, συναντᾶ τέτοια κοινωνικη ἐκτιμηση.

Ἰδιοκτήτης: Ἐκδόσεις «Ἰλισος» Συν. Π. Ε., Δραγατσανίου 6. Ἐκδότης - Διευθυντής Κωστῆς Ν. Μελισσαρόπουλος, Πλατ. Ἐθνικῆς Τραπέζης 3, Φιλοθέη. Προιστάμ. Τυπογραφείου: Ἰορδ. Α. Ὀρφανίδης, Ποσειδῶνος 51, Π. Φάληρον. Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωσις: «Ἐπταλοφος» Ε.Π.Ε., Ζωοδόχου Πηγῆς 4, τηλ. 631.675.
Ἀθῆναι, Σεπτ. - Ὀκτ. 1972
Τιμὴ τεύχους δρχ. 15

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ «ΙΛΙΣΟΥ»

Βολος Γ. Κουκουβινος
Δραμα Φιλ. Τζαλλας
Ζακυνθος Ν. Ταμπαλῆς
Ἡρακλειον Λ. Κουντῆς
Θεσσαλονικη Γ. Βαρᾶνος
Καβαλα Σ. Ρωμανιᾶς
Κοζανη Στελλα Τσομπανου
Κερκυρα Ἀχ. Ἀβραμίδης
Λαμια Κ. Φαλίδας
Λαρισα Ἐσδρᾶς Μωυσῆς
Μυτιληνη Ἠλ. Κουκελλης
Ξανθη Ευελπις Ρανος
Πατραι Ἀθ. Κοντοσακις
Ροδος Μ. Φωστιερης
Σῦρος Π. Ζαραφωνίτης
Χαλκις Θεοδ. Οἰκονομου
Χανια Ν. Βαρδάκης
Ἀμμοχωστος Ἀνδ. Τσοκκος
Λεμεσος Ἀντ. Στυλιανοῦ
Λευκωσια Ἀχ. Ζαβαλλῆς
Παφος Κ. Καθητζιώτης
Ισταμπουλ Γ. Βακαλοπουλος.

ΚΥΠΡΟΣ

Τευχη «Ἰλισοῦ», τόμοι καὶ βιβλία στο Βιβλιοπωλεῖον Ἀντωνίου Στυλιανοῦ, Λεμεσος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

ΑΙΟΛΟΥ 70 · ΤΗΛ. 312.322 · ΑΘΗΝΑΙ
ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ 25 · ΤΗΛ. 831.768 · ΑΘΗΝΑΙ
ΑΝΔΡΟΜΑΧΗΣ 289 · ΤΗΛ. 968.467 · ΚΑΛΛΙΘΕΑ